

Luminor banko
metinė ataskaita
2021 m.

APŽVALGA

TRUMPAI APIE MŪSŲ METŲ REZULTATUS

- Skolinimas išaugo 5 % (kartu augo Mažmeninės bankininkystės ir Verslo bankininkystės segmentai), o grynosios paslaugų ir komisinių pajamos padidėjo 7 %
- Sumažėjo sąnaudos ir pagerėjo veiklos efektyvumas
- Padvigubėjo grynas pelnas ir siekė 74,7 mln. EUR
- Toliau gerėjo turto kokybė – neveiksnios paskolos sumažėjo iki 1,8 % bendrosios paskolų portfelio vertės, o tai yra mažiausias kada nors mūsų pasiektas rodiklis
- Išmokėti dividendai, kapitalo būklei išliekant tvirtai

FINANSINIAI VEIKLOS REZULTATAI

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Veiklos pajamų iš viso	328,2	328,9
Veiklos sąnaudų iš viso,	-275,4	-262,8
iš jų nenumatytosios sąnaudos	-102,6	-76,8
Atidėjiniai kredito nuostoliams	-17,6	14,8
Kiti straipsniai ir mokesčiai	-2,1	-6,2
Grynas pelnas už laikotarpį	33,1	74,7
Nuosavo kapitalo grąža, %	2,0	4,6
Nuosavo kapitalo grąža, neįskaitant nenumatytųjų sąnaudų, %	7,3	8,7

APIMTYS IR PAGRINDINIAI RODIKLIAI

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Paskolos klientams	9 430,8	9 946,7
Klientų indėliai	11 821,7	10 305,4
Nuosavas kapitalas	1 665,2	1 548,8
Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo koeficientas, %	22,4	20,5 ¹
Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis, %	197,2	137,4

¹ Nepaskirstytasis pelnas už 2021 m. dar nėra įtrauktas į kapitalo apskaičiavimą. Jį įtraukus, šis koeficientas padidėtų iki 21,5%.

APIE MUS

Luminor yra pirmaujantis nepriklausomas bankas ir trečias pagal dydį finansinių paslaugų teikėjas Baltijos šalyse. Mūsų paslaugos skirtos finansiniams fizinių asmenų, šeimų ir įmonių poreikiams tenkinti. Kaip ir mūsų rinkos Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, taip ir mes esame jauni, dinamiški ir pažangūs. Daugiau informacijos apie mus galima rasti interneto svetainėje adresu: www.luminor.ee.

Viršelyje ir toliau ataskaitoje pateiktos nuotraukos – tai nuotraukos iš mūsų prekės ženklo reklaminės kampanijos „Say it out loud“, kuri buvo pradėta 2021 m. gruodžio mėn.

VADOVO PRANEŠIMAS

Praėjusiais metais rašiau apie man suteiktą garbę vadovauti *Luminor*, taip pat apie tai, kaip mane džiugina Banko ateities perspektyvos. Mano optimizmas pasiteisino. 2021 m. sparčiai augdama toliau plėtėsi Baltijos šalių ekonomika, nepaisant kylančios infliacijos ir užsitęsusio *COVID-19* poveikio. Tokiomis aplinkybėmis įgyvendindami savo strategiją pagerinome veiklos rezultatus, daugiau negu dvigubai padidinome grynąjį pelną ir pasistūmėjome į priekį transformacijos procese. Tokią pažangą pasiekti padėjo mūsų darbuotojai, atlikdami puikų darbą, nors dažnai ir sudėtingomis sąlygomis.

2021 m. sausio mėn. pradėjome kitą strategijos etapą, orientuotą į klientų – Baltijos šalyse gyvenančių fizinių asmenų ir įmonių – aptarnavimą ir verslo augimą. Mūsų prioritetai – didinti skolinimo, ypač būsto paskolų ir paskolų mažoms bei vidutinėms įmonėms, apimtis, gerinti klientų pasitenkinimą, didinti skaitmeninio ir automatizavimo lygį, kartu vykdamas platesnio pobūdžio išpareigojimus mūsų bendruomenėms ir aplinkai.

Nors dar turime daug ką nuveikti, kad iki galo įgyvendintume savo tikslus, vis dėlto norėčiau pabrėžti, kad mane įkvepia per metus pasiekta pažanga, nes įdėtos pastangos davė puikų rezultatų. Padidinome skolinimo apimtį klientams – tiek fiziniams asmenims, tiek įmonėms – ir iš esmės padidinome skolinimo apimtį naujiems klientams. Inicijavome pokyčius Baltijos kapitalo rinkose, išleisdami novatoriškas naujas emisijas, ir buvome pirmaujantis Baltijos šalių įmonių obligacijų valdytojas. Patobulinome siūlomus skaitmeninius produktus ir paslaugas bei pristatėme skaitmenines pinigines, įskaitant *Apple Pay*. Taip pat supaprastinome savo organizacinę struktūrą ir tęsėme technologijų plėtrą, sudarydami naują sutartį su *Kyndryl*. Be to, pasirašėme sutartį su *Worldline*, siekdami suvienodinti ir atnaujinti savo bankomatų tinklą.

2021 m. uždirbome 74,7 mln. EUR grynojo pelno (2020 m. – 33,1 mln. EUR). Geresnius rezultatus iš esmės lėmė išaugusios grynosios palūkanų bei grynosios paslaugų ir komisinių pajamos, sumažėjusios sąnaudos ir grynasis atidėjinių kredito nuostoliams atstatymas. Mūsų nuosavo kapitalo grąža išaugo iki 4,6 %, palyginti su 2,0 % praėjusiais metais. Nenumatytosios sąnaudos, kurias patyrėme tęsdami savo veiklos transformaciją, iš viso siekė 76,8 mln. EUR. Neįskaičius šių sąnaudų, nuosavo kapitalo grąža siektų 8,7 %.

Nepaisant *COVID-19* pandemijos, mūsų kapitalo būklė pagerėjo. Atsižvelgdami į tai ir paskatinti teigiamų ekonomikos perspektyvų regione, gruodžio mėn. mūsų akcininkai pritarė siūlymui išmokėti 190 mln. EUR dividendus. Mūsų kapitalo bazė išlieka stipri, nes bendro 1 lygio nuosavo kapitalo (*CET1*) ir bendro kapitalo (angl. *Total capital*) pakankamumo rodikliai viršija 20 % rizikos pozicijų sumos. Toliau peržiūrime savo kapitalo lygį ir struktūrą, siekdami užtikrinti, kad jie atitiktų mūsų planus ir prognozes, taip pat geriname savo kapitalo išteklį efektyvumą. *Moody's* agentūrai pripažinus mūsų pasiektą pažangą ir pagerinus ilgalaikio skolinimosi reitingą iki Baa1, pardavėme naują 300 mln. EUR vertės obligacijų emisiją ir išpirkome ankstesnės emisijos vertybinius popierius. Tai leido sustiprinti mūsų minimalaus nuosavų lėšų ir tinkamų išpareigojimų reikalavimo (*MREL*) bazę.

Per metus patobulinome rizikos sistemą, įdėjome daugiau pastangų aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir valdysenos (angl. *Environmental, Social and Governance – ESG*) srityje ir padidinome savo galimybes užkirsti kelią finansiniams nusikaltimams. Pristatėme peržiūrėtus kredito rizikos modelius, kurie leido pagerinti rizikos diferencijavimo ir prognozavimo galimybes bei pasiruošti per vidutinės trukmės laikotarpį rizikos pozicijų vertinimui pradėti taikyti pažangų vidaus reitingais pagrįstą metodą vietoj šiuo metu taikomo standartizuoto metodo. Sutarėme dėl savo siekių *ESG* srityje, atnaujinome Tvarumo politiką bei *ESG* kredito rizikos vertinimo gaires ir pradėjome darbuotojų mokymus tvarumo tema. Kad padėtume įgyvendinti suformuluotus siekius, nustatėme *ESG* duomenų valdymo principus, atlikome pirmąją *ESG* reikšmingumo vertinimą tarp suinteresuotųjų šalių ir prisijungėme prie Anglies dioksido apskaitos bendrijos (angl. *Partnership for Carbon Accounting Financials*). Šiais metais planuojame paskelbti savo pirmąją tvarumo ataskaitą. Rugpjūčio mėn. Baltijos šalių priežiūros institucijos paskelbė 2020 m. atliktų eilinių kovos su pinigų plovimu patikrinimų rezultatus. Įgyvendiname daug reikalaujamų patobulinimų, o likusius veiksmus planuojame atlikti pagal savo pateiktus planus.

Nors *COVID-19* pandemija, kylanti kainų infliacija ir invazijos į Ukrainą padariniai kelia iššūkių artimiausiu laikotarpiu, mūsų kryptis ateinantiems metams yra aiški. Kalbant apie paslaugų teikimą klientams, darbuotojams ir visuomenei, išsikėlėme tris prioritetus. Pirmasis – dirbti daugiau ir su didesniu skaičiumi klientų, ypač didinant būsto paskolų ir MVĮ paskolų apimtį, plečiant produktų pasiūlą ir gerinant klientų patirtį; antrasis – didinti veiklos efektyvumą ir stiprinti IT veiklą; ir trečiasis – kurti savo unikalią kultūrą. Palaikysime savo stiprią finansinę padėtį, taikysime apdairų rizikos valdymą ir vykdysime savo platesnio pobūdžio išpareigojimus, tuo pačiu toliau konstruktyviai bendradarbiaudami su reguliavimo institucijomis.

Tikiuosi ateityje matyti *Luminor* dirbantį daugiau, efektyviau, su didesniu skaičiumi privačių ir verslo klientų Estijos, Latvijos ir Lietuvos rinkose.

MES ESAME *LUMINOR*

Esame pirmaujantis nepriklausomas bankas Baltijos šalyse. Mūsų paslaugos skirtos finansiniams fizinių asmenų, įmonių ir įstaigų poreikiams tenkinti Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje. Kaip ir mūsų rinkos šiose trijose šalyse, taip ir mes esame jauni, dinamiški ir pažangūs.

Po nepriklausomybės atkūrimo praėjusio amžiaus dešimtojo dešimtmečio pradžioje Baltijos šalys transformavosi – perėjo iš planinės į rinkos ekonomiką ir tapo tvirtomis demokratinėmis valstybėmis. Visos trys šalys tapo NATO, Europos Sąjungos narėmis ir įsivedė eurą. Nors nuo 2000 m. padvigubėjo vienam gyventojui tenkantis BVP, kol kas jis tesudaro 80 % ES vidurkio. Visi minėti veiksniai turėtų ir toliau skatinti Baltijos šalių ekonomiką augti ir viršyti ES vidurkį. Šalių vyriausybės vykdė konservatyvią fiskalinę politiką. 2020 m. valstybės skola sudarė 36,3 % BVP, t. y. mažiau nei pusė ES vidurkio, kuris siekė 90,1 %. Pagrindines eksporto rinkos už regiono ribų yra kitos ES narės, JAV ir Jungtinė Karalystė. Kalbant apie eksportą į Rusiją, pažymėtina, kad jis sumažėjo ir šiuo metu yra mažas. Pavyzdžiui, vietos kilmės prekių eksportas į Rusiją 2021 m. tesudarė apie 1% BVP.

Bendras gyventojų skaičius trijose šalyse (apie 6 mln.) prilygsta gyventojų skaičiui kitose Šiaurės šalyse, tokiose kaip Danija, Suomija ar Norvegija. Baltijos šalys, kaip ir jų kaimynės, pagal atvirumo ir laisvės rodiklius užima aukštą poziciją. 2021 m. *Transparency International* paskelbtame korupcijos suvokimo indekse visos Baltijos šalys su 64,6 balų vidurkiu pateko į aukščiausią 180 pasaulio šalių kvartilį, nežymiai atsilikdamos nuo Jungtinių Valstijų su 67 balais ir gerokai lenkdamos VRE šalis.

Baltijos šalių bankų rinka yra konkurencinga, bet pelninga. Esame trečias pagal dydį bankas, užimantis 17 % skolinimo rinkos. Konkuruojame su dviem Švedijos bankais, veikiančiais visame regione, taip pat su mažesniais vietiniais bankais kiekvienoje iš Baltijos šalių. Per pastaruosius metus skolinimo apimtys regione išaugo ir tik nežymiai sumažėjo 2020 m., tačiau mažas privataus sektoriaus išsiskolinimas suteikia galimybę tolesniam paskolų apimčių augimui. Būsto paskolų skvarba rinkoje yra maža.

Luminor įkurtas 2017 m., *DNB* ir *Nordea* sujungus savo veiklą Baltijos šalyse, siekiant patenkinti šių šalių dinamiškos ekonomikos finansinius poreikius. Iš pagrindinės būstinės Estijoje ir per skyrius Latvijoje bei Lietuvoje savo verslą visame Baltijos regione valdome pagal klientų segmentus – Mažmeninę bankininkystę ir Verslo bankininkystę. Mūsų patrunuojamosios įmonės teikia lizingo, pensijų fondų valdymo ir kitas specializuotas paslaugas. Veiklą vykdome tik Baltijos šalyse; 98,5 % visų mūsų indėlių sudaro ES gyventojų indėliai.

Turime tvirtą valdysenos struktūrą ir siekiame aukščiausių elgesio standartų. Mūsų Stebėtojų taryba (su nevykdomąja funkcija) prižiūri Valdybą (su vykdomąja funkcija). Stebėtojų tarybos nariai skiriami iš *Luminor* kontroliuojančiosios bendrovės akcininkų pasiūlytų kandidatų. Valdybos nariai yra vietinių ir tarptautinių bendrovių vadovai.

Esame tiesiogiai prižiūrimi Europos Centrinio Banko (ECB). Praėjusių metų liepos mėn. ECB, bendradarbiaudamas su Estijos finansų priežiūros ir pertvarkymo institucija, užbaigė mūsų išsamų vertinimą. Rezultatai buvo džiuginantys ir patvirtino mūsų atsparumą, tvirtą turto kokybę ir kapitalizaciją.

Netoleruojame finansinių nusikaltimų. Siekdami užkirsti kelią bet kokiems galimiems finansiniams nusikaltimams, juos aptikti ir apie juos pranešti, nustatėme žemą norimos prisiimti rizikos lygį, sukūrėme atitikties kultūrą ir sustiprinome pajėgumus. Glaudžiai dirbame su valdžios ir priežiūros institucijomis, siekdami išplėsti sistemas ir procesus bei pagerinti veiklos efektyvumą.

2017–2020 m. tapome nepriklausomu banku, t. y. sujungėme 6 bankus į vieną ir pagrindinę būstinę įkūrėme Estijos sostinėje Taline. IT sistemas atskyrėme nuo buvusių patrunuojančiųjų įmonių ir grąžinome joms 4 mlrd. EUR gauto finansavimo likutį. Be to, tuo pačiu laikotarpiu perpus sumažinome neveiksnių paskolų rodiklį. Baltijos šalių kapitalo rinkose išsikovojo lyderio pozicijas. 2019 m. *Blackstone* valdomi fondai įsigijo 60,1 % *Luminor* kontroliuojančiosios bendrovės akcijų, o *DNB* ir *Nordea* pasiliko mažumos dalį. 2021 m. *Blackstone* valdomi fondai padidino savo nuosavybės dalį iki maždaug 68 %, įsigiję papildomų akcijų iš *Nordea*.

Turime palankias sąlygas augti. Mūsų verslo modelis yra nesudėtingas – esame bankas, teikiantis mažmeninės ir verslo bankininkystės paslaugas, o mūsų veikla subalansuota pagal klientų tipus, finansavimo šaltinius ir paskirtis bei šalis. Mus lengva suprasti; didžiausias mūsų turtas – paskolos klientams – sudaro tris ketvirtadalius viso mūsų turto. Šios paskolos finansuojamos iš klientų indėlių. Mūsų kapitalizacija yra gera, o kapitalo rodikliai viršija 20 % rizikos pozicijų sumų, kurią vertiname pagal standartizuotą metodą.

MES INTEGRUOJAME *ESG* ASPEKTUS Į SAVO STRATEGIJĄ

Ateinantiems metams esame nustatę tris prioritetus. Pirmasis mūsų prioritetas – dirbti daugiau ir su didesniu skaičiumi klientų, ypač didinant būsto paskolų ir MVĮ paskolų apimtį, plečiant produktų pasiūlą ir gerinant klientų patirtį; antrasis – didinti veiklos efektyvumą ir stiprinti IT veiklą; trečiasis – kurti savo unikalią kultūrą. Palaikysime savo stiprią finansinę padėtį, taikysime apdairų rizikos valdymą ir vykdysime savo platesnio pobūdžio įsipareigojimus.

Suprantame, kad mūsų verslo tvarumas yra neatsiejamas nuo mus supančio pasaulio tvarumo. Jei nepavyks pasauliui, nepavyks ir mums. Dėl dažnėjančių ekstremalių meteorologinių reiškinių, taip pat dėl technologijų, reguliavimo ir klientų paklausos pokyčių mūsų verslo aplinka keičiasi. Mes prisitaikysime ir padėsime prisitaikyti savo klientams.

Esame įsipareigoję savo verslą vykdyti atsakingai, tvariai ir rūpestingai. Norėdami tai padaryti, išsikelsime tikslus siekti teigiamo poveikio aplinkai ir visuomenei, ir informuoti apie pasiektą pažangą. Be to, esame pasiryžę integruoti *ESG* aspektus bei analizuoti su *ESG* susijusias rizikas, adaptuodami savo verslo modelį, nustatydami rizikos valdymo sistemą, priimdami sprendimus dėl investavimo ir vykdydami finansinę veiklą. Sukūrėme strategiją, kuri apima mūsų Tvarumo politikos įgyvendinimo tvarkaraštį ir veiksmus.

2021 m. iškėlėme tikslus siekti teigiamo poveikio aplinkai ir visuomenei, kuriai teikiame paslaugas, ir užtikrinti, kad laikysimės atitinkamų įstatymų ir reglamentų. Be to, siekiame padėti savo klientams siekti atsparumo klimato kaitos poveikiui ir padėti užtikrinti, kad tie mūsų visuomenės nariai, kurie labiausiai susiduria su klimato kaitos, socialine ar valdysenos rizika, turėtų parengę planus ir strategijas, kaip toliau siekti tvarios ateities.

Mūsų atnaujintoje Tvarumo strategijoje yra trys pagrindiniai elementai: būti atsakingiems – elgesio, vartojimo ir atliekų atžvilgiu – ir siekti neutralaus anglies dioksido poveikio savo veikloje; remti perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos; ir rūpintis Baltijos šalių vietos bendruomenių problemomis, įskaitant darbuotojų gerovę, įvairovę ir įtrauktį bei išmatuojamą bendruomenės įsitraukimo lygį. Siekdami įgyvendinti savo strategiją, 2022 m. tęsime pagrindinių veiklos ir rizikos rodiklių formavimą.

MES ĮSIGYJAME *MAKSEKESKUS*

2022 m. sausio 31 d. pasirašėme sutartį dėl 99 % *Maksekeskus*, Baltijos regione pirmaujančio e. prekybos mokėjimo paslaugų teikėjo, akcijų įsigijimo. Šis įsigijimas padės mums siekti strateginių tikslų ir paspartins skaitmeninę transformaciją bei paskatins mus aktyviau dalyvauti sparčiai augančioje e. prekybos mokėjimų rinkoje.

Visa *Maksekeskus* veikla yra orientuota į e. prekybos mokėjimus. Bendrovė e. prekiautojams ir jų klientams teikia saugius ir patogius mokėjimų sprendimus bei su e. prekyba susijusias paslaugas. 2012 m. įsikūrusi bendrovė pastaraisiais metais smarkiai išaugo ir tapo didžiausiu mokėjimo paslaugų teikėju Estijoje, aptarnaujančiu 2 600 aktyvių prekeivių. Latvijoje ir Lietuvoje *Maksekeskus* aptarnauja šiek tiek mažiau nei 500 aktyvių prekeivių ir kelia iššūkį rinkoje jau įsitvirtinusiems mokėjimo paslaugų tiekėjams.

Šis sandoris atveria mums prieigą prie sparčiai augančios e. prekybos mokėjimų rinkos ir sustiprina mūsų pasiūlymą MVĮ klientams Estijoje. Jis taip pat liudija mūsų įsipareigojimą klientams siūlyti vertę didinančius skaitmeninius sprendimus. Be to, šis sandoris leis *Maksekeskus* žymiai paspartinti savo plėtrą už Estijos ribų, naudojantis mūsų tinklu ir klientų baze Latvijoje ir Lietuvoje. *Maksekeskus* išliks atskiru juridiniu subjektu, o p. Art Lukas, *Maksekeskus* generalinis direktorius, toliau eis dabartines pareigas ir vadovaus bendrovės plėtrai.

Šį sandorį turi patvirtinti Estijos finansų priežiūros ir pertvarkymo institucija bei Estijos konkurencijos institucija. Sandorį numatoma užbaigti ateinančiais mėnesiais.

TURINYS

IŽANGINĖ DALIS	2
VADOVYBĖS ATASKAITA	7
KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS UŽ 2021 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS	26
Konsoliduotoji pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų ataskaita už 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus	26
Konsoliduotoji 2021 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaita	27
Konsoliduotoji nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita už 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus	28
Konsoliduotoji pinigų srautų ataskaita už 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus	29
KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS	30
1. Pagrindiniai apskaitos politikos principai	30
2. Reikšmingi apskaitiniai įverčiai ir sprendimai	41
3. Naujų standartų, standartų pataisų ir aiškinimų taikymas	44
4. Bendroji rizikos valdymo politika	46
5. Grynosios palūkanų ir panašios pajamos	64
6. Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	65
7. Grynosios finansinės veiklos pajamos	66
8. Kitos veiklos sąnaudos	66
9. Atlyginimai ir personalo sąnaudos	67
10. Kitos administracinės sąnaudos	67
11. Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	67
12. Paskolos klientams	68
13. Skolos vertybiniai popieriai	81
14. Investicijos į asocijuotąsias ir patrunuojamąsias įmones	82
15. Nematerialusis turtas	83
16. Ilgalais materialusis turtas ir naudojimo teise valdomas turtas	84
17. Kitas turtas	85
18. Klientų indėliai	85
19. Išleisti skolos vertybiniai popieriai	85
20. Kiti įsipareigojimai	86
21. Atidėjiniai	87
22. Išleistas kapitalas	88
23. Išvestinės finansinės priemonės	88
24. Pelno mokestis	89
25. Neapibrėžtieji įsipareigojimai	90
26. Finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų užskaita	90
27. Finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė	91
28. Susijusios šalys	93
29. Informacija apie segmentus	94
30. Informacija pagal šalis	95
31. Reikšmingi įvykiai po ataskaitinio laikotarpio pabaigos	95
32. <i>Luminor Bank AS</i> , kaip atskiro subjekto, pagrindinės ataskaitos	95
NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA	100
PELNO PASKIRSTYMO PROJEKTAS	107
2021 M. METINĖS ATASKAITOS TVIRTINIMAS VALDYBOS PARAŠAIS	107
ŽODYNĖLIS	109
KONTAKTINIAI DUOMENYS	109

Ši metinė ataskaita parengta pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), taikomus Europos Sąjungoje, ir Estijos Respublikos įstatymus. Šioje ataskaitoje „*Luminor*“, „*Luminor bankas*“, „mes“, „mus“ ir „mūsų“ vadinamas *Luminor Bank AS* ir jo patrunuojamosios įmonės. Santrumpos „mln. €“ ir „mlrd. €“ reiškia atitinkamai milijonus ir milijardus (tūkstančius milijonų) eurų. Sąvokų žodynyje pateiktos rodiklų, kuriuos taikome vertindami ir aiškindami veiklos rezultatus ir būklę, apibrėžtys.

VADOVYBĖS ATASKAITA

Finansiniai rezultatai

Pelno (nuostolių) ataskaitos santrauka, mln. €	2020 m.	2021 m.
Grynosios palūkanų ir panašios pajamos	226,9	239,2
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	73,6	78,5
Grynosios kitos veiklos pajamos	27,7	11,2
Veiklos pajamų iš viso	328,2	328,9
Veiklos sąnaudų iš viso	-275,4	-262,8
Asocijuotųjų įmonių pelno dalis	1,0	1,8
Atidėjiniai kredito nuostoliams	-17,6	14,8
Kitos nepagrindinės veiklos sąnaudos	-0,4	-0,3
Pelnas prieš apmokestinimą	35,8	82,4
Mokesčių sąnaudos	-2,7	-7,7
Grynasis pelnas už laikotarpį	33,1	74,7
Sąnaudų ir pajamų santykis, %	83,9	79,9
Sąnaudų ir pajamų santykis, neįskaitant nenumatytųjų sąnaudų, %	52,7	56,5

2021 m. grynasis pelnas siekė 74,7 mln. EUR, t. y. padidėjo dvigubai, palyginti su 2020 m. Grynosios palūkanų pajamos ir grynosios paslaugų ir komisinių pajamos išaugo 17,2 mln. EUR, o veiklos sąnaudos sumažėjo 12,6 mln. EUR.

Bendra veiklos pajamų suma iš esmės liko nepakitusi, palyginti su praėjusiais metais.

Grynosios palūkanų pajamos padidėjo 12,3 mln. EUR arba 5,4 %. Nepaisant išaugusių skolinimo apimčių, palūkanų pajamos sumažėjo 7,3 mln. EUR dėl spaudimo maržoms. Palūkanų sąnaudos sumažėjo 19,6 mln. EUR, nes sumažėjo palūkanos, mokamos už indėlius, ir nuo antrojo ketvirčio nebeliko įsipareigojimų mokesčių už finansavimą, kurį mums buvo suteikę buvusieji patronuojantieji bankai.

Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos padidėjo 4,9 mln. EUR arba 6,7% dėl išaugusių komisinių pajamų tam tikrose pagrindinių produktų grupėse, tokiose kaip Kortelės, Kasdienė bankininkystė, Investicijos ir Pensijos. Tokį augimą iš dalies lėmė padidėjęs aktyvumas, palyginti su praėjusiais metais.

Kitos grynosios pajamos sumažėjo 16,5 mln. EUR dėl sumažėjusių gryųjų kitų finansinės veiklos pajamų, nes nebebuvo pajamų, kurios 2020 m. buvo uždirbtos iš reikšmingo teigiamo rezultato dėl išdo obligacijų ir VISA akcijų perkainojimo, ir padidėjo mūsų įnašas į Bendrą pertvarkymo fondą (angl. *Single Resolution Fund*). Taip pat pradėjome kaupti garantijos mokesčius, mokamus Europos investicijų bankui dėl mūsų sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais sandorio.

Veiklos sąnaudos sumažėjo 12,6 mln. EUR arba 4,6 %, mums toliau koncentruojantis į veiklos efektyvumo gerinimą. Nenumatytosios sąnaudos sumažėjo 25,8 mln. EUR arba 25,1 % ir siekė 76,8 mln. EUR. Nepaisant sumažėjusių sąnaudų, toliau daug investavome į IT veiklą, kredito rizikos analizę ir verslo plėtrą.

Šiais metais atidėjinių kredito nuostoliams grynasis atstatymas sudarė 14,8 mln. EUR (praėjusiais metais atidėjiniai kredito nuostoliams sudarė 17,6 mln. EUR). Išsamesnė informacija apie tai pateikta skyriuje „Turto kokybė“. Mokesčių sąnaudos išaugo 5,0 mln. EUR dėl išaugusio pelno prieš apmokestinimą. Mūsų nuosavo kapitalo grąža siekė 4,6%, lyginant su 2,0% praėjusiais metais, o nuosavo kapitalo grąža, neįskaitant nenumatytųjų sąnaudų, atitinkami siekė 8,7%, lyginant su 7,3% praėjusiais metais.

Mažmeninė bankininkystė

Finansiniai rezultatai, mln. €	2020 m.	2021 m.
Grynosios palūkanų pajamos	114,2	110,2
Kitos grynosios pajamos	56,2	60,3
Veiklos pajamų iš viso	170,4	170,5
Veiklos sąnaudų iš viso	-173,7	-170,3
Atidėjiniai kredito nuostoliams	5,4	11,6
Kitos ne pagrindinės veiklos sąnaudos	0,1	-0,1
Pelnas prieš apmokestinimą	2,2	11,7
Sąnaudų ir pajamų santykis, %	101,9	99,9
Sąnaudų ir pajamų santykis, neįskaitant nenumatytųjų sąnaudų, %	62,0	69,7
Likučiai, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Paskolos klientams (neįskaitant atidėjinių ir sukauptų palūkanų)	5 251,8	5 436,5
Klientų indėliai	5 743,1	6 066,3

Vadovaudamasis mūsų strategija, 2021 m. Mažmeninės bankininkystės segmentas pagrindinį dėmesį skyrė šioms pagrindinėms sritims:

- skolinimo didinimo, ypač būsto paskolų;
- klientų pasitenkinimo gerinimo; ir
- klientų skaičiaus didinimo.

Reaguodami į augančią būsto paskolų rinką, 2021 m. padvigubinome naujų pardavimų apimtį, palyginti su 2020 m. Lapkričio mėn. pasiekėme didžiausią mėnesinį naujų pardavimų skaičių, o tai leido per metus padidinti mūsų rinkos dalį penkiais procentiniais punktais. Metų pradžioje būsto paskolų paklausa atsigavo nuo *COVID-19* pandemijos poveikio, per metus taip pat paspartėjo naujų skolinimosi be užstato pardavimų tempai. Palyginti su praėjusiais metais, beveik padvigubinome naujų vartojimo paskolų apimtį, palyginti su beveik 20 % rinkos augimu. Konkurencija tarp teikiančiųjų būsto paskolas ir vartojimo paskolas išlieka didelė.

Siekdami pagerinti klientų patirtį, ėmėmės kelių veiksmų. Konsolidavome mūsų paskirstymo kanalus ir supaprastinome procesus, pertvarkėme mūsų skaitmeninę transformaciją ir paraiškos formas, pristatėme elektroninio paraiškos pasirašymo galimybę ir patobulinome mūsų svetainės dizainą bei jos naudotojų patirtį. Siekdami padėti klientams pasinaudoti mūsų bankininkystės paslaugomis, nepaisant apribojimų dėl *COVID-19* pandemijos, išplėtėme mūsų skaitmeninius kanalus tiek privatiems, tiek verslo klientams ir sudarėme nuotolinio naujų klientų pritraukimo galimybes.

Mūsų pastangos gerinti klientų patirtį naudojantis mūsų bankininkystės paslaugomis, pasiteisino – per 2021 m. šešiais procentiniais punktais išaugo aktyvi klientų bazė. Svarbu paminėti tai, kad prie mūsų prisijungę nauji klientai labai gerai vertina *Luminor* produktus ir paslaugas. Tai patvirtina vis gerėjantys klientų apklausos rezultatai. Atsiliepimuose apie klientų aptarnavimą klientai ypač pabrėžia svetainės ir konsultavimo aspektus.

Mums patobulinus investuotojų platformos funkcionalumą, pagerinus klientų aptarnavimą ir išplėtus pensijos kaupimo produktų pasiūlą, privačioje bankininkystėje turtas išaugo 18 %, o pensijų klientų skaičius – 4 %. Pristatėme pasyviai valdomus pensijų fondus, palaikančius prioritetus *ESG* srityje. Šie „Tvarios ateities“ fondai investuoja tik į įmones, kurios pirmąją pagal aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir valdysenos kriterijus. Tai reiškia, kad pagal Su tvarumu susijusios finansinės informacijos atskleidimo reglamentą jie laikomi 8-ojo straipsnio fondais. Metų pabaigoje turėjome per ketvirtį milijono II pakopos pensijų klientų ir daugiau nei penkiasdešimt tūkstančių III pakopos pensijų klientų.

Verslo bankininkystė

Finansiniai rezultatai, mln. €	2020 m.	2021 m.
Grynosios palūkanų pajamos	123,2	125,8
Kitos grynosios pajamos	33,2	35,3
Veiklos pajamų iš viso	156,4	161,1
Veiklos sąnaudų iš viso	-96,1	-89,9
Atidėjinys kredito nuostoliams	-24,0	2,5
Kitos ne pagrindinės veiklos sąnaudos	0,1	1,7
Pelnas prieš apmokestinimą	36,4	75,4
Sąnaudų ir pajamų santykis, %	61,4	55,8
Sąnaudų ir pajamų santykis, neįskaitant nenumatytųjų sąnaudų, %	39,9	40,2
Likučiai, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Paskolos klientams (neįskaitant atidėjinių ir sukauptų palūkanų)	4 307,8	4 627,9
Klientų indėliai	6 024,8	4 196,8

Vadovaudamasis mūsų strategija, 2021 m. Verslo bankininkystės segmentas pagrindinį dėmesį skyrė šioms pagrindinėms sritims:

- skolinimo didinimas;
- svarbos rinkoje didinimas; ir
- lyderystė Baltijos šalių kapitalo rinkų plėtroje.

Paskolos verslo bankininkystės segmento klientams augo visus 2021 m., nes padidinome savo rinkos ir klientų aktyvumą. Metų pradžioje dėl COVID-19 pandemijos apribojimų kreditų paklausa susilpnėjo, tačiau vėliau išaugo tiek klientų segmentuose, tiek ekonominės veiklos sektoriuose, ypač komercinio nekilnojamojo turto, žemės ūkio, didmeninės ir mažmeninės prekybos bei gamybos sektoriuose. Paskolos klientams didėjo dėl rekordinės apimtys naujų terminuotųjų paskolų ir lizingo, taip pat dėl aktyvesnio sąskaitos kreditavimo (angl. *overdraft*) ir faktoringo paslaugų naudojimo. Konkurencija su kitais paskolų davėjais padidino spaudimą mažinti maržas. Dėl šios priežasties rinkoje stebėjome sumažėjusias kainas ir sušvelnėjusias kreditavimo sąlygas.

Savo organišką augimą sustiprinome įsigydamis du paskolų portfelius iš *Danske Bank*, t. y. 32 mln. EUR vertės verslo klientų portfelį Latvijoje, į kurį įtrauktos paskolos, lizingas ir garantijų sutartys, bei 39 mln. EUR vertės verslo klientų portfelį Lietuvoje. Be to, iš *Nordea Bank* perėmėme 67 mln. EUR vertės paskolų verslo klientams portfelį Latvijoje ir 51 mln. EUR vertės paskolą verslo klientui Lietuvoje. Lizingo portfeliui, ypač transporto ir žemės ūkio sektoriuose, taip pat skolinimui MVĮ segmentui buvo palanki Europos investicijų banko ir Europos investicijų fondo garantijų programa, kurią pradėjome pirmąjį ketvirtį. Tai leido padidinti mūsų lizingo segmento dalį.

2021 m. išlikome lyderiais Baltijos šalių kapitalo rinkų plėtroje ir buvome pirmaujantis Baltijos šalių įmonių obligacijų organizatorius. Surengėme pirmąją komercinių vekselių programą stambiam verslo klientui, prisidėdami prie tarptautinių organizacijų iniciatyvos, skirtos plėtoti regioninę komercinių vekselių rinką. Vadovavome pirmajai tarptautinei obligacijų emisijai Baltijos šalių nekilnojamojo turto sektoriuje, buvome vienintelis organizatorius dviem debiutuojančioms emitentams iš valstybinio ir finansų sektorių, taip pat sėkmingai išplatinome dvi inauguracines žaliųjų obligacijų emisijas stambiems verslo klientams.

2021 m. ruošėmės seminarų ciklui, skirtam mūsų klientams aktualiams įvairiems klimato kaitos poveikio aspektams, įskaitant šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos metodiką, ir praktiniams klimato kaitos poveikio vertinimo ir tikslų nustatymo aspektams, aptarti. Seminarus pradėsime nuo 2022 m. pradžios, siekdami padėti mūsų klientams bei užtikrinti, kad įmonės, patiriančios didelę su klimato kaita susijusią riziką, turėtų planus ir strategijas, kaip užtikrinti savo atsparumą, bei būtų pasirengusios spręsti klausimus, susijusius su papildomais priežiūros institucijų reikalavimais.

Finansinė būklė

Balanso santrauka, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	4 926,5	2 494,2
Skolos vertybiniai popieriai	284,3	608,2
Paskolos klientams	9 430,8	9 946,7
Kitas turtas	282,5	267,7
Turto iš viso	14 924,1	13 316,8
Klientų indėliai	11 821,7	10 305,4
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	1 201,2	1 163,6
Kiti įsipareigojimai	236,0	299,0
Nuosavas kapitalas	1 665,2	1 548,8
Įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo iš viso	14 924,1	13 316,8

Per metus paskolos klientams išaugo 5 %, o viso turto likutis sumažėjo 11 %, nes mums pavyko sumažinti indėlių perteklių. Metų pabaigoje paskolos klientams sudarė tris ketvirtadalius viso turto, t. y. padidėjo dešimčia procentinių punktų, palyginti su praėjusių metų pabaiga.

Paskolos klientams išaugo 515,9 mln. EUR, nes padidinome skolinimo apimtį verslo ir privatiems klientams. Taip pat 323,9 mln. EUR padidinome skolos vertybinių popierių portfelį, kurį sudaro žemos rizikos obligacijos, ir kuris beveik visas yra tinkamas kaip užtikrinimo priemonė Europos Centriniam Bankui. Dėl šios priežasties sumažinome grynųjų pinigų ir lėšų centriniuose bankuose likutį, tuo pačiu išlaikydami stiprią likvidumo būklę.

Klientų indėliai sumažėjo 1 516,3 mln. EUR, nes pritaikėme neigiamas palūkanų normas didelės apimties indėliams iš didesnių įmonių ir viešojo sektoriaus klientų bei sumažinome indėlių bazės koncentraciją. Sumažėjus grynajai vertei privačių klientų indėliai padidėjo 279,2 mln. EUR. Išleisti skolos vertybiniai popieriai sumažėjo nežymiai. Išleidome 300 mln. EUR vertės pirmąją (privilegiuotąją) obligaciją su mažiausiomis palūkanomis ir išpirkome 228,5 mln. EUR vertės ankstesnius vertybinius popierius. Taip pat grąžinome 99,2 mln. EUR nominalios vertės likutį už pirmąją vertybinių popierių, kurio terminas suėjo.

Nuosavas kapitalas sumažėjo 116,4 mln. EUR daugiausia dėl 190,0 mln. EUR dividendų išmokėjimo gruodžio mėn., kurį iš dalies kompensavo grynasis laikotarpio pelnas. Pagal *Blackstone* ir *Nordea* pirminį susitarimą, išmokėjus dividendus, *Blackstone* valdomi fondai iš *Nordea* įsigijo apie 8 % mūsų patronuojančiosios įmonės *Luminor Holding AS* akcinio kapitalo. Po šio sandorio *Blackstone* valdomiems fondams priklauso apie 68 %, *DNB* – 19,95 %, o *Nordea* – likusi *Luminor Holding AS* akcinio kapitalo dalis.

Iš Estijos finansų priežiūros ir pertvarkymo institucijos gavome patikslintus minimalius reikalavimus nuosavoms lėšoms ir tinkamiems įsipareigojimams (angl. *MREL*). Nuo 2022 m. sausio 1 d. mūsų *MREL* reikalavimo rodiklis sudarė 22,42 % rizikos pozicijų sumos (angl. *REA*) ir 5,91 % svėro koeficiento pozicijos. Nesame gavę jokių subordinacijos reikalavimų. Atsižvelgiant į tai, kad nuosavos lėšos, kurias naudojame siekdami laikytis 4,5 % jungtinio rezervo reikalavimo (angl. *CBR*), nėra tinkamos *MREL* reikalavimui tenkinti, nes naujasis bendras *MREL* reikalavimas yra 26,92 %. 2021 m. gruodžio 31 d. mūsų *MREL* reikalavimui tenkinti tinkantys vertybiniai popieriai sudarė 29,05 % rizikos pozicijų sumos ir 14,56 % svėro koeficiento pozicijos.

Moody's Investors Service pagerino mums suteiktą ilgalaikių indėlių reitingą nuo Baa1 iki A3, o ilgalaikių pirmųjų skolų reitingą – nuo Baa2 iki Baa1. Tai atlikęs, *Moody's* pakeitė mūsų perspektyvos reitingą į stabilų. Kredito reitingų agentūra paaiškino, kad pagrindiniai reitingų pagerinimą paskatinę veiksniai buvo „padidėjęs banko mokumas, pagerėjusi turto rizika, tvirta kapitalo bazė bei grįžimas prie skolinimo apimčių augimo, leisiantis palaikyti tvarų pajamų augimą“.

Kapitalas ir likvidumas

Kapitalas, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Akcininkų nuosavybė	1 665,2	1 548,8
Reguliavimo koregavimai	-78,5	-118,6
Prudenciniai filtrai	-0,3	-0,4
Bendras 1 lygio nuosavas kapitalas	1 586,4	1 429,8
Kredito rizikos pozicijų suma	6 375,2	6 307,2
Operacinės rizikos pozicijų suma	673,6	648,8
Kitos rizikos pozicijų suma	37,5	31,7
Rizikos pozicijų suma	7 086,3	6 987,7
Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodiklis, %	22,4	20,5
Sverto koeficientas, %	10,2	10,3

Mūsų kapitalo struktūra yra tvirta, nes jame nuosavas lėšas sudaro tik bendras 1 lygio nuosavas kapitalas. Mūsų bendro 1 lygio nuosavo kapitalo, 1 lygio kapitalo ir bendro kapitalo pakankamumo rodikliai per metus sumažėjo beveik dviem procentiniais punktais, nes sumažinome ir nuosavas lėšas, ir rizikos pozicijų sumą. Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo sumažėjimą daugiausia lėmė 190 mln. EUR dividendų išmokėjimas gruodžio mėn. Rizikos pozicijų suma, kurią vertiname pagal standartizuotą metodą, sumažėjo, nes paskolų klientams padidėjimą atsvėrė ir net viršijo gruodžio mėn. įvykdyto sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais sandorio poveikis daliai verslo klientų paskolų portfelio. 2021 m. nepaskirstytasis pelnas nebuvo įtrauktas į kapitalo apskaičiavimą. Įtraukus 2021 m. nepaskirstytąjį pelną, mūsų bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodiklis padidėtų iki 21,5 %.

Mūsų kapitalo rodikliai tebėra gerokai aukštesni nei mūsų reguliuotojų nustatyti minimalūs kapitalo pakankamumo reikalavimai, pagal kuriuos nuo 2022 m. kovo 1 d. bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodiklis turi būti didesnis nei 10,24 %, 1 lygio kapitalo pakankamumo rodiklis turi būti didesnis nei 12,2 %, o bendro kapitalo pakankamumo rodiklis turi būti didesnis nei 14,7 %. Tai apima 2-ojo ramsčio papildomų nuosavų lėšų reikalavimą, kuris siekia 2,2 %. Peržiūrėjome savo kapitalo reikalavimus ir padarėme išvadą, kad nuo 2022 m. kovo 1 d. mūsų limitai bendro 1 lygio nuosavo kapitalo, 1 lygio nuosavo kapitalo ir bendro kapitalo pakankamumo rodikliams bus atitinkamai 12,94 %, 14,9 % ir 17,4 % rizikos pozicijų sumos. Šie limitai apima 2-ojo ramsčio rekomendacijas ir vadovybės sprendimu formuojamas papildomas atsargas. Toliau skaičiuojame 2 lygio kapitalo (angl. *Tier 2*) vertę, siekdami pagerinti savo kapitalo išteklių efektyvumą ateityje.

%	2020 12 31	2021 12 31
Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis	197,2	137,3
Grynasis pastovaus finansavimo rodiklis	159,0	140,8

Mūsų struktūrinė likvidumo rizika yra konservatyvi ir gerai subalansuota. Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (angl. *LCR*), kuris turi būti ne mažesnis nei 100 %, yra vienas iš viso spektro parametrų, kurie naudojami mūsų likvidumo rizikai įvertinti. Mūsų padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis sumažėjo, nes sumažinome indėlininkų koncentraciją. Tai lėmė optimesnę ir stabilesnę likvidumo poziciją. Likvidumo atsargą sudaro gryniesi pinigai ir likvidūs centrinio banko reikalavimus tenkinantys vertybiniai popieriai. Per metus nutraukėme skolinimosi liniją, kurią buvo suteikę buvusieji patronuojantieji bankai. Šiam finansavimui užtikrinti įkeistam turtui buvo panaikintas įkeitimas.

Ilgalaikio likvidumo rizika įvertinama nustatant grynąjį pastovaus finansavimo rodiklį (angl. *Net Stable Funding Ratio, NSFR*), kuris turi būti ne mažesnis nei 100 %. Šio rodiklio sumažėjimą per metus lėmė dėl sumažėjusių indėlių apimčių sumažėjęs turimas pastovus finansavimas (angl. *Available Stable Funding, AFS*), taip pat dėl išaugusio paskolų portfelio padidėjęs būtinas pastovus finansavimas (angl. *Required Stable Funding, RSF*).

Turto kokybė

Paskolos klientams, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
1 lygis	7 958,3	8 452,0
2 lygis	1 304,0	1 411,0
3 lygis	305,4	185,6
Bendroji balansinė vertė¹	9 567,7	10 048,6
Atidėjiniai kredito nuostoliams	-136,9	-101,9
Grynoji balansinė vertė	9 430,8	9 946,7
Neveiksnių paskolų rodiklis, %	3,2	1,8

¹ Įsigytos arba suteiktos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos (angl. *POCI*) yra pasiskirsčiusios tarp 2 ir 3 lygių.

2021 m. paskolų portfelio kokybė pagerėjo ir metus užbaigėme su žemiausiu neveiksnių paskolų rodikliu, kuris siekė 1,8%. Tačiau besitęsiantis *COVID-19* protrūkis reiškia, kad prognozės dėl paskolų nuostolių yra neaiškios.

Neigiamas *COVID-19* pandemijos poveikis mūsų kredito kokybei iki šiol buvo nedidelis. Vieni ekonominės veiklos sektoriai ir klientai buvo paveikti neigiamai, kiti – beveik nepaveikti. Didžiausią poveikį pajuto apgyvendinimo, maitinimo, turizmo ir aviacijos sektoriai. Mūsų pozicija šiuose sektoriuose sudaro 0,5 % viso grynojo skolinimo klientams, o aviacijos sektoriuje ji beveik nulinė. Šiek tiek daugiau nei penktadalis grynosios pozicijos šiuose paveiktuose sektoriuose priskiriama 3 lygiui.

Portfelio dalis, kuriai buvo atlikti sutarčių pakeitimai dėl *COVID-19* pandemijos, toliau rodo gerus rezultatus ir beveik visos sutartys grįžo prie pradinių paskolų grąžinimo grafikų. Trumpalaikių pradelsimų (daugiau nei 5 d.) lygis portfelyje su pakeitimais yra aukštesnis nei portfelyje be pakeitimų (atitinkamai 4,3 % ir 1,7 %), tačiau pradelsimų virš 30 dienų lygio skirtumas portfelyje su pakeitimais ir be pakeitimų yra mažesnis (atitinkamai 2,0 % ir 1,0 %). Paskolų, kurioms taikomi pakeitimai, negrąžintas likutis metų pabaigoje sudarė 14 mln. EUR arba 0,1 % viso paskolų portfelio.

2 lygiui priskirtos paskolos padidėjo 107 mln. EUR dėl kolektyvinio reikšmingo kredito rizikos padidėjimo (angl. *SICR*) indikatorių taikymo paskoloms, kurioms anksčiau buvo atlikti pakeitimai dėl *COVID-19*. Metų pabaigoje visos vis dar veiksnios paskolos, kurioms anksčiau buvo atlikti pakeitimai dėl *COVID-19*, buvo priskirtos 2 lygiui. Tą iš dalies kompensavo dalies portfelio perkėlimas iš 2 į 1 lygį dėl pagerinto reitingo bei paskolų pašalinimo iš stebimų pozicijų sąrašo.

Dėl didelių pastangų 3 lygiui priskiriamos paskolos sumažėjo 119,8 mln. EUR. Neveiksnių paskolų portfelio sumažėjimas buvo apie 3 kartus didesnis negu buvo naujai nustatytų neveiksnių paskolų, dėl ko neveiksnių paskolų apimtis pasiekė žemiausią lygį. Pagrindiniai tokį sumažėjimą lėmę veiksniai buvo paskolų grąžinimai, skolų išieškojimas, įskaitant ikeisto turto pardavimą, reikalavimo teisių pardavimą, taip pat sumų, likusių po išieškojimo, nurašymas ir perklasifikavimas į veiksnias paskolas pasibaigus bandomiesiems laikotarpiams.

Iš visos atidėjinių kredito nuostoliams 101,9 mln. EUR sumos 56,6 mln. EUR suma priskirta 3 lygio pozicijoms. 3 lygiui priskirtų paskolų grynoji balansinė vertė sudarė 129,0 mln. EUR, kurių užtikrinimui turėjome ikeistą turtą, kurio tikroji vertė lygi 154,8 mln. EUR.

Atidėjinių kredito nuostoliams grynasis atstatymas per metus sudarė 14,8 mln. EUR, nes atidėjinių atstatymas viršijo bendrą atidėjinių padidėjimą. Atidėjinių atstatymą lėmė keturios pagrindinės priežastys: perpus mažesnis koregavimas vadovybės sprendimu, kuris sudarė 11,9 mln. EUR; paskolų grąžinimai ir neveiksnių paskolų portfelio dalies sumažėjimas; mūsų kredito valdymo metodikos suderinimo su naujais reglamentais vienkartinis poveikis; ir pasibaigęs paskolų privatiems klientams bandomasis laikotarpis. Atidėjinių padidėjimą lėmė keturios pagrindinės priežastys: atnaujinti makroekonominiai scenarijai, reikšmingai padidėjusios kredito rizikos indikatorių taikymas, atnaujinta metodika kolektyviniu principu vertinamoms 3 lygio paskoloms ir atidėjinių lygių korekcijos kai kurioms individualiai vertinamoms 3 lygio paskoloms.

Daugiau informacijos pateikta finansinių ataskaitų 4-oje pastaboje.

Papildoma informacija

EKONOMINĖ APLINKA

Didžiausią poveikį Baltijos šalių ekonomikai 2021 m. padarė *COVID-19* pandemijos protrūkis, jam suvaldyti taikytos visuomenės sveikatos užtikrinimo priemonės ir ekonominę veiklą skatinusi Vyriausybės politika. Pirmąjį ketvirtį atšaukus plataus masto karantinus ir pradėjus vakcinacijos programą, per metus padidėjo ekonomikos aktyvumas ir mūsų paslaugų paklausa.

Baltijos šalių ekonomikos auga, tačiau pabrangusios bazinės paslaugos ir prekės, ypač šildymas, stabdo realų vartojimą, nes ribojama namų ūkių galimybė leisti pinigus nebazinėms prekėms. Dėl staigaus energijos kainų šuolio gruodžio mėn. Estijoje ir Lietuvoje infliacija pasiekė dviženklį skaičių. Todėl prognozuojame, kad 2022 m. augimas bus mažesnis nei 2021 m., ypač Estijoje, kur BVP augimą lėmė vienkartiniai veiksniai.

Gruodžio mėn. vėl padaugėjo užsikrėtimų *COVID-19* infekcija. Nors omikron atmaina yra labiau užkrečiama, jos virulentiškumas, palyginti su ankstesnėmis atmainomis, yra mažesnis. Šis veiksnys turės įtakos ekonomikai, nes, vienu metu susirgus dideliame (vidutinio sunkumo ligos forma) skaičiui žmonių, atsiranda darbuotojų trūkumas. Naujoji atmaina ne tik kelia riziką, bet ir suteikia vilties, nes imuniteto lygis po šios bangos greičiausiai bus aukštas.

Prognozuojama, kad 2022 m. antrąjį pusmetį ir 2023 m. didesnės viešojo sektoriaus investicijos ir pasaulio ekonomikos atsigavimas teigiamai paveiks Baltijos šalių ekonomiką. Numatoma, kad Vyriausybės investicijomis skatins ekonomikos plėtrą, pasitelkdamas, pavyzdžiui, Latvijoje prieinamus ES fondų išteklius, kurie beveik padvigubės nuo 614 mln. EUR 2021 m. iki 1 175 mln. EUR 2022 m. Numatoma, kad investicijos į pramonę bus didelės, nes jas paskatins pajėgumų trūkumas. Būsto rinkos ciklas taip pat turėtų būti svarbus teigiamas veiksnys.

Eksporto prognozės yra geros. Tikėtina, kad kai kuriuose gamybos sektoriuose, ypač medienos apdirbimo, vyks neigiama kainų korekcija, kelionių paslaugų sektorius atsigaus, atslūgus *COVID-19* pandemijos poveikiui, o aukštos kvalifikacijos darbuotojų teikiamų paslaugų sektoriaus rezultatai išliks geri. Remiantis Baltijos šalių centrinių bankų duomenimis, per 2021 m. pirmuosius tris ketvirčius informacinių ir telekomunikacijų paslaugų eksporto metinis augimas Estijoje siekė 75 %, Latvijoje – 13 %, Lietuvoje – 30 %; o verslo paslaugų eksporto metinis augimas Latvijoje – 23 %, Lietuvoje – 38 %.

Numatoma, kad 2022 m. vartojimas toliau skatins ekonomikos augimą, bet, tikriausiai, mažiau nei neseniai buvo galima tikėtis, atsižvelgiant į priemonių, įvestų dėl nepaprastosios padėties pandemijos metu, atšaukimą ir prisotintą ilgalaikio vartojimo prekių paklausą bei infliaciją, darysiančią trumpalaikį neigiamą poveikį realaus darbo užmokesčio augimui.

Tikėtina, kad nedarbas toliau mažės, o įmonėms gali būti vis sunkiau rasti darbuotojų. Talino, Rygos ir Vilniaus darbo rinkose jaučiama įtampa, tačiau atokiau nuo sostinių ji tebėra maža, ypač Latvijoje ir Lietuvoje, kur darbingiausio amžiaus vyrų užimtumo lygis išlieka mažesnis nei ES vidurkis.

POKYČIAI VERSLE

Esame pirmaujantis nepriklausomas bankas Baltijos šalyse. Mūsų paslaugos skirtos finansiniams privačių klientų, įmonių ir įstaigų poreikiams tenkinti trijų šalių rinkose. Iš savo pagrindinės būstinės Estijoje ir per skyrius Latvijoje bei Lietuvoje savo verslą valdome pagal klientų segmentus – Mažmeninę bankininkystę ir Verslo bankininkystę. Siekdami daugiau dėmesio skirti klientams ir plėsti verslą, metų pabaigoje pradėjome kitą savo strategijos etapą. Kad įgyvendintume savo siekius, per 2021 m. pakeitėme organizacijos struktūrą, tęsėme technologinę plėtrą ir sustiprinome savo verslą, taip pat patobulinome siūlomus produktus ir paslaugas.

Produktų ir paslaugų tarnybą integravome į Mažmeninės bankininkystės ir Verslo bankininkystės bei kitas tarnybas, įskaitant Finansų, Teisės ir Technologijų. Šiuo pokyčiu siekėme daugiau dėmesio skirti klientams ir užtikrinti lankstumą, pagerinti bendradarbiavimą ir procesų efektyvumą, taip pat supaprastinti organizacijos struktūrą. Sujungimas buvo paskelbtas antrąjį ir baigtas iki trečiojo ketvirčio pabaigos. Be to, Operacijų departamentas tapo Technologijų tarnybos dalimi.

Tęsėme technologinę plėtrą. Mūsų prioritetas yra užtikrinti IT stabilumą, tobulinti savo paslaugas, produktus ir veiklos rezultatus. Sutelkėme dėmesį į savo produktų ir programinės įrangos kūrimo pajėgumų ir komandų stiprinimą, kokybės užtikrinimo didinimą ir visapusišką partnerių pajėgumų panaudojimą. Todėl pradėjome įgyvendinti naują penkerių metų sutartį su *Kyndryl*, siekdami paspartinti skaitmeninę transformaciją, užtikrinti sklandų bankininkystės paslaugų teikimą savo klientams ir toliau stiprinti saugumo bei atitikties reguliavimo procesus. Pagal sutartį 185 žmonės iš mūsų Technologijų tarnybos buvo perkelti į *Kyndryl*. Taip pat pasirašėme penkerių metų sutartį su *Worldline*, siekdami suvienodinti ir atnaujinti bankomatų tinklą Baltijos šalyse. Metų gale bankomatų tinklas buvo modernizuotas ir padidintas jo funkcionalumas.

Mūsų skaitmeninė plėtra tęsėsi, rengiant ir pristatant klientams naujas funkcijas bei produktus. Išplėtėme elektroninės prekybos paslaugą *Gateway* ir toliau tobulinome autorizavimo galimybes elektroninėje prekyboje. Estijoje pristatėme naują mobiliąją banko programėlę ir pagerinome interneto vartotojų patirtį. Latvijoje pakėlėme automatizavimo lygį, o Lietuvoje klientams aktyvavome tiesioginio pranešimo (angl. *push notification*) funkciją. Įdiegėme sprendimų, kurie leido išspręsti dėl paslaugų teikimo stabilumo iškilusius iššūkius Estijoje ir patobulinti procesus. Gruodžio mėn. pristatėme *Google Pay*, *Apple Pay*, *Garmin Pay* ir *Fitbit Pay* ir aktyvių kortelių iš karto padaugėjo apie dvidešimt tūkstančių.

Per metus patobulinome savo atsparumo ir rizikos sistemą. Siekdami įdiegti peržiūrėtus rizikos modelius ir pasiruošti vidutiniu laikotarpiu pradėti taikyti pažangų vidaus reitingais pagrįstą metodą rizikos koeficientams vertinti, peržiūrėjome savo vidaus modelio struktūrą ir atlikome pirmuosius papildomus reitingavimo modelio atnaujinimus. Naujos reitingavimo sistemos kredito pozicijoms klasifikuoti yra taikomos mūsų vidaus modeliams. Juose pateikiami reitingai ir pagrindinių rizikos įverčių parametrai: įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė (angl. *PD*), nuostoliai dėl įsipareigojimų neįvykdymo (angl. *LGD*) ir pozicijos vertė nevykdant įsipareigojimų (angl. *EAD*).

Šie modeliai taikomi tiek paraiškoms reitinguoti, tiek atlikti pakartotinį reitingavimą. Jų rezultatai naudojami įvairiuose verslo ir rizikos valdymo procesuose, įskaitant pirmines kredito paraiškų sistemas, kainodaros, kredito stebėsenos ir galutinės grandies sistemas, susijusias su atidėjinių formavimu pagal 9-ąjį TFAS, vidinį kapitalo pakankamumo vertinimo procesą ir vidinį ataskaitų rengimo procesą. Tai leidžia geriau diferencijuoti ir prognozuoti rizikas, palyginti su anksčiau naudotais modeliais, be to, jie buvo patvirtinti nepriklausomų ekspertų.

ECB, bendradarbiaudamas su Estijos finansų priežiūros ir pertvarkymo institucija, užbaigė išsamų mūsų vertinimą, kurį sudarė turto kokybės peržiūra (angl. *AQR*) ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Turto kokybės peržiūra buvo atlikta dėl mūsų finansinės būklės 2019 m. pabaigoje. Atliekant testą nepalankiausiomis sąlygomis, tuo pačiu atskaitos tašku buvo pasirinkta 2020 m. Europos bankų asociacijos taikyta testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metodika ir įtrauktos reguliavimo ir vyriausybės pagalbos priemonės, priimtos reaguojant į *COVID-19*. Išsamaus vertinimo rezultatai patvirtino mūsų atsparumą, stiprią turto kokybę ir kapitalizaciją.

Šiais metais esame nusistatę tris prioritetines sritis. Pirmą – dirbti intensyviau ir aptarnauti daugiau klientų, ypač didinant būsto kreditų ir MVĮ paskolų apimtį, plečiant produktų pasiūlą ir gerinant klientų patirtį. Antrą – didinti veiklos efektyvumą ir stiprinti IT veiklą. Ir trečią – kurti savo unikalią kultūrą. Išlaikysime savo stiprią finansinę padėtį, taikysime apdairų rizikos valdymą ir vykdysime platesnio pobūdžio įsipareigojimus.

ĮVYKIAI PO 2021 M. GRUODŽIO 31 D.

Nuo sausio 1 d. p. Ottar Ertzeid buvo išrinktas į Stebėtojų tarybą, o vėliau į Tarybos Audito, Atlygio ir Rizikos komitetus. O. Ertzeid yra bankininkas, turintis daugiau nei 30-ies metų patirtį. Pastaruoju metu jis buvo *DNB ASA* ir *DNB Bank ASA* grupės finansų vadovas bei grupės valdybos narys. Prieš tai ėjo *DNB* investicinės bankininkystės Rinkų padalinio vadovo pareigas.

Sausio 31 d. pasirašėme sutartį įsigyti 99% pirmaujančio Baltijos regione el. prekybos mokėjimo paslaugų teikėjo *Maksekeskus* akcijų. Šiuo įsigijimu palaikome strateginius tikslus ir jis paskatins mūsų skaitmeninę transformaciją bei sustiprins dalyvavimą sparčiai augančioje el. prekybos mokėjimų rinkoje. Šį sandorį tikimasi užbaigti artimiausiais mėnesiais ir jam turi pritarti Estijos institucijos.

Užbaigėme pirminį aukšto lygio galimų invazijos į Ukrainą padarinių mūsų paskolų portfeliui vertinimą. Įvertinome klientų nuosavybės struktūras, pardavimo rinkas, žaliavų tiekimo rinkas, gamybos padalinių ar veiklos vietą ir energijos intensyvumą. Padarėme išvadą, kad mūsų klientų pozicijų rizika yra ribota, o jų (juridinių asmenų), turinčių nuosavybės sąsajų su paveiktu regionu, skaičius yra ribotas. Mokėjimų srautai į Baltarusiją, Rusiją ar Ukrainą ir iš jų sudaro mažiau nei 2% viso mūsų klientų mokėjimų srauto. Rizika, susijusi su žaliavų tiekimu, gamybos padalinių ar veiklos vieta, daugeliu atvejų yra sumažinama. Daugumos klientų pardavimo rinkos yra diversifikuotos. Tačiau taip pat pažymime, kad padėtis yra nenuspėjama, pavyzdžiui, dėl galimo energijos srauto sumažėjimo ar sankcijų, todėl neįmanoma pateikti galutinio įvertinimo.

APLINKOSAUGA, SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ IR VALDYMAS

2021 m. sukūrėme darbo su aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir valdymo (angl. *Environmenta, Social and Governance, ESG*) aspektais metodiką ir pasistūmėjome į priekį priėmę sprendimus, kaip suderinsime šiuos aspektus su savo verslu. Sutarėme dėl siekių *ESG* srityje, atnaujinome Tvarumo politiką ir *ESG* kredito rizikos vertinimo gaires bei pradėjome darbuotojų mokymus tvarumo tema. Mūsų siekiai – veikti atsakingai ir siekti neutralaus anglies dioksido poveikio aplinkai, palaikyti perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos ir rūpintis Baltijos šalių vietos bendruomenėms svarbiais klausimais. Siekdami savo tikslų, apibrėžėme *ESG* duomenų valdymą, atlikome pirmąjį suinteresuotųjų šalių *ESG* aspektų reikšmingumo vertinimą ir prisijungėme prie Anglies dioksido apskaitos bendrijos (angl. *Partnership for Carbon Accounting Financials*).

Mūsų veiklos poveikis aplinkosaugos ir socialiniams aspektams

Klimato kaitos keliamą riziką sudaro du elementai – fizinė rizika, atsirandanti dėl ilgalaikių aplinkos sąlygų pokyčių, pvz., kylančio jūros lygio, ir pereinamojo laikotarpio rizika, kylanti dėl perėjimo prie klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos, pvz., išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos (ŠESD) – tai pagrindinė rizika mūsų klientams ir mums. 2021 m. nustatėme savo išmetamo ŠESD kiekio bazines normas 1, 2 ir 3 lygių išmetamiesiems teršalams. Remdamiesi tuo, nustatysime išmetamųjų teršalų tikslus ir įvertinsime pasiektą pažangą. Įdiegėme ŠESD apskaitos standartus pagrindinėms turto klasėms, įskaitant skolinimą verslo klientams. Dėl mūsų veiklos išmetamas ŠESD kiekis:

Išmetamas ŠESD kiekis, tCO ₂ e	2021 m.
1 lygio išmetamieji teršalai	51
2 lygio išmetamieji teršalai	2 155
3 lygio išmetamieji teršalai	1 054
Iš viso	3 260

Esame nustatę bazines išmetamo ŠESD kiekio normas ir paskolų verslo klientams, būsto kreditų ir komercinio nekilnojamojo turto portfeliams.

Atliekame svarbų vaidmenį teikdami su klimato kaita susijusį finansavimą ir investicijas, valdydami kredito rizikas bei kurdami naujus su klimato kaita susijusios rizikos valdymo produktus. 2021 m. analizavome savo skolinimą pagal pozicijas, dėl kurių kyla su klimato kaita susijusi rizika, siekdami prioritetizuoti *ESG*.

Analizavome ir paruošėme sektorių strategijas, paremtas Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko (ERPB) klimato rizikos sistema. Didžioji dalis mūsų pozicijų, remiantis ERPB sistema, yra „mažos rizikos“ arba „vidutinės rizikos“, t. y. klientų veikloje kyla nedidelė aplinkosaugos ir socialinė rizika, jos poveikis yra nedidelis arba ribotas ir yra pasiruošta tą poveikį sumažinti ar užkirsti jam kelią taikant techniškai ir finansiškai įmanomas priemones.

Remdamiesi šia analize, inicijavome konkrečioms sektoriams skirtų strategijų kūrimą, kuriose apibrėžiamos pagrindinės rizikos rūšys ir rizikos mažinimo veiksmai, kurių tikimės iš savo klientų. Iš pradžių pažvelgėme į tuos sektorius, kurie susiduria su didele arba vidutine klimato kaitos keliamą riziką, ir atlikome klimato kaitos keliamos rizikos bei rizikos veiksnių analizę. Ši analizė bus kartojama kasmet, kaip dalis mūsų strategijos kūrimo ir atnaujinimo proceso. Taip pat sukūrėme nekilnojamojo turto energijos vartojimo efektyvumo tarpinį standartą, atsižvelgiant į pastato tipą.

2021 m. konsultuodami investavimo klausimais, bei teikdami diskrecines portfelio valdymo paslaugas, sistemškai neįtraukėme klimato kaitos neigiamo poveikio ir padarinių Visgi, per ataskaitinį laikotarpį peržiūrėjome investicinių produktų pasiūlą ir išanalizavome, kaip į savo procesus įtraukti su tvarumu susijusią riziką ir atsižvelgti į pagrindinius neigiamus padarinius. Sieksime 2022 m. nustatyti tvaraus ir integracinio augimo siekius ir tikslus mūsų valdomose investicijose. Per ateinantį laikotarpį bus skatinamas su tvarumu susijusių kriterijų ir rizikų integravimas į investavimo sprendimų priėmimo procesus, peržiūrint ir atnaujinant nepriklausomų konsultacijų ir diskrecinių portfelio valdymo paslaugų vidaus valdymo sistemą.

Mes patys nepasirašome draudimo polisų, bet parduodame polisus kaip agentas. Atsižvelgdami į ekstremalių meteorologinių reiškinių, tokių kaip potvyniai ir audros, intensyvumą ir pasiskirstymą bei su tuo susijusią katastrofišką turto pretenzijų riziką, klimato kaitą suvokiame kaip grėsmę savo partneriams draudimo bendrovėms, galinčią reikšmingai paveikti bendrą ir mūsų klientų, ir draudimo partnerių pelningumą bei atitinkamai paveikti ir mus kaip prekybos partnerį.

Mūsų *ESG* kredito rizikos vertinimo gairėse aprašomas žmogaus teisių susitarimų integravimas į išsamaus tyrimo (angl. *due diligence*) klausimyną ir jų rezultatų įvertinimas per procesus, susijusius su skolinimo stambiais verslo klientams projektais. Šio vertinimo rezultatai informuoja apie tolesnius mūsų veiksmus ir papildomos informacijos poreikį arba būtinybę vengti tokių santykių su verslo klientais. Rengiame išsamaus tyrimo politiką ir peržiūriname „pažink savo klientą“ procesą, siekdami užtikrinti visų mūsų verslo klientų, taip pat pardavėjų ir tiekėjų išsamų žmogaus teisių tyrimą.

Atitiktis įstatymams ir reglamentams bei priežiūros institucijų veiksmams

2021 m. *Luminor* nebuvo skirtos nei baudos, nei taikytos sankcijos dėl aplinkosaugos ir socialinių įstatymų pažeidimų. 2021 m. Lietuvos bankas mums paskyrė 0,35 mln. EUR baudą už incidentus, sietinus su mokėjimais, įvykusius 2022 m. liepos ir rugpjūčio mėn. Baltijos šalių priežiūros institucijos 2021 m. rugpjūčio mėn. paskelbė praėjusiais metais mūsų biuruose atliktų eilinių kovos su pinigų plovimu patikrinimų rezultatus. Priežiūros institucijos išskyrė mūsų vidaus procesų ir taisyklių tobulintinas sritis. Daugelį reikalingų patobulinimų jau įgyvendinome, o likusius veiksmus atliksime pagal priežiūros institucijoms pateiktus planus. Atliekami auditai padės mums toliau didinti kovos su pinigų plovimu efektyvumą.

Žmogiškųjų išteklių valdymas

Mūsų darbuotojų gerovė yra nepaprastai svarbi. Mūsų taisyklės atitinka Tarptautines darbo organizacijos konvencijas ir Trišalę deklaraciją dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika. 2021 m. siekėme didinti darbuotojų gerovę. Sukūrėme naują gerovės partnerio vaidmenį ir surengėme daug internetinių seminarų apie gerovę ir psichinę sveikatą bei įrankius, padedančius įveikti stresą darbo metu. Gerovės ir psichinės sveikatos klausimus integravome į 2021 m. lapkričio mėn. atliktą darbuotojų apklausą ir džiaugėmės, kad darbuotojai jaučiasi psichologiškai saugūs ir su savo komandomis, ir su vadovais. Mūsų tikslas – palaikyti vis gerėjančio darbuotojų lojalumo rodiklio (angl. *Employee Net Promoter Score*) tendencijas teigiama linkme ir siekti, kad ateinančiais metais darbuotojų lojalumo balas būtų +20.

Vertiname požiūrių, gebėjimų ir išsilavinimo įvairovę. Manome, kad tai leidžia pasiekti geresnių rezultatų ir reiškia, kad galime geriau patenkinti savo klientų poreikius. Kuriame įtraukiančią darbo aplinką, kurioje rodoma ir palaikoma pagarba ir kurioje eliminuojama bet kokia psichologinė žala, žodinis ir fizinis priekabavimas bei diskriminacija. Mūsų vidaus procesai apima taikomų teisės aktų reikalavimus ir geriausią praktiką. 2021 m. visiems darbuotojams skirtame el. mokymosi modulyje buvo sprendžiami kiekvieno darbuotojo socialiniai ir lygių teisių aspektai. Kasmet, kaip dalį darbo rezultatų valdymo ciklo, visiems savo vadovams siūlome mokymus vienodo atlygio tema.

Žmogaus teisės ir atsakingas verslas

Gerbiame ir propaguojame pagrindines žmogaus teises. Gerbiame teises, nurodytas Jungtinių Tautų Pasauliniame susitarime ir Verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose, EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms ir pirmiau minėtoje Trišalėje deklaracijoje. Mes nedirbame su fiziniais asmenimis ar įmonėmis, kurie sistemingai pažeidžia žmogaus teises, ir žmogaus teisių aspektą įtraukiame į išsamų patikrinimą (angl. *due diligence*), kuomet teikiame paskolas dideliems verslo klientams. 2021 m. darbuotojams vykdėme dvi mokymo programas žmogaus teisių tema.

Esame įsipareigoję elgtis sąžiningai ir vengti veiklos, kuri įgalina kyšininkavimą ir korupciją. Šiuo tikslu sukūrėme Tvarumo politiką, Elgesio kodeksą, Interesų konfliktų valdymo politiką ir Kovos su finansiniais nusikaltimais ir sankcijų politiką. Be to, turime priemonių, leidžiančių pažinti savo klientus, operatyviai įgyvendinti finansines sankcijas ir keisti finansinę informaciją tarptautinėse sistemose. Šią politiką ir priemones palaikome privalomais visų darbuotojų mokymais, kurie skirti skatinti sąžiningumui ir kovoti su korupcija bei finansiniais nusikaltimais. Taip pat esame sukūrę dovanų ir renginių registrą. Gauname pranešimus iš teisėsaugos institucijų, jei kurio nors darbuotojo atžvilgiu kyla įtarimų dėl korupcijos.

FINANSINIŲ NUSIKALTIMŲ PREVENCIJA

Netoleruojame finansinių nusikaltimų. Siekdami padidinti savo gebėjimą užkirsti kelią bet kokiems galimiems finansiniams nusikaltimams, juos aptikti ir apie juos pranešti, 2021 m. toliau plėtojome atitikties kultūrą. Taip pat sustiprinome savo pajėgumus ir įgyvendinome planą, skirtą spręsti klausimams, susijusiems su išvadomis, kurias pateikė mūsų priežiūros institucijos, atlikusios kovos su pinigų plovimu patikrinimą. Toliau skleidėme informaciją apie finansinio sukčiavimo riziką.

Finansinių nusikaltimų prevencija yra mūsų Valdybos ir Stebėtojų tarybos prioritetinė sritis. Turime žemos rizikos apetitą ir konservatyvų verslo modelį. Dirbame tik Baltijos šalyse ir savo produktus bei paslaugas orientuojame į tų šalių gyventojus arba su jais glaudžius ryšius turinčius fizinius asmenis ir įmones. Glaudžiai bendradarbiaujame su vyriausybėmis ir priežiūros institucijomis ir toks bendradarbiavimas leidžia tobulinti sistemas ir procesus. Mes laikomės tarptautinių gairių, rekomendacijų ir standartų, kuriuos paskelbė reguliavimo, tarptautinės institucijos, vietos bankų asociacijos ir finansinės žvalgybos padaliniai.

Sustiprinome kovos su finansiniais nusikaltimais padalinio vadovybę ir valdymą. Metų pradžioje įvertinome Atitikties tarnybos brandą. Buvo nustatyti žingsniai, kurių turime imtis, kad pasiektume norimą rezultatą. Sukūrėme specialų darbo srautą, skirtą sukčiavimo rizikos klausimams spręsti. Be to, siekdami sukurti tvirtą etikos ir rizikos kultūrą banke, įkūrėme Elgesio, etikos ir reputacijos departamentą. Peržiūrėjome Elgesio kodeksą ir visus metus vykdėme įvairią veiklą, skirtą padidinti Etikos kodekso suvokimui.

Per metus surengėme 70 mokymo kursų finansinių nusikaltimų prevencijos ir kitomis atitikties temomis, ypatingą dėmesį skirdami sukčiavimui. Tarptautinių specialistų ir vidaus ekspertų vedami mokymo kursai vyko visai organizacijai – pradedant naujais darbuotojais ir baigiant Stebėtojų tarybos nariais. Šiuos kursus papildė mėnesinės finansinių nusikaltimų žvalgybos suvestinės, kurios didino žinias apie naujas ir besiformuojančias finansinių nusikaltimų tendencijas.

Patobulinome kovos su sukčiavimu sistemą ir technologinius sprendimus ir planuojame toliau investuoti į šią sritį 2022 m. Sukčiavimo valdymo srityje buvo atlikti reikšmingi pakeitimai. Atitikties tarnyboje įkūrėme specialiai tam skirtą sukčiavimo už įstaigos ribų funkciją, o Mažmeninės bankininkystės tarnyboje įkūrėme Sukčiavimo rizikos valdymo padalinį, kurio pagrindinis dėmesys skiriamas mokėjimų ir skolinimo sukčiavimui. Visose trijose Baltijos valstybėse patobulinome bendrą stebėsenos ir patikros sprendimą ir šį darbą tęsime ir 2022 m.

Rugpjūčio mėn. Baltijos valstybių priežiūros institucijos paskelbė 2020 m. mūsų biuruose atliktų eilinių kovos su pinigų plovimu patikrinimų rezultatus. Priežiūros institucijų atstovai nurodė tobulintinas mūsų vidaus procesų ir taisyklių sritis. Daugelį priežiūros institucijų pareikalautų patobulinimų jau buvome atlikę, kai paskelbta ataskaita, o likusius veiksmus įgyvendinsime pagal jų planus. Atliekami auditai padeda mums toliau didinti kovos su pinigų plovimu efektyvumą. Išvados patvirtino mūsų žemos rizikos apetitą ir konservatyvų verslo modelį.

Visus metus informavome visuomenę apie sukčiavimą ir kibernetinį saugumą. Prisidėjome prie „Ne, ačiū!“ kovos su sukčiavimu kampanijos, kurią organizavo Estijos bankų asociacija. Šią kampaniją paskatino daugėjantys sukčių skambučiai klientams ir žmonės buvo informuojami apie finansinį sukčiavimą ir kaip su juo kovoti. Be to, visose trijose Baltijos šalyse nuolat dirbome su žiniasklaida, siekdami perspėti klientus apie didėjančią kibernetinių ir investicinių sukčiavimo bandymų skaičių. Taip pat informavome savo klientus apie Baltarusijai taikomas sankcijas.

Mūsų Kovos su kyšininkavimu ir korupcija politika aprašo šios korupcijos reikalavimus ir palaiko mūsų darbuotojus stengiantis užkirsti kelią tokiai praktikai. Mes visiškai netoleruojame bet kokios veiklos, kuri apima arba gali būti traktuojama kaip apimanti bet kokios formos kyšininkavimą ir korupciją. Atitinkamai darbuotojams draudžiama bet kam siūlyti kyšių ar kitokių neteisėtų mokėjimų ar naudą. Darbuotojai privalo atsisakyti bet kokios naudos, mokėjimo, dovanos ar kvietimo į renginį, kurie būtų neleidžiami vykdant įprastinę veiklą, ir daryti tai tokiu būdu, kad nekiltų nesusipratimų ar klaidingų lūkesčių, bei pranešti apie bet kokius tokius pasiūlymus. Darbuotojams taip pat draudžiama mokėti kyšius ir situacijose su susijusiais asmenimis bei draugais ar dalykinėse situacijose privalo elgtis taip pat, kaip bet kuriuose kituose dalykiniuose santykiuose ar santykiuose su klientais. Darbuotojai privalo pranešti apie bet kokius šios Politikos pažeidimus.

VALDYSENOS ATASKAITA

Valdysenos principai

Valdysenos ataskaita parengta vadovaujantis Estijos apskaitos įstatymu, Europos bankininkystės institucijos (EBI) Vidaus valdysenos gairėmis ir atsižvelgiant į Pasaulinės atskaitomybės iniciatyvos standartus. Mūsų vidaus valdysenos principuose, kurie atitinka Estijos finansų priežiūros institucijos Bendrovių valdysenos kodeksą, apibrėžtos atsakomybės ribos, rizikos valdymo procesai, kontrolės mechanizmai ir atlygio politika.

Turime dualistinę valdymo struktūrą. Stebėtojų taryba (Taryba) turi nevykdančiąsias funkcijas ir jos nariai neatlieka valdymo funkcijų. Valdybą sudaro nariai, kurie turi valdymo ir vykdančiąsias funkcijas. Valdybos nariai negali tuo pačiu metu būti ir Tarybos nariais. Taryba ir Valdyba toliau kartu – valdymo organai.

Visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausias sprendimus priimančias organas. Visuotinis akcininkų susirinkimas yra atsakingas už mūsų verslo strategijos patvirtinimą ir esminius verslo apimties, krypties ar pobūdžio pakeitimus. Visuotiniai akcininkų susirinkimai šaukiami ne rečiau kaip kartą per metus. Tik visuotinis akcininkų susirinkimas gali keisti Įstatus 2/3 Visuotiniame akcininkų susirinkime atstovaujamų akcininkų balsų dauguma. Sprendimui pakeisti įstatinį kapitalą taip pat reikalinga 2/3 akcininkų balsų dauguma.

Akcininkai, turintys ne mažiau kaip 10% *Luminor* kontroliuojančiosios bendrovės, kuri yra mūsų patronuojančioji įmonė, balso teisę suteikiančių akcijų, gali skirti proporcingą dalį narių į mūsų Tarybą. Akcininkas, turintis didžiąją *Luminor* kontroliuojančiosios bendrovės balsavimo teises suteikiančių akcijų dalį, gali skirti 50% Tarybos narių. *DNB* ir *Nordea* turi teisę prašyti, kad būtų atlikta peržiūra, skirta nustatyti, ar laikomės Atitikties politikos arba *ESG* standartų ir kitų panašių socialinės atsakomybės principų bei standartų. Tokią peržiūrą gali atlikti išorės asmuo arba atitinkama tokios peržiūros reikalaujanti šalis.

Vertybės ir elgesio principai

Siekiame užtikrinti aukščiausius etikos ir profesinio elgesio standartus. Visi *Luminor* darbuotojai turi žinoti ir laikytis mūsų vertybių, etikos standartų bei atitikties ir rizikos valdymo principų. Kiekvienas darbuotojas privalo laikytis Elgesio principų ir identifikuoti kyšininkavimo bei korupcijos atvejus, užkirsti jiems kelią ir apie juos informuoti. Esame išgryninę savo vertybes ir reikalaujame elgesį, kurie sustiprina atitikties bei rizikos valdymo principus.

Mūsų trys vertybės yra šios: smalsumas, kuris skatina pokyčius; bendradarbiavimas, kuriame vertinamas komandinis darbas ir komandos siekiai iškelti virš asmeninių; ir susikaupimas bei darbas dėl aiškaus tikslo.

Esame įsipareigoję veikti sąžiningai ir profesionaliai. Dedame visas pastangas, kad identifikuotume interesų konfliktus, užkirstume jiems kelią ir juos valdytume, siekdami užtikrinti, kad su visomis suinteresuotosiomis šalimis būtų elgiamasi sąžiningai, o akcininkų interesai būtų apsaugoti. Mūsų Interesų konfliktų valdymo politikoje išsamiai aprašomi galimi konfliktai ir kaip jie turi būti valdomi. Kiekvienas darbuotojas privalo atpažinti, užkirsti kelią ir pranešti apie bet kokius interesų konflikto atvejus, taip pat pranešti apie savo ekonominius interesus, užpildydamas Veiklos už banko ribų deklaraciją.

Pagrindinis mūsų informavimo apie dovanas ir renginius tvarkos principas yra tas, kad darbuotojai negali priimti arba siūlyti dovanų ar kvietimų į renginius, nesvarbu kokia jų vertė, jei toks elgesys gali būti laikomas netinkamu arba abejotinu etikos požiūriu, gali turėti įtakos gavėjui, šiam vykdamas savo pareigas, arba gali kelti riziką *Luminor* reputacijai. Tvarkoje pateikiami konkretūs pavyzdžiai, padedantys darbuotojams priimti sprendimus dėl dovanų ir kvietimų į renginius tinkamumo, ir įvairių situacijų sprendimo būdai.

Siekiame sukurti tokią aplinką, kurioje vertinami individualūs skirtumai ir kiekvieno darbuotojo indėlis, skatinamas orumas ir pagarba, lygybė darbo vietoje. Mes turime procesus, skirtus įvertinti ir didinti įvairovę, taikome vienodo užmokesčio už vienodą darbą principą, įdarbinimo ir atlyginimų peržiūros metu pasitelkdami iš anksto nustatytus atlyginimo režius įvairioms pareigoms. Planuojame, kad iki 2024 m. Stebėtojų taryboje dirbs 40%, o Valdyboje – 50% moterų.

Atrankos į valdymo organus kriterijai

Mūsų valdymo organų nariai gali būti tik asmenys, turintys reikiamos profesinės patirties ir tinkamą reputaciją. Nediskriminuojame dėl jokių savybių. Norėdami paskatinti nepriklausomą nuomonės reiškimą ir kritinį mąstymą bei sudaryti sąlygas įvairiems požiūriams ir patirčiai, siekiame įvairovės pagal amžių, lytį, geografinę kilmę ir išsilavinimą bei patirtį. Turime parengtas tvarkas, kaip spręsti staigaus ar netikėto neatvykimo ar atsistatydinimo iš valdymo organų situacijas. Siekiame, kad vienu metu nereikėtų keisti per daug narių ir taip išsaugoti sprendimų priėmimo tęstinumą.

Tarybos nariai skiriami iš *Luminor* kontroliuojančiosios įmonės akcininkų paskelbtų kandidatų, kaip numatyta akcininkų sutartyje, kur kiekvienas akcininkas turi teisę atšaukti ir pakeisti savo paskirtą narį. Paskyrimo komitetas, Taryba arba generalinis direktorius gali nustatyti poreikį paskirti naują Valdybos narį, o Paskyrimo komitetas teikia pagalbą generaliniam direktoriui prieš įdarbinimo procesą ir jo metu. Valdybos narius atšaukia Taryba.

Stebėtojų taryba

Tarybos pagrindinės atsakomybės sritys apima atstovavimą akcininkų interesams, Valdybos darbo priežiūrą, sprendimų priėmimą strateginiais klausimais ir rizikos valdymo kultūros priežiūrą. Tarybą renka Visuotinis akcininkų susirinkimas. Visi Tarybos nariai, prieš juos išrenkant, turi būti įvertinti pagal taikytinas išorės teisės aktų ir vidaus procedūras. Taryba turi nuo penkių iki penkiolikos narių, kurių kadencija yra penkeri metai. Tarybos posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kas ketvirtį. Per 2021 m. Taryba surengė 34 posėdžius.

Tarybos nariai savo pirmininką renka iš Tarybos narių. Pirmininkas yra atsakingas už veiksmingą Tarybos veiklą, koordinuoja jos darbą ir prisideda prie efektyvaus keitimosi informacija su Tarybos bei Valdybos nariais bei komitetais. Pirmininkas skatina atviras ir kritiškas diskusijas, užtikrina skirtingų požiūrių išsakymą ir aptarimą, taip pat, kad Tarybos sprendimai būtų priimami turint visą reikalingą informaciją ir tvirtą pagrindimą.

2021 m. liepos 6 d. p. Jerome Mourgue d'Algue ir 2021 m. gruodžio 31 d. p. Trygve Young pasitraukė iš Tarybos ir iš komitetų, kurių nariais jie buvo. 2022 m. sausio 1 d. p. Ottar Ertzeid buvo išrinktas į Tarybą, taip pat į Audito, Atlygio ir Rizikos komitetus. Metų pabaigoje Tarybos nariais buvo šie asmenys:

Vardas, pavardė	Paskyrimo data	Narystė komitetuose
Nils Melngailis (pirmininkas)	2019 m. sausio 2 d.	Paskyrimo komitetas (pirmininkas)
Jørgen Christian Andersen	2019 m. sausio 2 d.	Audito, Paskyrimo, Atlygio komitetai
Maria Elena Cappello	2020 m. liepos 1 d.	Paskyrimo, Atlygio (pirmininkė), Transformacijos komitetai
Mathias Patrick Laurent Favetto	2020 m. rugpjūčio 26 d.	Audito, Rizikos, Transformacijos komitetai
Nadim Diaa El Din El Gabbani	2019 m. rugsėjo 30 d.	Paskyrimo, Atlygio komitetai
Michael Richard Jackson	2019 m. sausio 2 d.	Atlygio, Rizikos, Transformacijos (pirmininkas) komitetai
Bjørn Erik Naess	2019 m. sausio 2 d.	Audito (pirmininkas), Paskyrimo, Atlygio komitetai
Elizabeth Jane Nelson	2020 m. gruodžio 1 d.	Rizikos (pirmininkė), Transformacijos komitetai
Trygve Young	2019 m. sausio 2 d.	Audito, Atlygio, Rizikos komitetai

Tarybos komitetai teikia pagalbą Tarybai konkrečiose srityse ir kai to reikalauja įstatymai ar kiti teisės aktai. Komiteto nuostatai užtikrina pareigų ir užduočių paskirstymą tarp komitetų. Kiekvienas komitetas turi ne mažiau kaip tris narius ir dokumentais patvirtintus įgaliojimus, apimančius komiteto atsakomybių sritis bei atitinkamas darbo procedūras.

Audito komitetas

Audito komiteto vaidmuo – padėti Tarybai vykdyti stebėsenos, analizės funkcijas ir sukurti pagrįstą vidaus kokybės kontrolės sistemą, apskaitos politiką ir biudžeto sudarymo procesus. Taip pat vidaus audito ir rizikos valdymo sistemas, skirtas finansinei atskaitomybei parengti, ir užtikrinti, kad finansinės atskaitomybės procesas būtų patikimas ir objektyvus. Audito komitetas taip pat stebi įstatymų nustatyto audito atlikimo efektyvumą. Mažiausiai vienas Audito komiteto narys turi būti sukaupęs daugiau nei trejų metų darbo patirtį apskaitos arba audito srityje. Audito komiteto posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kas ketvirtį. Per 2021 m. Audito komitetas surengė 11 posėdžių.

Paskyrimo komitetas

Paskyrimo komitetas siūlo Tarybai kandidatus į Valdybą ir kitas pagrindines pareigas, prižiūri pareigų perėmimo planavimo ir talentų valdymo procesus, vertina visos Valdybos bendrai ir jos atskirų narių struktūrą, darbo rezultatus, žinias, įgūdžius ir patirtį. Komiteto nariai turi turėti atitinkamų žinių, įgūdžių ir kompetencijų, kad galėtų vykdyti savo pareigas. Komiteto posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kartą per metus ir per 2021 m. surengti 9 posėdžiai.

Atlygio komitetas

Atlygio komitetas tikrina, ar atlygio sistemos atitinka veiksmingus rizikos valdymo principus ir ar jos yra sukurtos taip, jog sumažintų per didelės prisiimamos rizikos tikimybę. Atlygio komiteto posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kartą per metus. Per 2021 m. Atlygio komitetas surengė 14 posėdžių.

Rizikos komitetas

Rizikos komitetas teikia pagalbą Tarybai nustatant rizikos strategiją ir apetitą bei vykdamą jų priežiūrą. Rizikos komitetas prižiūri rizikos valdymą ir kontrolę, peržiūri turto, išsipareigojimų ir kapitalo struktūrą, vertina su produktais susijusią riziką bei stebi mūsų atitikties sistemą. Rizikos komitetas taip pat atsižvelgia į verslo modelio riziką ir mūsų rizikos pobūdį esant įprastoms ir nepalankiausiomis sąlygoms. Rizikos komiteto nariai turi turėti pakankamos praktinės patirties ir žinių apie rizikos valdymą ir kontrolę, mūsų rizikos strategiją ir tai, kaip būtų geriausia prižiūrėti jos įgyvendinimą. Rizikos komiteto posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kas ketvirtį ir per 2021 m. surengta 15 posėdžių.

Transformacijos komitetas

Transformacijos komitetas konsultuoja ir teikia pagalbą Tarybai dėl strateginių su IT susijusių projektų, strateginių IT tiekėjų sutarčių, technologijų strategijos (įskaitant Technologijų tiekimo strategiją) vystymo ir įgyvendinimo bei mūsų technologijų prioritetų ir planų peržiūros. Transformacijos komiteto posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kartą per metus. Per 2021 m. Transformacijos komitetas surengė 14 posėdžių.

Valdyba

Valdyba – tai vykdomasis banko organas. Valdyba, visų pirma, vadovauja kasdienei veiklai, prižiūri rizikos valdymą ir vidaus kontrolės sistemą ir vadovaujasi Tarybos patvirtintomis strategijomis bei bendraisiais principais. Valdyba įvertina jai pateiktus pasiūlymus ir paaiškinimus, turėdamavimą reikalingą informaciją, priima pagrįstus sprendimus ir atitinkamai atsiskaito Tarybai.

Valdyba turi nuo trijų iki dešimties narių, kurių kadencija yra penkeri metai. Valdybos nariai, prieš tai, kai juos paskiria Taryba, turi būti įvertinami pagal išorės teisės aktų nustatytas ir vidaus procedūras. Valdybos narius atšaukia Taryba. Valdybos pirmininką iš Valdybos narių paskiria Taryba. Valdybos pirmininkas arba du Valdybos nariai teisiškai atstovauja bankui. Atsakomybės sritys Valdybos nariams paskirstomos atsižvelgiant į jų įgūdžius, kompetenciją ir atsakomybę. Valdybos posėdžiai rengiami ne rečiau kaip kas mėnesį ir per 2021 m. surengti 94 posėdžiai.

Valdybą turi sudaryti: Valdybos pirmininkas (generalinis direktorius), kuris yra atsakingas už Banko valdymą; finansų direktorius, kuris atsakingas už finansinių išteklių valdymą, finansinį planavimą ir finansinę atskaitomybę; vyriausiasis rizikos pareigūnas, kuris atsakingas už reikšmingų rizikų nustatymą, įvertinimą, stebėseną, testavimą ir pranešimą mūsų valdymo organams bei už konsultavimą dėl tinkamų rizikos mažinimo ir valdymo priemonių taikymo.

P. Peter Bosek, generalinis direktorius, buvo paskirtas eiti Valdybos pirmininko pareigas nuo 2021 m. sausio 1 d. P. Marilyn Pikaro, vyriausioji atitikties pareigūnė, atsistatydino iš pareigų nuo 2021 m. sausio 6 d. ir ją pakeitė p. Mari Møis, paskirta eiti pareigas nuo 2021 m. rugpjūčio 1 d. P. Pallo Nordahl, finansų direktorius, buvo paskirtas eiti pareigas nuo 2021 m. gegužės 1 d. Taigi, 2021 m. gruodžio 31 d. Valdybos sudėtis buvo tokia:

Vardas, pavardė	Paskyrimo data	Pareigos
Peter Bosek (pirmininkas)	2021 m. sausio 1 d.	Generalinis direktorius
Georg Jürgen Kaltenbrunner	2019 m. lapkričio 1 d.	Vyriausiasis rizikų pareigūnas
Mari Møis	2021 m. rugpjūčio 1 d.	Vyriausioji atitikties pareigūnė
Andrius Načajus	2018 m. lapkričio 12 d.	Verslo bankininkystės vadovas
Palle Nordahl	2021 m. gegužės 1 d.	Finansų direktorius
Ilija Sovetov	2019 m. rugsėjo 2 d.	Technologijų padalinio vadovas
Kerli Vares (buvusi pavardė Gabrilovica)	2019 m. sausio 2 d.	Mažmeninės bankininkystės vadovė

Vidaus kontrolės sistema

Mūsų išsami vidaus kontrolės sistema taikoma dėl vadovybės atsakomybių, veiklos segmentų ir vidaus skyrių veiklos, įskaitant vidaus kontrolės funkcijas, veiklą papildančias paslaugas ir platinimo kanalus. Mūsų sistema užtikrina veiksmingas ir efektyvias operacijas, vadovavimąsi apdairumo principu vykdamą veiklą, tinkamą rizikų valdymą, tinkamus procesus ir atitiktį visiems taikytiniams įstatymams bei reglamentams. Be to, mūsų vidaus kontrolės sistema apima apskaitos ir atskaitomybės procesus, skirtus užtikrinti, kad mūsų finansinės ataskaitos būtų patikimos ir be reikšmingų iškraipymų. Siekdami sumažinti su finansine atskaitomybe susijusią riziką, pasitelkę nustatytą politiką ir procedūras, sukūrėme ir įgyvendiname šias kontrolės priemones: pareigų atskyrimą, IT bendrą kontrolę, kontrolę subjektų ir procesų lygmenyje bei prevencinę ir aptikimo kontrolę.

Bendras mūsų rizikos profilis yra konservatyvus pobūdžio ir mes prisiimame tik tas rizikas, kurias galime įvertinti, valdyti ir stebėti. Nesiūlome produktų ar paslaugų, kurie kelia riziką reikšmingai prisidėti prie neetiško elgesio, žmogaus ar darbo teisių pažeidimo, korupcijos ar žalos aplinkai.

Rizikos valdymas pagrįstas trijų gynybos linijų modeliu. Pirmąją gynybos liniją sudaro mūsų verslo ir pagalbiniai padaliniai, prisiimantys savo rizikas ir atsakingi už tęstinį rizikų valdymą, vadovaujantis mūsų sistema. Be kita ko, viena iš pagrindinių

vadovybės pareigų yra užtikrinti, kad kontrolės priemonių struktūra ir operacinis efektyvumas būtų pakankami patikimai finansinei informacijai parengti.

Antrąją gynybos liniją sudaro nepriklausomos kontrolės ir ataskaitų teikimo funkcija, kuri patvirtina, kad pirmoji gynybos linija veikia taip, kaip buvo numatyta. Rizikos tarnyba, kuriai vadovauja vyriausiasis rizikos pareigūnas, ir Atitikties tarnyba, kuriai vadovauja vyriausiasis atitikties pareigūnas, sudaro antrąją gynybos liniją. Vidaus audito funkcija, sudaranti trečiąją gynybos liniją, įvertina bendrą rizikos valdymą ir kontrolės priemones pirmojoje bei antrojoje gynybos linijose. Siekiant užtikrinti nepriklausomumą, vidaus audito vadovą ir darbuotojus paskiria Stebėtojų taryba. Apskaitos ir finansinės atskaitomybės procesų stebėjimas ir vertinimas patenka į mūsų kontrolės funkcijų aprėptį.

Vidaus kontrolės funkcijos kiekvieną ketvirtį valdymo organams teikia ataskaitas, kuriose nurodo didžiausias identifikuotas rizikas ir trūkumus, taip pat įvertina poveikį ir pateikia trūkumų pašalinimo planą. Taryba laiku peržiūri pastebėjimus ir reikalauja imtis atitinkamų trūkumų pašalinimo veiksmų. Vyriausiasis rizikos pareigūnas ir vyriausiasis atitikties pareigūnas yra atskaitingi Valdybai ir turi tiesioginę prieigą prie Tarybos. Valdymo organai reguliariai teikia ataskaitas ir nuolat tiesiogiai bendrauja su vyriausiuoju rizikos pareigūnu dėl esminių su rizika susijusių klausimų.

Rizikos valdymo funkcija

Rizikos valdymo funkcija apibrėžia rizikos politiką ir rizikos valdymo sistemą, užtikrina efektyvius rizikos valdymo procesus bei dalyvauja priimant visus su reikšminga rizika susijusius sprendimus. Rizikos valdymo funkciją sudaro Rizikos tarnyba ir ji atskaitinga vyriausiajam rizikos pareigūnui. Šis yra atsakingas už išsamios informacijos apie reikšmingas rizikas teikimą Valdybai ir Tarybai, kad padėtų joms suprasti bendrą rizikos profilį ir patarti su rizikos valdymu susijusiais klausimais. Daugiau informacijos pateikta finansinių ataskaitų 4-oje pastaboje.

Atitikties funkcija

Atitikties funkcija yra atsakinga už atitikties rizikos nustatymą, vertinimą, stebėseną ir ataskaitų apie atitikties riziką teikimą bei atitikties mūsų vidaus sistemai ir visiems taikytiniams įstatymams bei reglamentams užtikrinimą. Atitikties funkcijos darbas ir atsakomybės sritys yra apibrėžtos Atitikties politikoje ir susijusiose vidaus taisyklėse.

Vidaus audito funkcija

Tarybos pavesta vidaus audito funkcija teikia patikimą, nepriklausomą ir objektyvų užtikrinimą Tarybai ir Valdybai dėl valdysenos, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės procesų efektyvumo pirmojoje ir antrojoje gynybos linijose. Vidaus audito funkcija tiesiogiai nėra atsakinga už audituojamą veiklą ir joje neturi jokių galių, bet turi neribotą prieigą prie visų funkcijų, turto, darbuotojų ir paslaugų teikėjų, kad galėtų vykdyti savo pareigas. Vidaus audito funkcija yra įsipareigojusi vadovautis Tarptautiniais audito standartais ir skatinti tvirtą kontrolės kultūrą *Luminor* viduje.

Skyrių Baltijos šalyse valdymas

Mūsų skyriai Latvijoje ir Lietuvoje teikia finansines paslaugas, kaip nurodyta priežiūros institucijoms Baltijos šalyse. Skyriai gali sudaryti sutartis ir prisiimti įsipareigojimus mūsų vardu, įgyti kitas teises ir prisiimti kitas prievolės, jei tai neprieštarauja įstatymams ir jiems suteiktiems įgaliojimams. Skyriaus vadovus (taip pat skyriaus Lietuvoje vadovo pavaduotoją) skiria Taryba. Valdyba veikia kaip skyrių ir skyriaus vadovo priežiūros organas ir tvirtina skyriaus verslo planus, finansinius rezultatus ir veiklos rezultatus.

Patronuojamųjų įmonių valdymas

Mūsų patronuojamosios įmonės teikia lizingo, pensijų fondų valdymo ir dėl finansinių sunkumų restruktūrizuoto turto valdymo paslaugas. Kiekvienos patronuojamosios įmonės valdymo organai priklauso nuo įstatymų, kurie yra taikytini konkrečiai patronuojamajai įmonei ir jos vaidmeniui. Patronuojamosios įmonės generalinis direktorius ir Valdyba yra atsakingi už įmonės valdymo organų priimtų sprendimų vykdymą. Patronuojamųjų įmonių valdymo organai yra atskaitingi įmonės akcininkų Valdybai dėl klausimų, susijusių su jos veiklos planais ir biudžetais. Dividendų mokėjimai konsoliduojamojoje grupėje atliekami laikantis procedūrų, kuriose numatytas bet kokių tokių mokėjimų laikas, jiems reikalingi sutikimai ir jų sumos.

Auditoriai

Nuo 2018 m. mūsų auditą vykdo *AS PricewaterhouseCoopers (PwC)*. Vyriausiasis audito partneris yra p. Ago Vilu. Mes laikomės auditoriaus rotacijos reikalavimo. Be įstatymų nustatyto audito, *PwC* teikė papildomas paslaugas, kurias reikalaujamos pagal Baltijos valstybių teisės aktus, bei kitas užtikrinimo paslaugas, kurias yra leidžiama teikti pagal Estijos Respublikos auditorių veiklos įstatymą ir kitus ES bei nacionalinius teisės aktus ir reglamentus.

KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS UŽ 2021 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

KONSOLIDUOTOJI PELNO (NUOSTOLIŲ) IR KITŲ BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA UŽ 2021 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

Mln. €	Pastabos	2020 m.	2021 m.
Palūkanų pajamos, apskaičiuotos taikant efektyvios palūkanų normos metodą	5	226,6	223,5
Kitos panašios pajamos	5	47,1	42,9
Palūkanų ir panašios sąnaudos	5	-46,8	-27,2
Grynosios palūkanų ir panašios pajamos		226,9	239,2
Paslaugų ir komisinių pajamos	6	95,8	102,1
Paslaugų ir komisinių sąnaudos	6	-22,2	-23,6
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos		73,6	78,5
Grynasis pelnas (-nuostolis) iš išvestinių finansinių priemonių	7	-9,6	23,4
Grynasis pelnas (-nuostolis) iš operacijų užsienio valiuta	7	24,1	-7,9
Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos	7	13,2	5,4
Kitos veiklos pajamos		6,4	1,6
Kitos veiklos sąnaudos	8	-6,4	-11,3
Grynosios kitos veiklos pajamos		27,7	11,2
Veiklos pajamų iš viso		328,2	328,9
Atlyginimai ir kitos personalo sąnaudos	9	-100,2	-101,0
Kitos administracinės sąnaudos	10	-163,1	-149,7
Nusidėvėjimas ir amortizacija	15, 16	-12,1	-12,1
Veiklos sąnaudų iš viso		-275,4	-262,8
Asocijuotųjų įmonių pelno dalis	14	1,0	1,8
Atidėjinys kredito nuostoliams, neįskaitant nebalansinių įsipareigojimų	12	-14,5	13,1
Nebalansinių įsipareigojimų atidėjinys kredito nuostoliams		-3,1	1,7
Kitos nepagrindinės veiklos sąnaudos		-0,4	-0,3
Pelnas prieš apmokestinimą		35,8	82,4
Mokesčių sąnaudos	24	-2,7	-7,7
Grynasis pelnas už laikotarpį		33,1	74,7
Bendrųjų pajamų iš viso		33,1	74,7

Aiškinamasis raštas, pateiktas 30–99 puslapiuose, yra neatskiriama konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalis.

2021 M. GRUODŽIO 31 D. KONSOLIDUOTOJI FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA

Mln. €	Pastabos	2020 12 31	2021 12 31
Turtas			
Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	11	4 926,5	2 494,2
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų		103,6	64,4
Skolos vertybiniai popieriai	13	284,3	608,2
Paskolos klientams	12	9 430,8	9 946,7
Išvestinės finansinės priemonės	23	43,4	75,5
Nuosavybės priemonės		2,8	3,2
Investicijos į asocijuotąsias įmones	14	5,3	6,4
Nematerialusis turtas	15	6,7	10,0
Ilgalaikis materialusis turtas	16	56,6	47,0
Investicinis turtas		0,6	0,1
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio turtas		0,5	2,6
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	24	9,4	8,7
Kitas turtas	17	53,6	49,8
Turto iš viso		14 924,1	13 316,8
Įsipareigojimai			
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai		47,3	83,8
Klientų indėliai	18	11 821,7	10 305,4
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	19	1 201,2	1 163,6
Išvestinės finansinės priemonės	23	50,6	70,3
Mokesčių įsipareigojimai		0,2	0,5
Nuomos įsipareigojimai	16	49,7	43,4
Kiti įsipareigojimai	20	78,9	91,9
Atidėjiniai	21	9,3	9,1
Įsipareigojimų iš viso		13 258,9	11 768,0
Nuosavas kapitalas			
Akcinis kapitalas ir akcijų priedai	22	1 447,1	1,447,1
Nepaskirstytasis pelnas		215,1	97,9
Kiti rezervai		3,0	3,8
Nuosavo kapitalo iš viso		1 665,2	1 548,8
Įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo iš viso		14 924,1	13 316,8

Aiškkinamasis raštas, pateiktas 30–99 puslapiuose, yra neatskiriama konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalis.

KONSOLIDUOTOJI NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA UŽ 2021 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

Mln. €	Akcinis kapitalas ir akcijų priedai	Nepaskirs- tytasis pelnas	Kiti rezervai ¹	Nuosavo kapitalo iš viso
Likutis 2020 m. sausio 1 d.	1 447,1	183,9	1,2	1 632,2
Grynasis pelnas už laikotarpį	0,0	33,1	0,0	33,1
Bendrųjų pajamų iš viso	0,0	33,1	0,0	33,1
Pervedimai į privalomąjį rezervą	0,0	-1,8	1,8	0,0
Kita	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Likutis 2020 m. gruodžio 31 d.	1 447,1	215,1	3,0	1 665,2
Likutis 2021 m. sausio 1 d.	1 447,1	215,1	3,0	1 665,2
Grynasis pelnas už laikotarpį	0,0	74,7	0,0	74,7
Bendrųjų pajamų iš viso	0,0	74,7	0,0	74,7
Pervedimai į privalomąjį rezervą	0,0	-0,8	0,8	0,0
Dividendai	0,0	-191,0	0,0	-191,0
Kita	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Likutis 2021 m. gruodžio 31 d.	1 447,1	97,9	3,8	1 548,8

¹ Didžiąją kitų rezervų dalį sudaro įstatymo numatytas privalomasis rezervas, apskaičiuotas pagal Estijos Respublikos komercijos kodekso 5 str. Įstatymo numatytas privalomasis rezervas gali būti naudojamas nuostoliams padengti.

Aiškinamasis raštas, pateiktas 30–99 puslapiuose, yra neatskiriama konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalis.

KONSOLIDUOTOJI PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA UŽ 2021 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

Mln. €	Pastabos	2020 m.	2021 m.
Pelnas prieš apmokestinimą		35,8	82,4
Nepiniginių straipsnių koregavimai:			
Atidėjiny s kredito nuostoliams		17,6	-14,8
Nusidėvėjimas ir amortizacija	15,16	12,1	12,1
Kiti nepiniginiai straipsniai		-3,1	-1,5
Palūkanų ir kitos panašios pajamos	5	-273,7	-266,4
Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos	5	46,8	27,2
Turto / įsipareigojimų iš pagrindinės veiklos pasikeitimas:			
Paskolų klientams padidėjimas (-) / sumažėjimas (+)		763,8	-509,1
Kito turto padidėjimas (-) / sumažėjimas (+)		-50,3	-318,5
Klientų indėlių padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)		658,2	-1,478,5
Įsipareigojimų padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)		-35,8	31,2
Gautos palūkanos		285,0	276,5
Sumokėtos palūkanos		-54,8	-27,8
Sumokėtas pelno mokestis		-13,1	-8,8
Dividendų pajamos		-0,1	-0,7
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		1 388,4	-2 196,7
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	15,16	-3,0	-8,0
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto pardavimo pajamos		3,5	0,3
Investicinio turto pardavimo pajamos		1,5	0,5
Gauti dividendai		0,8	0,7
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		2,8	-6,5
Išleisti skolos vertybiniai popieriai		802,8	299,3
Skolos vertybinių popierių atpirkimas	19	-254,9	-235,5
Skolos vertybinių popierių apmokėjimas suėjus terminui		0,0	-100,8
Pagrindinės nuomos sumos mokėjimai		-6,2	-6,3
Išmokėti dividendai	28	0,0	-191,0
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		541,7	-234,3
Grynasis pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)		1 932,9	-2 437,5
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje		2 948,7	4 884,7
Užsienio valiutos perskaičiavimo įtaka pinigams ir pinigų ekvivalentams		3,1	0,0
Grynasis pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)		1 932,9	-2 437,5
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje		4 884,7	2 447,2
Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro:			
Pinigai kasoje	11	123,8	136,1
Neapriboto naudojimo einamosios sąskaitos centriniuose bankuose		4 690,3	2 249,3
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų, kurių terminas yra iki trijų mėnesių		70,6	61,8
Iš viso		4 884,7	2 447,2

Aiškinamasis raštas, pateiktas 30–99 puslapiuose, yra neatskiriama konsoliduotųjų finansinių ataskaitų dalis.

KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. PAGRINDINIAI APSKAITOS POLITIKOS PRINCIPAI

BENDROJI INFORMACIJA

Luminor Bank AS yra Baltijos šalyse veikianti kredito įstaiga, kurios buveinė įsikūrusi Taline. *Luminor Bank AS* priklauso *Luminor Holding AS*, kurios pagrindinė kontroliuojančioji šalis yra *BCP VII*, investicinis fondas, valdomas *Blackstone Group Inc.* susijusios įmonės. Kiti *Luminor Holding AS* akcininkai – *Nordea Bank Abp* ir *DNB BANK ASA*.

Šias konsoliduotąsias finansines ataskaitas už 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus patvirtino Valdyba ir Stebėtojų taryba ir jas 2022 m. kovo 2 d. turi patvirtinti akcininkai. Akcininkai turi teisę nepatvirtinti Valdybos parengtų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir pareikalauti parengti naujas ataskaitas. Nei *Luminor* akcininkai, nei kiti asmenys negali koreguoti šių finansinių ataskaitų, kai jos jau paskelbtos.

KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RENGIMO PAGRINDAS

Luminor Bank AS finansinės ataskaitos ir *Luminor* konsoliduotosios finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (toliau – TFAS arba Standartai), paskelbtais Tarptautinių apskaitos standartų valdybos (TASV) ir patvirtintais taikyti Europos Sąjungoje (ES). Konsoliduotosios finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis įsigijimo savikainos samprata, išskyrus finansines priemones, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais arba kitomis bendrosiomis pajamomis. Taip pat finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus, priskirtus apdraustiesiems objektams kriterijus tenkinančiame tikrosios vertės apsidraudimo ryšyje (kurie priešingu atveju būtų vertinami amortizuota savikaina), vertinamus amortizuota savikaina, pakoreguota dėl apsidraudimo pelno ar nuostolio. *Luminor Bank AS*, kaip atskiro subjekto, finansinėse ataskaitose investicijos į patrunuojamąsias įmones yra pripažįstamos savikaina, atėmus vertės sumažėjimą, o investicijos į asocijuotąsias įmones yra apskaitomos taikant nuosavybės metodą, tuo tarpu kiti apskaitos politikos principai yra tokie patys, kaip konsoliduotųjų finansinių ataskaitų.

Toliau pateikiami pagrindiniai apskaitos politikos principai, kuriais vadovaujantis parengtos šios konsoliduotosios finansinės ataskaitos. Šie apskaitos principai buvo nuosekliai taikomi visiems pateiktiems laikotarpiams, jeigu nenurodyta kitaip. Kai konsoliduotųjų finansinių ataskaitų straipsnių pateikimas arba klasifikavimas pakeičiamas, palyginamosios praėjusio laikotarpio sumos taip pat perklasifikuojamos. *Luminor* funkcinė ir pateikimo valiuta yra eurai (EUR) ir, jeigu nenurodyta kitaip, visos sumos pateikiamos milijonais eurų su vienu skaitmeniu po kablelio.

Paskelbti tam tikri nauji TFAS, esamų Standartų pataisos ir aiškinimai, kuriuos privalo taikyti *Luminor* ir kurie galioja atskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems po 2021 m. sausio 1 d. arba vėlesniems laikotarpiams. Šių standartų apžvalga ir *Luminor* vadovybės įvertinimas dėl galimo naujų standartų ir aiškinimų taikymo poveikio yra pateikti aiškinamojo rašto 3-ioje pastaboje.

Pateikimo pakeitimai

2021 m. buvo peržiūrėtas finansinių ataskaitų turinys ir struktūra, siekiant užtikrinti geresnį ir aiškesnį finansinių ataskaitų pateikimą.

Konsoliduotųjų ataskaitų perklasifikavimai

Tam tikros pozicijos, susijusios su kitomis grynosiomis pajamomis iš *Luminor* finansinio turto/įsipareigojimų, buvo konsoliduotos į poziciją „Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos“, kaip parodyta toliau:

Mln. €	2020 m. sausis–gruodis		
	Perskaičiavus	Pokytis	Ankstesnis įvertis
Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos	13,2	13,2	0,0
Grynasis pelnas iš skolos vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais	0,0	-8,4	8,4
Grynasis pelnas iš finansinio turto ir įsipareigojimų, laikomų prekybai	0,0	-4,8	4,8

Pateikimo pakeitimai turėjo įtakos šiems finansinės būklės ir nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitų straipsniams:

2020 12 31

Mln. €

	Perskaičius	Pokytis	Ankstesnis įvertis
Skolos vertybiniai popieriai	284,3	284,3	0,0
Nuosavybės priemonės	2,8	2,8	0,0
Prekybai laikomas finansinis turtas	0,0	-2,9	2,9
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais	0,0	-284,1	284,1
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis	0,0	-0,1	0,1
Akcinis kapitalas ir akcijų priedai	1 447,1	1 447,1	0,0
Išleistas kapitalas	0,0	-34,9	34,9
Akcijų priedai	0,0	-1 412,2	1 412,2

Luminor investicijos į skolos ir nuosavybės vertybinius popierius anksčiau buvo pateikiamos finansinės būklės ataskaitoje ir jų apskaitai buvo taikoma finansinio turto, laikomo prekybai, finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais, bei finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, apskaita. Šis pateikimo pakeitimas pagal investicijų rūšis (skolos vertybiniai popieriai ir nuosavybės vertybiniai popieriai) kartu su kita informacija atskleisti aiškinamojo rašto pastabose.

Perklasifikavimai nekonsoliduotosiose pagrindinėse finansinėse ataskaitose

Tam tikros pozicijos, susijusios su kitomis grynosiomis pajamomis iš *Luminor* nekonsoliduotojo finansinio turto/įsipareigojimų buvo konsoliduotos į poziciją „Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos“, kaip parodyta toliau:

Mln. €

2020 m. sausis–gruodis

	Perskaičius	Pokytis	Ankstesnis įvertis
Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos	15,7	15,7	0,0
Grynasis pelnas iš skolos vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais	0,0	-8,3	8,3
Grynasis pelnas iš finansinio turto ir įsipareigojimų, laikomų prekybai	0,0	-7,4	7,4

Pateikimo pakeitimai turėjo įtakos šiems nekonsoliduotosios finansinės būklės ataskaitos straipsniams:

2020 12 31

Mln. €

	Perskaičius	Pokytis	Ankstesnis įvertis
Skolos vertybiniai popieriai	284,3	284,3	0,0
Nuosavybės priemonės	0,1	0,1	0,0
Prekybai laikomas finansinis turtas	0,0	-2,9	2,9
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais	0,0	-281,4	281,4
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis	0,0	-0,1	0,1
Akcinis kapitalas ir akcijų priedai	1 447,1	1 447,1	0,0
Išleistas kapitalas	0,0	-34,9	34,9
Akcijų priedai	0,0	-1 412,2	1 412,2

KONSOLIDAVIMO PAGRINDAS

Patronuojamosios įmonės apibrėžiamos kaip ūkio subjektai, kuriuos *Luminor* kontroliuoja tiesiogiai arba netiesiogiai. *Luminor* kontroliuoja, jei jis gali arba turi teisę į kintamą grąžą iš savo ryšio su ūkio subjektu ir gali turėti įtakos šiai grąžai, pasinaudodamas savo galia valdyti ūkio subjektą. Patronuojamosios įmonės pilnai konsoliduojamos nuo tos datos, kai kontrolė įgyjama ir nebekonsoliduojamos nuo tos datos, kai ši kontrolė prarandama.

Patronuojamųjų įmonių (išskyrus įmones, įsigytas iš bendrai kontroliuojamų šalių) įsigijimo apskaitai taikomas įsigijimo metodas. Verslo sujungimo būdu įsigytas identifikuojamas turtas ir prisiimti įsipareigojimai bei neapibrėžtieji įsipareigojimai įvertinami tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną, neatsižvelgiant į bet kurios nekontroliuojančiosios dalies dydį.

Prestižas apskaičiuojamas atimant įsigytosios įmonės grynojo turto vertę iš bendros sumos, susidedančios iš įsigytajai įmonei pervedamo atlygio, įsigytosios įmonės nekontroliuojančiosios dalies ir nuosavybės dalies įsigytojoje įmonėje tikrosios vertės, buvusios prieš pat įsigijimo datą. Bet kokia neigiama suma perkant už mažesnę nei rinkos kainą (neigiamas prestižas) pripažįstama pelnu arba nuostoliais.

Sandoriai tarp *Luminor* įmonių, likučiai bei nerealizuotas pelnas iš sandorių tarp *Luminor* įmonių yra eliminuojami; nerealizuoti nuostoliai taip pat eliminuojami, išskyrus tuos atvejus, kai savikaina negali būti atgauta. *Luminor* ir visos jo patronuojamosios įmonės taiko vienodus apskaitos politikos principus, kurie atitinka *Luminor* taikomus apskaitos politikos principus.

Asocijuotosios įmonės – tai ūkio subjektai, kuriems *Luminor* daro reikšmingą įtaką (tiesiogiai ar netiesiogiai), tačiau jų nekontroliuoja. Paprastai reikšminga įtaka užtikrinama turint nuo 20 iki 50 proc. akcijų, turinčių balsavimo teisę. Investicijos į asocijuotąsias įmones apskaitomos taikant nuosavybės metodą ir pradžioje pripažįstamos savikaina. Investicijų į asocijuotąsias įmones balansinė vertė apima prestižą, nustatytą įsigijimo metu, atėmus sukauptus kredito nuostolius, jei tokių yra. Iš asocijuotųjų įmonių gauti dividendai mažina investicijos į asocijuotąsias įmones balansinę vertę. Kiti po įsigijimo datos įvykę *Luminor* grynojo turto dalies asocijuotoje įmonėje pasikeitimai pripažįstami remiantis *Luminor* priklausančia asocijuotosios įmonės pelno arba nuostolių (arba kitų bendrųjų pajamų) dalimi ir atitinkamai pripažįsti pelne arba nuostoliuose ar kitose bendrosiose pajamose. Jeigu *Luminor* nuostolių dalis asocijuotojoje įmonėje yra lygi arba viršija jo nuosavybės dalį asocijuotojoje įmonėje, įskaitant bet kokias kitas neužtikrintas gautinas sumas, *Luminor* nebepripažįsta savo vėlesnių nuostolių dalies, išskyrus tuos atvejus, kai *Luminor* prisiėmė įsipareigojimus arba atliko mokėjimus asocijuotosios įmonės vardu.

Nerealizuotas pelnas iš sandorių tarp *Luminor* ir jo asocijuotųjų įmonių yra eliminuojamas tokiu dydžiu, kuris lygus *Luminor* nuosavybės daliai asocijuotosiose įmonėse; nerealizuoti nuostoliai taip pat eliminuojami, nebent po sandorio galima įrodyti, jog perleisto turto vertė sumažėjo.

Patronuojamųjų ir asocijuotųjų įmonių pardavimas. Kai *Luminor* praranda kontrolę arba reikšmingą įtaką, bet kuri likusi nuosavybės dalis ūkio subjekte yra iš naujo įvertinama tikrąja verte, o balansinės vertės pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais. Tikroji vertė – tai pirminė balansinė vertė, kuri naudojama vėliau apskaitant likusią nuosavybės dalį kaip asocijuotąją įmonę, bendrąją įmonę ar finansinį turtą. Be to, visos su šiuo ūkio subjektu susijusios kitose bendrosiose pajamose anksčiau pripažintos sumos apskaitomos taip, tarytum *Luminor* būtų tiesiogiai perleidęs susijusį turtą ar įsipareigojimus. Tai gali reikšti, kad kitose bendrosiose pajamose anksčiau pripažintos sumos yra perkeliamos į pelną arba nuostolius. Jeigu nuosavybės dalis asocijuotoje įmonėje sumažėja, tačiau reikšminga įtaka neprarandama, tuomet tik proporcinga anksčiau pripažintų sumų kitose bendrosiose pajamose dalis, jei reikia, yra perklasifikuojama į pelną arba nuostolius.

KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ VALIUTA

Luminor konsoliduotųjų finansinių ataskaitų pateikimo ir funkcinė valiuta yra euras (EUR).

Visas piniginis turtas ir piniginiai įsipareigojimai, išreikšti užsienio valiutomis, perskaičiuojami į eurus pagal ataskaitinio laikotarpio pabaigoje galiojusį oficialų Europos Centrinio Banko (ECB) nustatytą valiutos keitimo kursą. Pelnas arba nuostoliai, atsiradę dėl šio perskaičiavimo, įtraukiami į laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą. Savikaina apskaityti nepiniginiai straipsniai perskaičiuojami pagal sandorio dieną galiojusį užsienio valiutos keitimo kursą, o tikrąja verte vertinamas turtas perskaičiuojamas pagal tikrosios vertės nustatymo dieną galiojusį užsienio valiutos keitimo kursą. Sandoriai užsienio valiuta apskaitomi naudojant sandorio dienos valiutos keitimo kursą. Valiutos keitimo kursų skirtumai, susidarantys vykdant atsiskaitymus, susijusius su sandoriais užsienio valiuta, įtraukiami į pelno (nuostolių) ataskaitą atsiskaitymo metu, naudojant tuo metu galiojantį keitimo kursą.

PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ PRIPAŽINIMAS

Palūkanų pajamos ir sąnaudos

Palūkanų pajamos ir sąnaudos pripažįstamos visam finansiniam turtui ar įsipareigojimams, vertinamiems amortizuota savikaina arba tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Pagal šį metodą visi sutarties šalių sumokėti arba iš jų gauti mokesčiai, kurie yra sudėtinė efektyvios palūkanų normos, sandorio sąnaudos ir visos kitos premijos ar diskontais yra pripažįstami per laikotarpį kaip pajamų ar sąnaudų dalis.

Į efektyvią palūkanų normą įtraukiami sutarties sudarymo mokesčiai, gauti ar sumokėti *Luminor*, susiję su sukurtu ar įsigytu finansiniu turtu arba išleistu finansiniu įsipareigojimu. *Luminor* gauti mokesčiai už įsipareigojimus suteikti paskolas rinkos palūkanų normomis yra sudėtinė efektyvios palūkanų normos dalis, jei tikėtina, kad *Luminor* sudarys konkretų skolinimo susitarimą ir nesitikima, kad paskola artimiausiu metu po jos suteikimo bus parduota.

Įsigytam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansiniam turtui (angl. *POCI*) taikoma koregavimą dėl kredito rizikos atspindinti efektyvi palūkanų norma, kuria diskontuojami tikėtini pinigų srautai (įskaitant pirminius tikėtinius kredito nuostolius) iki tikrosios vertės pirminio pripažinimo metu.

Palūkanų pajamos apskaičiuojamos balansinei finansinio turto vertei taikant efektyvią palūkanų normą, išskyrus (i) finansinį turtą, kurio vertė dėl kredito rizikos yra sumažėjusi (3 lygis), ir kurio palūkanų pajamos apskaičiuojamos taikant efektyvią palūkanų normą jo amortizuotai savikainai, atėmus atidėjinį tikėtiniems kredito nuostoliams (TKN) ir (ii) įsigytą arba suteiktą dėl kredito rizikos nuvertėjusį finansinį turtą (*POCI*), kurio pirminė dėl kredito rizikos pakoreguota efektyvi palūkanų norma taikoma amortizuotai savikainai.

Paslaugų ir komisinių pajamos ir sąnaudos

Paslaugų mokesčiai ir komisiniai pripažįstami per paslaugų teikimo laikotarpį, kuomet klientas tuo pačiu metu gauna ir sunaudoja *Luminor* veiklos teikiamą naudą. Šios pajamos apima mokesčius už sąskaitų tvarkymą, sąskaitų aptarnavimo mokesčius, sąskaitų abonentinius („krepšelio“) mokesčius, portfelio ir kitus turto valdymo, konsultavimo ir paslaugų mokesčius, turto valdymo ir finansinio planavimo paslaugas arba mokesčius už paskolų aptarnavimą trečiųjų šalių vardu (išskyrus tuos, kuriems taikoma efektyvi palūkanų norma). Kintamieji mokesčiai pripažįstami tik tokia suma, kurios atžvilgiu vadovybė nustato, kad yra labai tikėtina, jog nebus reikšmingo atšaukimo.

Kiti paslaugų mokesčiai ir komisiniai pripažįstami tam tikru momentu, kai *Luminor* įvykdo savo veiklos įsipareigojimą, paprastai tuomet, kai įvykdomas pagrindinis sandoris. Gauti arba gautini paslaugų mokesčiai ar komisiniai apima sandorio kainą už paslaugas, kurios apibrėžiamos kaip atskiri veiklos įsipareigojimai. Tokias pajamas sudaro mokesčiai už užsienio valiutos pirkimą ar pardavimą kliento vardu, mokesčiai už mokėjimo operacijų vykdymą, mokesčiai už atsiskaitymą grynaisiais pinigais, grynujų pinigų surinkimą arba išmokėjimą, taip pat kiti komisiniai.

Paslaugų ir komisinių sąnaudos pripažįstamos tuomet, kai paslauga yra gauta (kaupimo principu) ir kai įsipareigojimas yra priimtas.

Pagrindinės veiklos pajamos ir administracinės sąnaudos

Pagrindinės veiklos pajamos ir administracinės sąnaudos pripažįstamos vadovaujantis kaupimo principu.

Dividendų pajamos

Dividendai pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje, kai:

- (a) nustatoma *Luminor* banko teisė gauti dividendų mokėjimą;
- (b) tikėtina, kad ūkio subjektas iš dividendų gaus ekonominės naudos; ir
- (c) dividendų suma gali būti patikimai įvertinta.

PELNO MOKESTIS

Estija

Vadovaujantis Estijos pelno mokesčio įstatymu, pelno mokesčiu yra apmokestinamas pelno paskirstymas, bendrajai vertei taikant 20 % tarifą. Pelno mokestis, susidarantis dėl dividendų mokėjimo, apskaitomas kaip sąnaudos tuo laikotarpiu, kai dividendai paskelbiami, neatsižvelgiant į faktinę jų išmokėjimo datą arba į laikotarpį, už kurį jie yra išmokami.

Nuo 2018 m. kredito įstaigų ketvirčio pelnas apmokestinamas taikant 14 % avansinį pelno mokestį. Sumokėtas avansinis pelno mokestis gali būti užskaitytas su pelno mokesčio įsipareigojimu, kylančiu iš avansinio pelno paskirstymo. Jei nemokami jokie dividendai, sumokėtas avansinis pelno mokestis nėra susigrąžinamas. Pelno mokestis, mokamas nuo ketvirčio pelno, pripažįstamas ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudomis. Atidėtojo pelno mokesčio turtas (ir atidėtojo pelno mokesčio pajamos) nuo ketvirčio nuostolių pripažįstamas tik tuomet, kai yra tikėtina, kad per ateinančius 19 ketvirčių bus uždirbtas apmokestinamasis pelnas, kurio pakaks šiems nuostoliams panaudoti.

Dėl pelno paskirstymo paremtos sistemos, nesusidaro laikinųjų skirtumų tarp turto ir įsipareigojimų mokesčių bazės ir jų balansinių verčių ir nesusidaro atidėtojo pelno mokesčio turtas ar įsipareigojimai (išskyrus pripažintus atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimus visiems apmokestinamiesiems skirtumams, susijusiems su investicijomis į patronuojamąsias ir asocijuotąsias įmones bei filialus, nebent tikėtina, kad laikinasis skirtumas neišnyks artimiausioje ateityje).

Lietuva

Vadovaujantis Pelno mokesčio įstatymu, standartinis pelno mokesčio tarifas yra 15 %. Kredito įstaigų per 2020-2023 finansinius metus uždirbtam pelnui, viršijančiam 2 mln. EUR, nustatytas 20 % pelno mokesčio tarifas. Sąnaudos, susijusios su apmokestinimu ir įtrauktos į šias finansines ataskaitas, pagrįstos vadovybės atliktais skaičiavimais pagal Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymus.

Latvija

Vadovaujantis Pelnų mokesčio įstatymu, pelno mokesčiu yra apmokestinamas paskirstytasis pelnas arba sąlyginai paskirstytasis pelnas, taikant 20% tarifą nuo bendrosios vertės. Pelnų mokestis nuo paskirstytojo pelno pripažįstamas tuomet, kai *Luminor* akcininkai priima sprendimą dėl pelno paskirstymo. Pelnų mokestis pripažįstamas sąnaudomis apskaičiuojant pelną ir nuostolius tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuomet yra apskaičiuojami dividendai arba sąlyginiai dividendai, tuo tarpu kitiems sąlyginai paskirstytojo pelno objektams pelno mokestis pripažįstamas sąnaudomis tuo momentu, kai patiriamos sąnaudos per ataskaitinį laikotarpį.

ATIDĖTASIS PELNO MOKESTIS

Atidėtas pelno mokestis apskaitomas taikant balanso įsipareigojimų metodą laikiniams skirtumams, susidarantiems tarp turto ir įsipareigojimų mokesčių bazės ir jų balansinių verčių finansinėse ataskaitose.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas pripažįstamas nuo mokestinių nuostolių tokia apimtimi, kokia tikėtina, kad bus gautas apmokestinamasis pelnas, kurio pakaks šiems nuostoliams panaudoti. Reikia priimti sprendimus, norint nustatyti atidėtojo pelno mokesčio turto sumą, kuri gali būti pripažintina, atsižvelgiant į būsimo apmokestinamojo pelno gavimo laiką ir sumą.

Tokiam pelno mokesčio režime, kur apmokestinamas pelno paskirstymas (Estijoje ir Latvijoje), nepripažįstamas joks ataskaitinio laikotarpio ir atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas nepaskirstytajam pelnui tol, kol nepripažįstamas įsipareigojimas išmokėti dividendus. Tokia politika taikoma tik nepaskirstytajam pelnui, sukauptam patronuojančiojoje įmonėje, ir nėra taikoma nepaskirstytajam pelnui, sukauptam patronuojamosiose įmonėse. Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas yra pripažįstamas tokiam sukauptam pelnui, nebent yra tikėtina, kad artimiausioje ateityje jis nebus paskirstytas patronuojančiajai įmonei. *Luminor* įvertino į TFAS aiškinimų komiteto dienotvarkę įtraukto klausimu priimto sprendimo įtaką ir padarė išvadą, kad, remiantis dividendų mokėjimo tarp *Luminor* įmonių planais artimiausioje ateityje, 2020 m. gruodžio 31 d. ir 2021 m. gruodžio 31 d. *Luminor* patronuojamųjų įmonių nepaskirstytajam pelnui neturėtų būti pripažįstamas joks atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas. Atidėtas pelno mokestis nuo *Luminor* tenkančios asocijuotųjų įmonių nepaskirstytojo pelno dalies turėtų būti pripažintas, tačiau apskaitos tvarka skiriasi nuo patronuojamųjų įmonių atidėtojo pelno mokesčio apskaitos. Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas pripažįstamas mažinant investicijos vertę.

GRYNIEJI PINIGAI IR LĖŠOS CENTRINIUOSE BANKUOSE

Pinigų srautų ataskaitoje pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro gryniesiems pinigais, neapriboto naudojimo lėšos centriniuose bankuose, gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų, kurių pirminis terminas yra trumpesnis nei trys mėnesiai ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika. Pirmiau minėti pinigai ir pinigų ekvivalentai yra apibrėžti pinigų srautų ataskaitoje.

Privalomos lėšos, laikomos centriniuose bankuose, yra apskaitomos amortizuota savikaina ir jas sudaro privalomasis rezervas, už kurį neuždirbamos palūkanos ir kuris negali būti naudojamas kasdinei *Luminor* veiklai finansuoti, ir todėl nėra įtraukiamas į pinigus ir pinigų ekvivalentus konsoliduotojoje pinigų srautų ataskaitoje.

FINANSINĖS PRIEMONĖS

Klasifikavimas ir vertinimas

Finansinės priemonės, vertinamos tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, pirminio pripažinimo metu apskaitomos tikrąja verte. Visos kitos finansinės priemonės pirminio pripažinimo metu vertinamos tikrąja verte, pakoreguota sandorio sąnaudų, tiesiogiai susijusių su jos įsigijimu, suma. Finansinės priemonės tikrąją vertę pirminio pripažinimo metu geriausiai parodo jos sandorio kaina. Pelnas arba nuostolis pirminio pripažinimo metu apskaitomas tik tuo atveju, jeigu susidaro skirtumas tarp tikrosios vertės ir sandorio kainos, kuris gali būti pagrįstas kitais stebimais dabartiniais rinkos sandoriais, susijusiais su ta pačia priemone, arba vertinimo metodu, kurio įvesties duomenys apima tik stebimus rinkos duomenis.

Vėlesnis finansinio turto vertinimas priklauso nuo pirminio pripažinimo metu *Luminor* pasirinkto klasifikavimo.

Pirminio pripažinimo metu finansinis turtas gali būti klasifikuojamas į šias grupes:

- vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais;
- vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis;
- vertinamas amortizuota savikaina.

Klasifikavimas atliekamas remiantis ir *Luminor* verslo modeliu, skirtu valdyti finansinį turtą, ir finansinio turto sutartinių pinigų srautų ypatybėmis. Tačiau finansinis turtas, kuris atitinka vertinamo amortizuota savikaina arba vertinamo tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, kriterijus, pirminio pripažinimo metu gali būti *Luminor* priskirtas vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, grupei, jeigu tenkinami tam tikri klasifikavimo kriterijai. Be to, *Luminor* gali priimti neatšaukiamą sprendimą pirminio pripažinimo metu dėl tam tikrų investicijų į nuosavybės

vertybinius popierius, kurios priešingu atveju būtų vertinamos tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais, kurių vėlesni tikrosios vertės pasikeitimai būtų pripažįstami kitomis bendrosiomis pajamomis.

Finansiniai įsipareigojimai yra klasifikuojami kaip vertinami amortizuota savikaina, išskyrus finansinius įsipareigojimus, privalomai vertinamus tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais arba kurie pirminio pripažinimo metu yra priskiriami vertinamiems tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais. Finansinis įsipareigojimas yra klasifikuojamas kaip vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais tuo atveju, jei jis atitinka laikomo prekybos apibrėžimą arba pirminio pripažinimo metu jis priskiriamas vertinamam tikrąja verte, kurios pasikeitimai pripažįstami pelnu ar nuostoliais.

Visi kiti finansiniai įsipareigojimai priskiriami vertinamiems amortizuota savikaina.

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai, privalomai vertinami tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais

Prekybos vertybiniai popieriai

Prekybos vertybiniai popieriai – tai vertybiniai popieriai, įsigyti pelnui iš trumpalaikių kainos ar prekybinės maržos svyravimų uždirbti, arba vertybiniai popieriai, įtraukti į trumpo laikotarpio pelno uždirbimui laikomą vertybinių popierių portfelį.

Po pirminio pripažinimo visas susijęs realizuotas ir nerealizuotas pelnas arba nuostolis apskaitomas kaip kitos grynosios finansinės veiklos pajamos arba sąnaudos.

Visi įsigyti ir parduoti prekybos vertybiniai popieriai, kurie turi būti perduoti per priežiūros institucijų arba rinkos susitarimu nustatytą terminą (įprastiniai pirkimai ir pardavimai), pripažįstami atsiskaitymo dieną, t. y. tada, kai turtas pristatomas *Luminor* arba kai *Luminor* jį pristato pirkėjui.

Išvestinės finansinės priemonės

Išvestinės finansinės priemonės, apimančios valiutos keitimo išankstinius (angl. *forward*) sandorius, apsikeitimo (angl. *swap*) sandorius, pasirinkimo (angl. *option*) sandorius (išleistus ir nupirtus) bei kitas išvestines finansines priemones, pradžioje apskaitomos tikrosiomis jų vertėmis ir vėliau pakartotinai vertinamos tikrosiomis vertėmis. Tikrosios vertės nustatomos pagal modelį, kurio įvesties duomenys apima rinkoje stebimus duomenis. Visos išvestinės finansinės priemonės apskaitomos kaip finansinis turtas, kai tikroji vertė yra teigiama, ir kaip finansiniai įsipareigojimai, kai tikroji vertė yra neigiama. Išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės pasikeitimai įtraukiami į grynąjį pelną iš išvestinių finansinių priemonių.

Likvidumui valdyti skirti vertybiniai popieriai

Skolos vertybiniai popieriai, kurie buvo įsigyti likvidumo valdymo tikslais ir kuriems naudojamos išvestinės finansinės priemonės, skirtos apriboti palūkanų normos riziką, pirminio pripažinimo metu pripažįstami tikrąja verte, nustatyta pagal kotiruojamas pirkimo kainas. Visas susijęs realizuotas ir nerealizuotas pelnas arba nuostolis įtraukiamas į grynąjį pelną (nuostolį) iš sandorių su vertybiniais popieriais. Gauti dividendai apskaitomi dividendų pajamų straipsnyje. Šiuos vertybinius popierius pasirinkta vertinti tikrąja verte, tikrosios vertės pasikeitimą pripažįstant pelnu arba nuostoliais, nes toks vertinimas reikšmingai sumažina arba eliminuoja apskaitos neatitikimus.

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis

Finansinį turtą, vertinamą tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, sudaro į nuosavybės vertybinius popierius ir skolos vertybinius popierius investuotas finansinis turtas. Skolos vertybiniai popieriai turėtų atitikti tokį verslo modelį, kurio tikslas – laikyti finansinį turtą, siekiant surinkti pinigų srautus ir jį parduoti, ir pirminio pripažinimo metu jie apskaitomi tikrąja verte plius sandorio sąnaudos, remiantis kotiruojamomis pirkimo kainomis arba sumomis, gautomis pritaikius diskontuotų pinigų srautų modelius. Nerealizuotas pelnas arba nuostoliai, atsiradę dėl šio finansinio turto tikrosios vertės pokyčių, įtraukiami į kitas bendrąsias pajamas. Kai tokio finansinio turto pripažinimas nutraukiamas, sukauptas pelnas arba nuostoliai, anksčiau apskaityti kitose bendrosiose pajamose, nėra perklasifikuojami į pelną arba nuostolius.

Gautini dividendai apskaitomi atskirai kaip dividendų pajamos, kai nustatoma teisė juos gauti. Visi įprastiniai vertybinių popierių pirkimai ir pardavimai pripažįstami atsiskaitymo dieną, t. y. tuomet, kai turtas pristatomas *Luminor* arba kai *Luminor* pristato turtą pirkėjui. Visi kiti pirkimai ir pardavimai laikomi išvestiniais išankstiniais sandoriais iki atsiskaitymo dienos.

Finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina

Finansinis turtas yra vertinamas amortizuota savikaina, jei tenkinamos šios sąlygos:

- finansinis turtas laikomas pagal verslo modelį, kurio tikslas – laikyti finansinį turtą siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus (verslo modelis, skirtas sutartiniais pinigų srautams gauti);
- sutartyje numatyti pinigų srautai yra tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimai.

Paskolos klientams pripažįstamos išmokėjimo dieną, t. y. kai pinigai yra pervedami skolininkams. Nuo sutarties pasirašymo dienos iki išmokėjimo dienos jos apskaitomos nebalansiniuose straipsniuose.

Finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina

Po pirminio pripažinimo finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina, pripažįstami *Luminor* taikant efektyvios palūkanų normos metodą. Pelnas ir nuostoliai pripažįstami pelnu arba nuostoliais tuomet, kai įsipareigojimų pripažinimas nutraukiamas, taip pat taikant efektyvios palūkanų normos metodą. Amortizuota savikaina apskaičiuojama atsižvelgiant į įsigijimo metu taikytą nuolaidą ar premiją ir mokesčius ar išlaidas, kurie yra sudedamoji efektyvios palūkanų normos dalis. Amortizacija, taikant efektyvią palūkanų normą, įtraukiama į grynąsias palūkanų pajamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Finansinių priemonių vertės sumažėjimas

Toliau nurodytos finansinės priemonės, kurioms taikomi 9-ajame TFAS nustatyti vertės sumažėjimo reikalavimai:

- finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina;
- finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis;
- kreditavimo įsipareigojimai ir finansinių garantijų sutartys.

Finansinėms priemonėms, kurios patenka į vertės sumažėjimo reikalavimų taikymo apimtį, taikomas į ateitį orientuotų tikėtinų kredito nuostolių metodas ir tikėtini kredito nuostoliai apskaičiuojami tokiu būdu:

- 1 lygio finansinėms priemonėms, kurių kredito rizika nuo pirminio pripažinimo reikšmingai nepadidėjo (arba finansinėms priemonėms, kurių kredito rizika laikoma žema) – nuostolių atidėjiniai tikėtiniems kredito nuostoliams yra apskaičiuojami kaip suma, lygi tikėtiniams 12 mėnesių kredito nuostoliams. Palūkanų pajamos apskaičiuojamos nuo priemonės bendrosios balansinės vertės, taikant efektyvios palūkanų normos metodą.
- 2 lygio finansinėms priemonėms, kurių kredito rizika nuo pirminio pripažinimo reikšmingai padidėjo, bet kurių vertė nėra sumažėjusi dėl kredito rizikos – nuostolių atidėjiniai tikėtiniems kredito nuostoliams yra apskaičiuojami kaip suma, lygi tikėtiniams galiojimo laikotarpio kredito nuostoliams. Palūkanų pajamos apskaičiuojamos taip pat, kaip 1 lygio finansinėms priemonėms.
- 3 lygio finansinėms priemonėms, kurių vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos – nuostolių atidėjiniai tikėtiniems kredito nuostoliams yra apskaičiuojami kaip suma, lygi tikėtiniams galiojimo laikotarpio kredito nuostoliams. Palūkanų pajamos apskaičiuojamos nuo priemonės amortizuotos savikainos (t. y. bendroji balansinė vertė atėmus atidėjinį kredito nuostoliams).
- Papildomai kategorijai - įsigytam arba suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtui (angl. *POCI*) – nuostolių atidėjiniai tikėtiniems kredito nuostoliams yra apskaičiuojami kaip suma, lygi tikėtiniams galiojimo laikotarpio kredito nuostoliams, neatsižvelgiant į kredito rizikos pasikeitimus per finansinio turto galiojimo laikotarpį. *POCI* portfeliui taikoma dėl kredito rizikos pakoreguota efektyvi palūkanų norma.

Kiekvieną finansinių ataskaitų datą tikėtinų kredito nuostolių sumos koregavimas pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip pelnas arba nuostolis dėl vertės sumažėjimo.

Dėl išsamesnės informacijos apie finansinio turto vertės sumažėjimą taip pat žr. 2 pastabą „Reikšmingi apskaitiniai įverčiai ir sprendimai“ ir 4 pastabą „Bendroji rizikos valdymo politika“.

Užskaita

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai tarpusavyje užskaitomi ir finansinės būklės ataskaitoje pateikiami grynąja verte tuomet, kai *Luminor* turi pagal įstatymą įgyvendinamą teisę užskaityti pripažintas sumas ir ketina atsiskaityti grynuoju pagrindu arba tuo pačiu metu realizuoti turtą ir įvykdyti įsipareigojimą. Užskaitos teisė (a) neturi priklausyti nuo ateities įvykių ir (b) turi būti teisiškai įgyvendinama visais šiais nurodytais atvejais: (i) vykdamas įprastinę veiklą, (ii) įsipareigojimų neįvykdymo atveju ir (iii) nemokumo arba bankroto atveju.

Apsidraudimo sandorių apskaita

Apsidraudimo ryšio atsiradimo dieną *Luminor* oficialiai nustato ir dokumentuose išformina apsidraudimo ryšį, kuriam jis nori taikyti apsidraudimo sandorių apskaitos principus, bei rizikos valdymo tikslą ir apsidraudimo sandorio sudarymo strategiją.

Dokumentuose nurodoma apsidraudimo priemonė, apdraustasis objektas, rizikos, nuo kurios apsidraudžiama, pobūdis ir kaip *Luminor* įvertins, ar apsidraudimo ryšys atitinka apsidraudimo veiksmingumo reikalavimus (įskaitant apsidraudimo neveiksmingumo šaltinių analizę ir apsidraudimo santykio nustatymą). Apsidraudimo ryšiui taikoma apsidraudimo sandorių apskaita, jeigu jis atitinka visus toliau nurodytus veiksmingumo reikalavimus:

- Ekonominių tarpusavio ryšių tarp apdraustojo objekto ir apsidraudimo priemonės egzistavimas.
- Kredito rizikos įtaka nėra pagrindinė vertės pokyčių, atsirandančių dėl tokių ekonominių tarpusavio ryšių, priežastis.

- Apsidraudimo ryšio apsidraudimo santykis yra toks pat, koks gaunamas iš apdraustojo objekto kiekio, kurį *Luminor* faktiškai apdraudžia ir apsidraudimo priemonės kiekio, kurį *Luminor* faktiškai naudoja šiam apdraustojo objekto kiekiui apdrausti.

Luminor taiko tikrosios vertės apsidraudimo sandorį tam tikriems savo išleistiems skolos vertybiniais popieriais. Tikrosios vertės apsidraudimo sandoris – tai apsidraudimas nuo pripažinto turto ar įsipareigojimo arba nepripažinto tvirto pasižadėjimo tikrosios vertės pokyčių rizikos.

Apsidraudimo priemonės tikrosios vertės pasikeitimas pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje. Apdraustojo objekto tikrosios vertės pokytis, priskirtinas apdraustajai rizikai, apskaitomas kaip apdraustojo objekto balansinės vertės dalis ir taip pat pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Tikrosios vertės apsidraudimo sandorių, susijusių su amortizuota savikaina vertinamais straipsniais, atveju, balansinės vertės koregavimas amortizuojamas ir pripažįstamas pelnu arba nuostoliais per likusį apsidraudimo sandorio laikotarpį taikant efektyvios palūkanų normos metodą. Amortizacija, taikant efektyvią palūkanų normą, gali būti pradama iškart tuomet, kai atsiranda koregavimas ir ne vėliau nei tuomet, kai apdraustasis objektas nebekoreguojamas dėl jo tikrosios vertės pokyčių, priskiriamų apdraustajai rizikai. Jeigu apdraustojo objekto pripažinimas nutraukiamas, neamortizuotas tikrosios vertės koregavimas iškart pripažįstamas pelnu arba nuostoliais. Kuomet nepripažintas tvirtas pasižadėjimas priskiriamas apdraustajam objektui, vėlesnis sukauptas tvirto pasižadėjimo tikrosios vertės pokytis, priskirtinas apdraustajai rizikai, pripažįstamas kaip turtas arba įsipareigojimas, atitinkamą pelną arba nuostolį pripažįstant pelnu arba nuostoliais.

Finansinių priemonių tikroji vertė

Tikroji vertė apibrėžiama kaip kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių. Tikrosios vertės nustatymas grindžiamas prielaida, kad turto pardavimo arba įsipareigojimo perleidimo sandoris sudaromas:

- to turto arba įsipareigojimo pagrindinėje rinkoje; arba
- jei nėra pagrindinės rinkos – to turto arba įsipareigojimo palankiausioje rinkoje.

Luminor turi turėti prieigą prie pagrindinės arba palankiausios rinkos.

Tuo atveju, jeigu nėra stebimų rinkos kainų, turto arba įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma remiantis prielaidomis, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą ar įsipareigojimą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai veikia jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.

Nustatant nefinansinio turto tikrąją vertę atsižvelgiama į rinkos dalyvio gebėjimą gauti ekonominės naudos naudojant šį turtą pirmuoju ir geriausiu jo naudojimo būdu arba parduodant šį turtą kitam rinkos dalyviui, kuris jį naudotų pirmuoju ir geriausiu būdu.

Palūkanas uždirbančių finansinių priemonių tikroji vertė nustatoma remiantis diskontuotų pinigų srautų verte, taikant palūkanų normą, kuri taikoma terminais ir rizikos ypatumais panašioms priemonėms. Įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma remiantis prielaidomis, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami įsipareigojimą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai veikia jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.

Luminor taiko vertinimo metodikas, kurios yra tinkamos konkrečiomis aplinkybėmis ir pagal kurias pakanka duomenų tikrajai vertei nustatyti, naudodama kuo daugiau svarbių stebimų duomenų ir kuo mažiau nestebimų duomenų. Jei į finansinės būklės ataskaitą įtraukto finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės aktyviai veikiančiose rinkose negalima nustatyti, ji nustatoma taikant įvairius vertinimo metodus, įskaitant matematinių modelių taikymą. Šių modelių duomenys, jei įmanoma, gaunami iš stebimų rinkų, tačiau, jei tai neįmanoma, nustatant tikrąsias vertes reikia vadovautis priimamais sprendimais. Tikrosios vertės įverčiai, gauti pritaikius modelius, yra pakoreguojami dėl bet kokių kitų veiksnių, tokių kaip likvidumo rizika, tokiu dydžiu, į kurį, *Luminor* nuomone, rinkos dalyvis-trečioji šalis atsižvelgtų įkainodama sandorį. Tikrosios vertės atspindi priemonės kredito riziką ir apima koregavimus, atliktus siekiant atsižvelgti, jei reikia, į sandorio šalies kredito riziką. Vertinant ne biržos išvestines finansines priemones (angl. *OTC*), tikroji vertė apima kredito vertinimo koregavimą (angl. *CVA*), kai rinkos dalyviai atsižvelgtų į jį įkainodami išvestines finansines priemones.

Finansinio turto ir įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas

Finansinio turto (ar, kur tinkama, dalies finansinio turto, ar dalies panašaus finansinio turto grupės) pripažinimas yra nutraukiamas, kai:

- baigiasi teisės į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas; arba
- *Luminor* perdavė savo teises į finansinio turto pinigų srautus arba išlaikė teises gauti pinigų srautus iš turto, bet prisiėmė įsipareigojimą sumokėti visą sumą trečiajai šaliai pagal perleidimo sutartį per trumpą laiką; ir
- *Luminor* arba (a) perleido iš esmės visą su finansiniu turtu susijusią riziką ir naudą, arba (b) nei perleido, nei išlaikė su finansiniu turtu susijusios rizikos ir naudos, bet perleido šio turto kontrolę.

Luminor kartais persvarsto arba kitaip pakeičia sutartines finansinio turto sąlygas. *Luminor* įvertina, ar sutartinių pinigų srautų pakeitimas yra reikšmingas. Tais atvejais, kai persvarstymas buvo atliekamas dėl sandorio šalies finansinių sunkumų ir negebėjimo mokėti pradžioje sutartus mokėjimus, *Luminor* palygina pirminius ir patikslintus tikėtinius pinigų srautus su turtu, siekdamas nustatyti, ar su turtu susijusi rizika ir iš jo gaunama nauda reikšmingai nesiskiria dėl sutarties pakeitimo. Jeigu rizika ir nauda nesikeičia, pakeistas turtas reikšmingai nesiskiria nuo pirminio turto, tuomet toks pakeitimas nelemia turto pripažinimo nutraukimo. *Luminor* perskaičiuoja bendrąją balansinę vertę diskontuodama pakeistus sutartinius pinigų srautus, naudodamas pradinę efektyvią palūkanų normą ir pakeitimo pelną arba nuostolius pripažįsta pelno arba nuostolių straipsnyje.

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengiamas, atšaukiamas ar baigiasi jo terminas.

Kai vienas esamas finansinis įsipareigojamas pakeičiamas kitu įsipareigojimu tam pačiam skoliniojo, bet iš esmės kitomis sąlygomis, arba kai esamo įsipareigojimo sąlygos iš esmės pakeičiamos, toks pokytis laikomas pirminio įsipareigojimo pripažinimo nutraukimu ir naujo įsipareigojimo pripažinimu. Skirtumas tarp atitinkamų balansinių verčių pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

NUOMA — KAI LUMINOR YRA NUOMOTOJAS

Finansinė nuoma

Finansinės nuomos (lizingo) sandoriai – tai nuomos sandoriai, kai *Luminor* nedelsiant perleidžia nuomininkui visą reikšmingą riziką ir teises, susijusias su turto naudojimu. Teisinė turto nuosavybė perduodama klientui nuomos termino pabaigoje. Pagal finansinės nuomos sutartį gautinos sumos pripažįstamos minimalių nuomos mokėjimų grynąja dabartine verte, iš kurių išskaičiuojami gauti pagrindinės skolos sumos mokėjimai, plius neužtikrinta likutinė vertė sutarties pabaigoje. Gauti nuomos mokėjimai paskirstomi tarp pagrindinės skolos sumos grąžinimo ir finansinės veiklos pajamų.

Finansinės veiklos pajamos pripažįstamos per nuomos laikotarpį remiantis modeliu, atspindinčiu nuolatinę periodinę nuomotojo gryniosios investicijos į finansinę nuomą grąžos normą. Nuomotojo tiesioginės išlaidos, įtrauktos į nuomos sutarties mokestį ir susijusios su sutartimi, yra efektyvios palūkanų normos dalis, ir yra parodomos kaip nuomos pajamų sumažėjimas per nuomos sutarties laikotarpį. Iš kliento gautina nuomos suma pripažįstama finansinės būklės ataskaitoje nuo turto, kuris yra sutarties objektas, pateikimo klientui momento. *Luminor* taiko 9-ajame TFAS numatytus pripažinimo nutraukimo ir vertės sumažėjimo reikalavimus investicijoms į finansinę nuomą.

NUOMA — KAI LUMINOR YRA NUOMININKAS

Luminor nuomojasi biurus ir kitą turtą (IT įrangą ir automobilius). Nuoma pripažįstama naudojimo teise valdomu turtu ir atitinkamu įsipareigojimu tą dieną, nuo kurios *Luminor* gali naudotis išsinuomotu turtu. Naudojimo teise valdomas turtas balanse apskaitomas kaip ilgalaikis materialusis turtas. Kiekvienas nuomos mokėjimas paskirstomas tarp įsipareigojimo ir finansavimo sąnaudų. Finansavimo sąnaudos pripažįstamos pelnu arba nuostoliais per nuomos laikotarpį taip, kad kiekvienu laikotarpiu sudarytų pastovią periodinę palūkanų normą likusiai nuomos įsipareigojimo sumai.

Su nuoma susiję įsipareigojimai iš pradžių vertinami grynąja dabartine verte. Siekiant nustatyti nuomos įsipareigojimo grynąją dabartinę vertę, nuomos mokėjimai yra diskontuojami taikant nuomos sutartyje numatytą palūkanų normą. Jei tokios palūkanų normos negalima lengvai nustatyti, tuomet naudojama skolininko papildoma palūkanų norma, t. y. norma, kurią nuomininkas panašiomis ekonominėmis aplinkybėmis mokėtų už pasiskolintas lėšas panašios vertės ir su panašiomis sąlygomis turtui įsigyti.

Nekilnojamojo turto nuomai kaip diskonto normą *Luminor* pasirenko taikyti finansavimo iš *Luminor* nuosavų lėšų kainą. Kitam turtui kaip diskonto normą *Luminor* taiko palūkanų normą, numatytą sutartyje, kadangi ją galima lengvai nustatyti.

Po nuomos pradžios datos *Luminor* įvertina nuomos įsipareigojimą:

- padidindama balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į nuomos įsipareigojimo palūkanas;
- sumažindama balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į sumokėtus nuomos mokesčius; ir
- pakartotinai vertindama balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į bet kokią pakartotinį vertinimą (pavyzdžiui, nuomos laikotarpio, nuomos mokesčių ar bet kokių kitų sąlygų) ar nuomos pakeitimus.

Nuomos pradžios datą naudojimo teise valdomas turtas yra vertinamas savikaina. Naudojimo teise valdomo turto savikainą sudaro:

- nuomos įsipareigojimo pirminio vertinimo suma, t. y. tą datą nesumokėtų nuomos mokesčių dabartinė vertė;
- bet kokie nuomos mokesčiai pradžios datą arba iki jos, atėmus bet kokias iš nuomotojo gautas nuomos paskatas;
- bet kokios nuomininko patirtos pirminės tiesioginės išlaidos; ir
- išlaidų, kurias nuomininkas patirs išmontuodamas ir pašalindamas nuomojamą turtą, tvarkydamas jo buvimo vietą arba atkurdamas tokią nuomojamo turto būklę, kokios reikalaujama pagal nuomos sąlygas, įvertis, nebent tos išlaidos patiriamos atsargoms gaminti. Nuomininkas prisiima su šiomis išlaidomis susijusį įsipareigojimą pradžios datą arba pasinaudojęs nuomojamu turtu tam tikrą konkretų laikotarpį.

Po nuomos pradžios datos naudojimo teise valdomas turtas yra vertinamas savikaina:

- atėmus visą sukauptą nusidėvėjimą ir visus sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius; ir
- pakoregavus dėl nuomos įsipareigojimo balansinės vertės pakartotinio įvertinimo, siekiant atspindėti bet koki pakartotinį įvertinimą ar nuomos pasikeitimą, arba peržiūrėtus mokesčius, prilygintus fiksuotiesiems nuomos mokesčiams.

Naudojimo teise valdomas turtas nudėvimas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą per turto naudingo tarnavimo laikotarpį arba nuomos laikotarpį, atsižvelgiant į tai, kuris yra trumpesnis. Nustatydama nuomos laikotarpį, *Luminor* vadovybė įvertina visus faktus ir aplinkybes, susijusius su nuomos pratęsimo arba nutraukimo galimybėmis. Įvertinimas peržiūrimas, jeigu įvyksta reikšmingas įvykis arba reikšmingas aplinkybių pasikeitimas, kuris turi įtakos šiam vertinimui ir kurį nuomininkas gali kontroliuoti.

Mokėjimai pagal trumpalaikės nuomos ir mažos vertės turto nuomos sutartis pripažįstami sąnaudomis tiesiogiai proporcingu (tiesiniu) metodu ir įtraukiami į pelną arba nuostolius. Trumpalaikės nuomos sutartys – tai sutartys, kurių nuomos laikotarpis yra 12 mėnesių arba trumpesnis. Mažos vertės turtą sudaro IT įranga ir smulkūs biuro baldai, kurių vertė neviršija 5 tūkst. EUR.

GAUTINOS SUMOS PAGAL FAKTORINGO SANDORIUS

Gautinų sumų pagal faktoringo sandorius vertinimas atliekamas vadovaujantis tais pačiais pirmiau minėtais principais, taikomais finansiniam turtui. Vertės sumažėjimo požymiai gautinoms sumoms pagal faktoringo sandorius yra tokie patys, kaip ir finansiniam turtui, vertinamam amortizuota savikaina. Tikėtini kredito nuostoliai yra pateikiami atitinkamoje finansinės būklės ataskaitos eilutėje su neigiama reikšme ir apskaitomi taip, kaip paskolos klientams.

Faktoringo sandoriai laikomi finansavimo sandoriais, pagal kuriuos *Luminor* suteikia finansinius išteklius savo pardavimo partneriams, perduodamas jiems teises į gautinas sumas iš šių pardavimo sandorių. *Luminor* įgyja teisę į gautinas sumas, kurias pagal pardavimo sutartį turi sumokėti pirkėjas. Atsižvelgiant į faktoringo sutarties sąlygas, pirkėjas arba sutinka perduoti iš esmės visą su gautinos sumos nuosavybe susijusią riziką ir naudą, arba pasilieka teisę perduoti riziką ir naudą atgal pardavėjui per iš anksto nustatytą laikotarpį. Gautina suma pateikiama finansinės būklės ataskaitoje iki kol gaunamas mokėjimas arba iki kol baigiasi regreso teisės galiojimas. Jeigu sutartyje pardavėjo garantija nenumatyta ir *Luminor* įgyja visų teisių kontrolę gautinos sumos pardavimo momentu, sandoris apskaitomas kaip gautinos sumos įsigijimas, taikant tikrąją vertę. Vėliau gautinos sumos apskaitomos amortizuota savikaina. Iš kliento gautina suma pripažįstama tada, kai gautina suma yra įsigyjama.

ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Jei turto balansinė vertė viršija jo įvertintą atsiperkamąją vertę, balansinė vertė nedelsiant sumažinama iki turto atsiperkamosios vertės. Nusidėvėjimas apskaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, nurašant turto įsigijimo savikainą iki likvidacinės vertės per įvertintą turto naudingo tarnavimo laikotarpį. Taikomos šios nusidėvėjimo normos:

Turto grupė	Metinė nusidėvėjimo norma
Įrengimai	20 - 33%
Nekilnojamasis turtas	2%

Priežiūros ir remonto sąnaudos įtraukiamos į bendrųjų pajamų ataskaitą tuomet, kai yra patiriamos. Turto likvidacinės vertės ir naudingo tarnavimo laikotarpiai peržiūrimi atskaitinio laikotarpio pabaigoje ir prireikus keičiami.

Išsinuomoto turto pagerinimo darbų sąnaudos kapitalizuojamos ir nudėvimos per jų naudingo tarnavimo laikotarpį arba likusį nuomos sutarties galiojimo laikotarpį, atsižvelgiant į tai kuris yra trumpesnis, taikant tiesiogiai proporcingą metodą.

NEMATERIALUSIS TURTAS

Nematerialusis turtas pripažįstamas tik tada, jei jo savikaina gali būti patikimai nustatyta, *Luminor* jį kontroliuoja dėl įvykių praeityje ir yra tikėtina, kad *Luminor* iš šio turto ateityje gaus ekonominės naudos. *Luminor* kontroliuoja turtą, jei turi teisę iš šio turto ateityje gauti ekonominės naudos ir apriboti galimybę kitiems gauti šią naudą.

Atskirai įsigytas nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu vertinamas įsigijimo savikaina. Verslo jungimo metu įsigyto nematerialiojo turto savikaina yra jo tikroji vertė įsigijimo dieną. Po pirminio pripažinimo nematerialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir atidėjinį vertės sumažėjimui, jei toks yra.

Viduje sukurtos programinės įrangos sąnaudos pripažįstamos turtu, jeigu *Luminor* gali įrodyti: kad produktas yra techniškai ir komerciškai įmanomas; savo ketinimą ir gebėjimą užbaigti kurti ir pradėti naudoti programinę įrangą tokiu būdu, kuris leistų ateityje generuoti ekonominę naudą; ir kad jis gali patikimai įvertinti sąnaudas, kurių reikia norint užbaigti kurti programinę įrangą.

Viduje sukurtos programinės įrangos kapitalizuotos sąnaudos apima visas sąnaudas, tiesiogiai susijusias su programinės įrangos kūrimu, ir kapitalizuotas skolinimo sąnaudas. Jos amortizuojamos per programinės įrangos naudingo tarnavimo laikotarpį. Viduje sukurta programinė įrangą yra apskaitoma kapitalizuota savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimų, jeigu toks yra.

Vėliau patiriamos su programine įranga susijusios sąnaudos yra kapitalizuojamos tik tada, jei jos padidina ateityje iš konkretaus turto gaunamą naudą. Visos kitos sąnaudos yra pripažįstamos pelne arba nuostoliuose tada, kai jos yra patiriamos.

Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ribotas arba neribotas. Riboto tarnavimo laiko nematerialusis turtas amortizuojamas tiesiogiai proporcingu metodu per jo naudingą ekonominio tarnavimo laiką. Riboto tarnavimo laiko nematerialiojo turto amortizacijos laikotarpis ir amortizacijos metodas peržiūrimi mažiausiai kartą kiekvienų finansinių metų pabaigoje, siekiant atspindėti ekonominės naudos iš šio turto suvartojimo būdą. Amortizacijos laikotarpis vidutiniškai svyruoja nuo 3 iki 5 metų.

ATIDĖJINIAI

Atidėjiniai pripažįstami tuomet, kai: *Luminor* turi dabartinį teisinį ar konstruktyvų įsipareigojimą dėl praeities įvykių; tikėtina, kad prireiks panaudoti ekonominę naudą teikiančius išteklius įsipareigojimui įvykdyti; ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Atliekant atidėjinių įvertinimą, vadovybei reikia priimti sprendimus ir atlikti įverčius dėl išteklių panaudojimo tikimybės, dėl išteklių atgavimo tikimybės iš atitinkamų šaltinių, įskaitant užtikrinimo priemones arba įkeistą turtą, arba draudimo sutartis, jei reikia, ir dėl tokių išteklių panaudojimo ir atgavimo, jei yra, apimties ir laiko.

NEBALANSINIAI STRAIPSNIAI (FINANSINĖS GARANTIJOS, ĮVYKDYMO GARANTIJOS IR KITI SU KREDITO RIZIKA SUSIJĘ ĮSIPAREIGOJIMAI)

Vykdydama įprastinę veiklą, *Luminor* naudoja nebalansines finansines priemones, kurios apima įsipareigojimus suteikti paskolas klientams, finansines garantijas ir verslo akredityvus. Tokios finansinės priemonės apskaitomos finansinės būklės ataskaitoje tuomet, kai jos yra finansuojamos arba kai patiriami arba gaunami susiję mokesčiai. Išduotas finansines garantijas *Luminor* pradžioje vertina jų tikrąja verte, kuri paprastai nustatoma remiantis gautų mokesčių suma. Mokesčio suma tuomet amortizuojama taikant tiesiogiai proporcingą metodą per sutarties galiojimo laikotarpį.

Kiekvieną balanso datą suteiktos finansinės garantijos vertinamos didesniaja iš šių sumų: (i) neamortizuotu sumos likučiu po pirminio pripažinimo arba (ii) suma, apskaičiuota pagal 9-ąją TFAS.

Luminor teikia kreditavimo įsipareigojimus. Tokie įsipareigojimai yra neatšaukiami arba atšaukiami tik tuo atveju, jeigu įvyksta reikšmingas neigiamas pasikeitimas. Dokumentiniai ir verslo akredityvai yra rašytiniai *Luminor* įsipareigojimai, suteikiantys teisę kliento vardu trečiajai šaliai iš *Luminor* gauti lėšas iki nustatytos sumos tam tikromis sąlygomis. Įvykdymo garantijos – tai sutartys, kurios numato kompensacijos mokėjimą tuo atveju, jeigu kita šalis neįvykdo sutartyje numatyto įsipareigojimo. Pagal tokias sutartis be kredito rizikos perduodama ir nefinansinė įvykdymo rizika.

Sintetiniai pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriai sudaromi taip, kad įstaiga perka apsaugą naudodama finansines garantijas, kai pozicijų pripažinimas balanse nėra nutraukiamas, t. y. nesikeičia sutartinių pinigų srautų iš finansinio turto, kuriam taikomas pakeitimas vertybiniais popieriais, gavėjai. Paskoloms, kurioms taikomi sintetiniai pakeitimo vertybiniais popieriais sandoriai, vertės sumažėjimo atidėjimai tikėtiniems kredito nuostoliams apskaičiuojami neatsižvelgiant į įsigytą garantijos apsaugą. Teisė į kompensaciją pagal garantijas pripažįstama turtu ir pateikiama kaip grynosios kitos finansinės veiklos pajamos, kai paaiškėja, kad garantija bus gauta, remiantis patirtų kriterijus tenkinančių nuostolių sumomis. Susiję garantijos mokesčiai kaupiami tiesiniu būdu įtraukiant juos į grynąsias komisinių pajamas ir bet kokios nuolaidos, susijusios su garantijos mokesčiais, įtraukiamos į tą pačią eilutę, kai tik jos gaunamos.

SUSIJUSIOS ŠALYS

Šalys laikomos susijusiomis, jeigu viena šalis gali kontroliuoti kitą šalį ar daryti jai reikšmingą įtaką priimant finansinius ir kitus veiklos sprendimus. Susijusios šalys apibrėžiamos kaip *Luminor* akcininkai, Stebėtojų tarybos ir Valdybos nariai, pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai, jų artimi giminaičiai ir įmonės, kuriose jiems priklauso kontroliuojančioji nuosavybės dalis, taip pat asocijuotosios įmonės.

Luminor Bank AS tiesioginė patronuojančioji įmonė yra *Luminor Holding AS*, kurios pagrindinė kontroliuojančioji šalis yra *BCP VII*, investicinis fondas, valdomas *Blackstone Group Inc.* susijusios įmonės. *BCP VII* laikoma *Luminor Bank AS* pagrindine patronuojančiąja įmone ir pagrindine kontroliuojančiąja šalimi. Kiti *Luminor Holding AS* akcininkai, t. y. *Nordea Bank Ab* ir *DNB BANK ASA*, yra laikomi ūkio subjektais, turinčiais reikšmingos įtakos *Luminor*. Vykdamą įprastinę veiklą su susijusiomis šalimis sudaromi įvairūs bankininkystės sandoriai. Tokie sandoriai apima paskolas, indėlius, sandorius užsienio valiuta ir finansines priemones. Tokie sandoriai sudaromi komercinėmis sąlygomis ir taikant rinkos palūkanų normas.

Daugiau informacijos apie susijusias šalis pateikta 28-oje pastaboje.

ĮVYKIAI PASIBAIGUS ATASKAITINIAM LAIKOTARPIUI

Jeigu nekoreguojantys įvykiai, įvykę pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, yra reikšmingi, jų nepateikimas gali turėti įtakos finansinių ataskaitų naudotojų ekonominiams sprendimams, kuriuos jie priima remdamiesi finansinėmis ataskaitomis. Dėl šios priežasties *Luminor* kiekvienai reikšmingų nekoreguojančių įvykių, įvykusių pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, kategorijai atskleidžia įvykio pobūdį ir jo finansinio poveikio įvertinimą arba patvirtinimą, kad tokio įvertinimo negalima atlikti.

Nuo paskutinės ataskaitinių metų dienos iki šių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų pasirašymo dienos nebuvo jokių įvykių, dėl kurių reikėtų koreguoti konsoliduotąsias finansines ataskaitas ar aiškinamąjį raštą arba kuriuos reikėtų atskleisti.

VEIKLOS SEGMENTŲ VEIKLOS REZULTATŲ VERTINIMAS

Veiklos segmentų veiklos rezultatų vertinimo principai ir pasiskirstymas tarp jų grindžiami pagrindiniam sprendimui priimančiam asmeniui pateikiama informacija, kaip reikalaujama pagal 8-ąją TFAS. *Luminor* pagrindinis sprendimas priimančias asmuo yra Valdyba. Valdyba atskirai stebi savo verslo padalinių veiklos rezultatus, siekdama priimti išteklių paskirstymo ir veiklos rezultatų vertinimo sprendimus. Segmentų veiklos rezultatai vertinami remiantis pelnu prieš apmokestinimą ir vertinami nuosekliai remiantis konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pateiktu pelnu prieš apmokestinimą. Palūkanų pajamos pateikiamos atskaičius su vidaus skolinimosi kainodara susijusias sąnaudas, nes veiklos rezultatų vertinime vadovybė pirmiausia remiasi grynosiomis palūkanų pajamomis visose produktų kategorijose. Paslaugų ir komisiinių pajamos vertinant segmentų veiklos rezultatus taip pat pateikiamos atėmus sąnaudas, o informacijos apie veiklos segmentus atskleidimo tikslais jos paskirstomos tarp skirtingų produktų kategorijų.

Finansiniai rezultatai pateikiami apie du pagrindinius veiklos segmentus – mažmeninės bankininkystės ir verslo bankininkystės. Mažmeninės bankininkystės segmentas teikia paslaugas privatiems klientams ir su jais susijusioms kontroliuojančiosioms bendrovėms bei verslo klientams, neturintiems paskirtojo ryšio su klientais vadybininko, kurie dažniausiai yra nedideli. Verslo bankininkystės segmentas teikia paslaugas verslo klientams, turintiems paskirtąjį ryšį su klientais vadybininką, ir visiems lizingo klientams, kurie neturi ryšio su klientais vadybininko. Visų kitų veiklos segmentų rezultatai įtraukiami į segmentą „Kita“.

Segmento veiklos rezultatus sudaro pajamos ir sąnaudos, tiesiogiai susijusios su atitinkamų segmentų klientais (įskaitant vidaus skolinimosi kainodaros rezultatus tarp veiklos segmentų ir segmento „Kita“), ir klientų lygmeniu neregistruojamos pajamos ir sąnaudos, kurios paskirstomos tarp veiklos segmentų naudojant viduje patvirtintus paskirstymo mechanizmus. Veiklos sąnaudų paskirstymas atitinkamiems veiklos segmentams ir produktams atliekamas pagal Veikla grindžiamo savikainos nustatymo metodą (angl. *Activity Based Costing*). Prie atitinkamų segmentų pateikiami turto ir įsipareigojimų duomenys, susiję tik su atitinkamam veiklos segmentui priskirtais klientais, o visi kiti balanso straipsniai nepateikiami prie veiklos segmentų pagrindiniam sprendimui priimančiam asmeniui. Paskolos ir indėliai veiklos segmentuose pateikiami bendrosiomis vertėmis (ir neįskaitant sukaupytų palūkanų). Kredito nuostolių atidėjimas paskoloms klientams (vertės sumažėjimo nuostoliai/vertės sumažėjimo atstatymas) stebimas kiekvienam segmentui pelno arba nuostolių pusėje, tuo tarpu turto pusėje pagrindinis sprendimas priimančias asmuo stebi tik paskolų klientams bendrąsias vertes, o atidėjiniai vertės sumažėjimui nėra priskiriami veiklos segmentams. Geografinis pajamų pasiskirstymas (pagal pajamų šaltinio šalį) pateikiamas 5 ir 6 pastabose.

2. REIKŠMINGI APSKAITINIAI ĮVĖRČIAI IR SPRENDIMAI

Luminor naudoja apskaitinius įvėrčius ir prielaidas, darančius poveikį konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pripažįstamoms sumoms ir turto bei įsipareigojimų balansinėms vertėms. Įvėrčiai ir sprendimai nuolat vertinami ir grindžiami vadovybės patirtimi

ir būsimų įvykių prognozėmis.

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ VERTĖS SUMAŽĖJIMAS

Luminor atliekami tikėtinų kredito nuostolių skaičiavimai yra sudėtingų modelių rezultatai, gaunami vadovaujantis keliomis pagrindinėmis prielaidomis dėl pasirenkamų kintamųjų įvesties duomenų ir jų tarpusavio ryšių. TKN modeliams naudojami apskaitiniai įverčiai ir sprendimai, kuriais remiantis nustatomas finansinio turto vertės sumažėjimas, yra šie:

- kriterijų, skirtų įvertinti reikšmingą kredito rizikos padidėjimą, įvertinimas ir paskolų priskyrimas 1 arba 2 lygiams;
- paskolų, kurių grąžinimo tikimybė nedidelė, kriterijų nustatymas ir paskolų priskyrimas 3 lygiui;
- priskyrimas restruktūrizuotų ir stebimų pozicijų sąrašui;
- apskaitinio aiškinimo ir modeliavimo prielaidų, naudojamų tikėtinų kredito nuostolių apskaičiavimo modeliams kurti, vertinimas, įskaitant įvairias formules ir įvesties duomenų pasirinkimą;
- pagrindinių tikėtinų kredito nuostolių modelio parametrų modeliavimas ir apskaičiavimas, įskaitant įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę (angl. *probability of default, PD*), nuostolį dėl įsipareigojimų neįvykdymo (angl. *loss given default, LGD*) ir paskolos dydį (rizikos poziciją) įsipareigojimų neįvykdymo atveju (angl. *exposure at default, EAD*);
- makroekonominį rodiklį nustatymas ir į ateitį orientuotos informacijos įtraukimas į TKN modelį;
- pirmiau nurodytų rodiklių įvertinimas, aprėpiant patikimą ateities laikotarpį ir taikant tris skirtingus scenarijus (bazinį, optimistinį ir pesimistinį), ir tikimybės nustatymas tiems scenarijams;
- tikėtinų kredito nuostolių įvertinimas pagal bazinį ir rizikos scenarijus individualiai vertinamam 3 lygio turtui ir tikimybės nustatymas minėtiems scenarijams;
- principų nustatymas 3 lygiui priskirto nereikšmingo turto bendram vertinimui;
- vadovybės sprendimu atliekamų koregavimų poreikio TKN modeliams įvertinimas ir koregavimų dydžio nustatymas.

2021 m. buvo praplėstas taikomas TKN modelis. Vertėtų paminėti tris aspektus, kurie buvo naujai pristatyti, siekiant pagerinti TKN modelį.

Visų pirma, kaip dalis Grupės vykdomos kredito rizikos modelių peržiūros ir siekiant pasiruošti vidutiniu laikotarpiu rizikos svorinių koeficientų įvertinimui pradėti taikyti pažangų vidaus reitingais pagrįstą metodą vietoj standartizuoto metodo, buvo peržiūrėti vidaus modeliai ir atlikti pirmieji atnaujinimai iš kelių papildomų reitingais pagrįsto modelio atnaujinimų. Naujai sukurtos reitingų sistemos, skirtos kredito rizikos pozicijų klasifikavimui, yra taikomos *Luminor* vidaus modeliams, kurie pateikia reitingus ir įverčius pagrindiniams *PD*, *LGD* ir *EAD* rizikos parametrams. Šie modeliai taikomi tiek paraiškų reitingavimui, tiek reguliariam pakartotiniam reitingavimui, o jų rezultatai naudojami įvairiuose verslo ir rizikos valdymo procesuose, įskaitant TKN apskaičiavimo sistemą pagal 9-ojo TFAS reikalavimus. Šie modeliai leidžia geriau diferencijuoti rizikas, suteikia didesnės prognozavimo galios negu anksčiau naudoti modeliai ir jiems atliekamas nepriklausomas patvirtinimas.

Antra, į TKN modelį įtrauktas bendro reikšmingo kredito rizikos padidėjimo veiksnys pozicijoms, kurioms atlikti pakeitimai dėl *COVID-19* pandemijos. Todėl visos pozicijos, kurioms atlikti pakeitimai dėl *COVID-19* pandemijos, priskiriamos mažų mažiausiai 2 lygiui.

Trečia, 2021 m. ketvirtąjį ketvirtį buvo pakeista 3 lygiui taikoma bendro atidėjinių formavimo metodologija, įvedant dinامينius (didėjančius) įkeisto turto vertės sumažinimo koeficientus (angl. *haircuts*), atsižvelgiant į neveiksnių paskolų statuso trukmę (angl. *vintage*), vietoj fiksuotų vertės sumažinimo koeficientų. Šis pokytis didele dalimi buvo įgyvendintas vadovaujantis ECB rekomendaciniu dokumentu bankams apie prudenčinį neveiksnių pozicijų padengimą atidėjiniais (ECB rekomendacinio dokumento bankams apie neveiksnius paskolas priedas: priežiūriniai lūkesčiai dėl prudenčinio neveiksnių pozicijų padengimo atidėjiniais) ir jo pagalba mažinami bet kokie galimi neatitikimai tarp apskaitinių atidėjinių ir prudenčinio atidėjinių.

TKN modelyje naudojami įvesties duomenys ir parametrai buvo peržiūrėti ir, jei reikia, atnaujinti. Be atnaujintų parametrų, 2021 m. taip pat įvestas 2020 m. ketvirtąjį ketvirtį atliktas koregavimas vadovybės sprendimu, siekiant pakoreguoti standartinį TKN modelio rezultatą dėl galimų kredito nuostolių, kuriuos lemtų su *COVID-19* pandemija susiję neapibrėžtumai. Tačiau tokio vadovybės sprendimu atlikto koregavimo suma buvo sumažinta, kadangi buvo įvestas bendro reikšmingo kredito rizikos padidėjimo (angl. *SICR*) veiksnys, pakartotinai įvertinti TKN modelio parametrai ir peržiūrėti makroekonominiai scenarijai bei jų svertai.

Išsamesnė kokybinė ir kiekybinė informacija apie finansinio turto vertės sumažėjimą pateikiama 1-oje pastaboje „Pagrindiniai apskaitos politikos principai“, 4-oje pastaboje „Bendroji rizikos valdymo politika“ ir 12-oje pastaboje „Paskolos klientams“.

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TIKROJI VERTĖ

Dalies *Luminor* turto ir įsipareigojimų balansinė vertė yra pagrįstai artima jų tikrajai vertei. Jeigu į finansinės būklės ataskaitą įtraukto finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės negalima nustatyti pagal aktyviosios rinkos duomenis, ji nustatoma taip, kad tikrajai vertei nustatyti naudojami nestebimi duomenys atspindėtų prielaidas, kuriomis remtųsi rinkos dalyviai įkainodami turtą ir įsipareigojimus, įskaitant prielaidas dėl rizikos. Jeigu stebimų rinkos duomenų nėra, tikroji vertė nustatoma remiantis eksperto priimamais sprendimais. Finansinio turto ir įsipareigojimų tikrosios vertės atskleistos 27-oje pastaboje.

Finansinės priemonės skirstomos į 3 lygius pagal tikrosios vertės nustatymo hierarchiją:

- 1 lygis – vertinimui naudojami duomenys yra tokių pačių turto vienetų arba įsipareigojimų kotiruojamos (nekoreguotos) kainos aktyviosiose rinkose, į kurias ūkio subjektas gali patekti vertinimo dieną.
- 2 lygis – vertinimui naudojami kiti tiesiogiai arba netiesiogiai stebimi duomenys apie turtą arba įsipareigojimą, išskyrus kotiruojamas kainas, kurios priskiriamos 1 lygiui.
- 3 lygis – vertinimui naudojami nestebimi duomenys apie turtą arba įsipareigojimą. Nustatant tikrąją vertę, nestebimi duomenys naudojami tiek, kiek trūksta svarbių stebimų duomenų, todėl jie gali būti naudojami tokiose situacijose, kai turto arba įsipareigojimo rinkos aktyvumas vertinimo dieną yra menkas arba rinka yra neaktyvi. Tačiau tikrosios vertės nustatymo tikslas lieka tas pats. Todėl nestebimi duomenys turi atitikti prielaidas, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami turtą arba įsipareigojimą, įskaitant prielaidas dėl rizikos.

Tikrajai vertei nustatyti naudojami tokie metodai ir prielaidos:

- Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose – jų balansinė vertė atitinka jų tikrąją vertę dėl šiam turtui būdingo didelio likvidumo.
- Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų – jų balansinė vertė atitinka jų tikrąją vertę dėl šiam turtui būdingo didelio likvidumo. Gautinas sumas iš kitų kredito įstaigų daugiausia sudaro indėliai iki pareikalavimo ir kiti indėliai, kuriems būdingas nereikšmingas tikrosios vertės pasikeitimas.
- Paskolos klientams – tikroji vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimus pinigų srautus taikant paskolų portfelio vidutinę normą, apskaičiuotą remiantis *Luminor* naująja 2021 m. ketvirtojo ketvirčio pardavimo marža ir bendra paskolų portfelio apimtimi, įskaitant kredito rizikos veiksnius. Tas pats vertinimo metodas taikomas visoms paskolų klasėms ir atitinkamai visos paskolų klasės yra priskiriamos 3-iam tikrosios vertės nustatymo hierarchijos lygiui.
- Skolos ir nuosavybės vertybiniai popieriai: vietos skolos priemonių, išleistų Baltijos šalyse, atveju, vietos (Baltijos šalių) rinkos formuotojų kotiruojamos kainos laikomos prioritetiniu šaltiniu. Vietos rinkos formuotojai (dažniausiai bankai) skelbia prekybos pasiūlymus, pateikdami informaciją apie kainas, palūkanų normas ar kitą lygiavertę informaciją. Jeigu šalyje veikia daugiau nei vienas rinkos formuotojas, naudojamas pirkimo kainų vidurkis pagal *Bloomberg* skelbiamus duomenis. Jeigu skolos priemonė išleidžiama ne Baltijos šalyse arba jeigu vietos rinkos formuotojai neskelbia tam tikrų išleistų skolos priemonių kotiruojamų kainų, arba jeigu vietos rinkos formuotojų kotiruojamos kainos akivaizdžiai neteisingos ar dirbtinės, tam tikrų skolos vertybinių popierių kainos nustatomos pagal likvidžios rinkos duomenis, remiantis tokiais šaltiniais kaip *Bloomberg* ar pan. Dėl pirmiau minėtų kotiruojamų kainų teisingumo sprendžia Rinkos ir likvidumo rizikos departamento ekspertas kartu su *Luminor* rinkų departamento prekybos agentu, atsakingu už prekybą nuosavybės priemonėmis. Pensijų fondų vienetai, valdomi *Luminor Pensions Estonia AS* (nuosavybės vertybiniai popieriai) pradžioje yra pripažįstami įsigijimo savikaina, kuri yra už juos sumokėta tikroji vertė. Pensijų fondų vienetai yra perkainojami remiantis efektyvia grynąja turto verte balanso datą.
- Palūkanas uždirbančių finansinių priemonių, kuriomis neprekiuojama aktyviojoje rinkoje, tikroji vertė nustatoma remiantis diskontuotų pinigų srautų verte, taikant palūkanų normą, kuri taikoma panašaus termino priemonėms su panašiomis rizikos charakteristikomis. Įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma remiantis prielaidomis, kuriomis rinkos dalyviai remtųsi įkainodami įsipareigojimą, darant prielaidą, kad rinkos dalyviai veikia jiems ekonomiškai naudingiausiu būdu.
- Išvestinės finansinės priemonės – tikroji vertė nustatoma remiantis rinkos duomenimis, gautais iš finansinių duomenų pardavėjų, elektroninių prekybos platformų, arba remiantis trečiųjų šalių vertinimais. Išvestinės finansinės priemonės apima nesudėtinius produktus, kurių kaina nustatoma pagal bendrai priimtus metodus. Vertinimui naudojami duomenys pagrįsti rinkos duomenimis.
- Kredito įstaigų paskolos ir indėliai – jų balansinė vertė atitinka jų tikrąją vertę dėl didelio likvidumo, mažų palūkanų normų ir trumpo termino.
- Klientų indėliai – indėlių iki pareikalavimo bendroji balansinė vertė naudojama kaip atitinkanti jų tikrąją vertę dėl labai trumpo jų termino ir mažų palūkanų.
- Išleisti skolos vertybiniai popieriai – *Luminor* išleistų skolos vertybinių popierių tikroji vertė nustatoma remiantis *Bloomberg* skelbiamais duomenimis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

3. NAUJŲ STANDARTŲ, STANDARTŲ PATAISŲ IR AIŠKINIMŲ TAIKYMAS

Toliau aprašyti nauji Standartai, Standartų pataisos ir aiškinimai, kurie įsigaliojo ir yra taikomi *Luminor* nuo 2021 m. sausio 1 d.:

PALŪKANŲ NORMŲ LYGINAMOJO INDEKSO (TPN) REFORMA – 9-OJO TFAS, 39-OJO TAS, 7-OJO TFAS, 4-OJO TFAS IR 16-OJO TFAS 2-OJO ETAPO PATAISOS (paskelbtos 2020 m. rugpjūčio 20 d. ir taikomos metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2021 m. sausio 1 d. arba vėliau).

2-ojo etapo pataisose aptariami klausimai, kylantys dėl reformų įgyvendinimo, įskaitant vieno lyginamojo indekso pakeitimą alternatyvia lyginamąja norma. Pataisos apima šias sritis:

- Sutartinių pinigų srautų nustatymo pagrindo pokyčių dėl tarpbankinės palūkanų normos (TPN) reformos apskaita: pataisomis reikalaujama, kad amortizuota savikaina vertinamoms priemonėms ūkio subjektai, kaip praktinę priemonę, apskaitytų sutartinių pinigų srautų nustatymo pagrindo pokytį dėl TPN reformos, patikslindami efektyvią palūkanų normą pagal 9-ojo TFAS B5.4.5 straipsnyje aprašytas gaires. Dėl šios priežasties joks pelnas ar nuostoliai nėra apskaitomi iš karto. Praktinė priemonė taikoma tik tokiam pokyčiui ir tik tiek, kiek yra būtina tiesiogiai dėl TPN reformos, ir naujasis pagrindas yra ekonominiu požiūriu lygiavertis ankstesniajam pagrindui. Laikiną 9-ojo TFAS taikymo išimtį taikantys draudikai taip pat privalo taikyti tą pačią praktinę priemonę. Taip pat buvo priimtos 16-ojo TFAS pataisos, kuriomis reikalaujama, kad nuomininkai taikytų panašią praktinę priemonę apskaitydami nuomos pakeitimus, kurie dėl TPN reformos keičia būsimų nuomos mokesčių nustatymo pagrindą.
- 1-ojo etapo išimties, taikomos sutartyje nenurodytiems rizikos komponentams apsidraudimo sandoriuose, taikymo pabaigos data: 2-ojo etapo pataisomis reikalaujama, kad ūkio subjektas perspektyviai nustotų taikyti 1-ojo etapo išimtį sutartyje nenurodytam rizikos komponentui ankstesnę iš šių datų: kai atliekami sutartyje nenurodyto rizikos komponento pakeitimai arba kai apsidraudimo sandoris nutraukiamas. 1-ajame etape rizikos komponentams taikymo pabaigos data nebuvo nurodyta.
- Papildomos laikinos konkrečių apsidraudimo apskaitos reikalavimų taikymo išimtys: 2-ojo etapo pataisos numato tam tikras papildomas laikinas konkrečių 39-ojo TAS ir 9-ojo TFAS apsidraudimo apskaitos reikalavimų taikymo apsidraudimo sandoriams, kuriuos tiesiogiai veikia TPN reforma, išimtis.
- Papildomos informacijos, susijusios su TPN reforma, atskleidimas pagal 7-ąjį TFAS: Pataisomis reikalaujama atskleisti: (i) kaip ūkio subjektas valdo perėjimo prie alternatyvių lyginamųjų normų procesą, jo eigą ir dėl perėjimo kylančias rizikas; (ii) kiekybinę informaciją apie išvestines ir neišvestines finansines priemones, kurioms dar bus taikomas perėjimas, išskaidytas pagal reikšmingą palūkanų normos lyginamąjį indeksą; ir (iii) rizikos valdymo strategijos pokyčių, įvykusių dėl TPN reformos, aprašymą.

Poveikis *Luminor*: *Luminor* neatlieka jokių pakeitimų savo EURIBOR priemonėms iki kol pasibaigs jų terminas ir savo noru nepereis prie naujo lyginamojo indekso priemonės, kadangi artimiausioje ateityje planuoja taikyti *EURIBOR*. Turimos kredito sutartys jau numato reikalingas atsargines nuostatas (angl. *fallback clause*) tuo atveju, jeigu kas nors atsitiktų su *EURIBOR*. *Luminor* vertinimu, *EURIBOR* priemonės neturi įtakos *Luminor* finansinei būklei ir pinigų srautams.

Be *EURIBOR*, *Luminor* taip pat turi pozicijų su skirtingomis TPN (jų buvusios balansinės vertės pateiktos lentelėje toliau), kurios arba pakeičiamos kitais lyginamaisiais indeksais su ekonominiu požiūriu lygiavertėmis sąlygomis, arba į kurių pirmines sutartis yra įtraukiamos atsarginės nuostatos (angl. *fallback clause*). Priemonių sąlygoms nebus atliekami jokie kiti pakeitimai kartu su lyginamojo indekso pakeitimu. Dėl šios priežasties palūkanų normų lyginamojo indekso reformos 2-asis etapas neturėjo jokios įtakos priemonių balansinei vertei.

Priemonės rūšis	Tarpbankinė palūkanų norma (IBOR)	Lyginamojo indekso pakeitimas	Balansinė vertė 2021 m. gruodžio 31 d.
Paskolos klientams	EUR LIBOR	EURIBOR	172,0
	USD LIBOR	SOFR USD + ISDA koregavimas ¹	73,3
	CHF LIBOR	Sudėtinis SARON+ISDA koregavimas ¹	31,8
	GBP LIBOR	SONIA GBP	0,9
	EONIA	EURIBOR	85,9

¹ Naujos nerizikingos palūkanų normos struktūriškai yra mažesnės už LIBOR, todėl siekiant užtikrinti teisingą kainodarą, reikia įtraukti trečiosios šalies apskaičiuotą koregavimą

KITI STANDARTAI

Toliau aprašytos naujos Standartų pataisos, kurios įsigalios metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2022 m. sausio 1 d. arba vėliau, tačiau kurios dar nėra patvirtintos ES.

1-ojo TAS ir 2-osios TFAS taikymo praktikoje rekomendacijos pataisos – „Apskaitos politikos atskleidimas“

1-ojo TAS pataisomis reikalaujama, kad įmonės atskleistų reikšmingą apskaitos politikos informaciją, o ne svarbius apskaitos politikos principus. Pataisoje pateikta reikšmingos apskaitos politikos informacijos apibrėžtis. Pataisoje taip pat išaiškinta, kad apskaitos politikos informacija laikoma reikšminga, jeigu be jos finansinių ataskaitų naudotojai negalėtų suprasti kitos finansinėse ataskaitose atskleistos reikšmingos informacijos. Pataisoje pateikti apskaitos politikos informacijos, kuri tikėtina, kad bus laikoma reikšminga ūkio subjekto finansinėms ataskaitoms, pavyzdžiai. Be to, 1-ojo TAS pataisose išaiškinta, kad nebūtina atskleisti nereikšmingos apskaitos politikos informacijos. Tačiau, jeigu ji atskleidžiama, ji neturėtų užgožti reikšmingos apskaitos politikos informacijos. Kartu su šia pataisa buvo atlikta 2-osios TFAS taikymo praktikoje rekomendacijos „Priimami sprendimai dėl reikšmingumo“ pataisa, kurioje pateiktos gairės, kaip taikyti reikšmingumo koncepciją apskaitos politikos atskleidimams. *Luminor* numato, kad šių pataisų poveikis finansinėms ataskaitoms bus ribotas.

8-ojo TAS pataisos – „Apskaitinių įverčių apibrėžimas“

8-ojo TAS pataisose išaiškinta, kaip įmonės turėtų atskirti apskaitos politikos pakeitimus nuo apskaitinių įverčių pakeitimų. *Luminor* numato, kad šių pataisų poveikis finansinėms ataskaitoms bus ribotas.

4. BENDROJI RIZIKOS VALDYMO POLITIKA

Luminor rizikos valdymo politikos principai subalansuoja naudą iš prisiimamos rizikos siekiant uždirbti pajamų, ir riziką patirti nuostolių. *Luminor* užtikrina, kad visos rizikos, galinčios turėti įtakos *Luminor* verslo modeliui, būtų identifikuojamos ir įvertinamos, o visos reikšmingos rizikos būtų stebimos ir kontroliuojamos.

Luminor Stebėtojų taryba tvirtina *Luminor* politikas ir numato strateginius tikslus bei visaapimančius rizikos valdymo principus. Rizikos komitetas pataria ir padeda Stebėtojų tarybai vykdyti jos pareigas. *Luminor* Rizikos tarnyba, t. y. nepriklausoma kontrolės ir ataskaitų teikimo funkcija, užtikrina, kad būtų sukurta tinkama rizikos valdymo sistema ir ji yra įgaliota patikrinti, ar *Luminor* verslo ir pagalbiniai padaliniai veikia laikydamiesi nustatyto rizikos apetito ir rizikos strategijos. Rizikos valdymas organizuojamas taip, kad būtų išvengta bet kokių galimų interesų konfliktų ar kad jie nebūtų eskaluojami, jei ir iškiltų.

KREDITO RIZIKA

Kredito rizika apibrėžiama kaip rizika, kad skolininkas ir (arba) sandorio šalis negalės įvykdyti dalies ar visų sutartinių įsipareigojimų suėjus jų terminui. Kredito rizika daugiausia kyla iš skolinimo veiklos, taip pat iš nebalansinių straipsnių, tokių kaip kreditavimo įsipareigojimai, garantijos ir akredityvai, ir iš investicinės veiklos, tokios kaip skolos vertybinių popierių pirkimas.

Pagrindiniai *Luminor* kredito rizikos valdymo principai yra nustatyti *Luminor* Kreditavimo politikoje, Privačių klientų, Juridinių asmenų ir Finansų įstaigų kreditavimo strategijose. Šiuose dokumentuose išdėstytų principų praktinį taikymą ir sprendimų priėmimo procesus reglamentuoja atitinkamos vidaus taisyklės.

Pagrindinis *Luminor* skolinimo tikslas yra turėti tokį paskolų portfelių, kurio kokybė ir sudėtis užtikrintų pelningumą trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu. Siekiama, kad *Luminor* paskolų portfelio rizikos lygis būtų palaikomas intervale nuo žemo iki vidutinio. Kreditavimo įvertinimas grindžiamas kliento galimybėmis ir noru įvykdyti savo sutartinius įsipareigojimus. Iš klientų veiklos gaunami pinigų srautai, skirti paskolų mokėjimams, turi būti aiškiai suprantami ir tvarūs.

Kreditavimo sprendimus priima Kredito komitetas ir įgaliojti asmenys, vadovaudamiesi jiems suteiktais sprendimų priėmimo įgaliojimais. Kredito komiteto sprendimai turi būti vienbalsiai. Atskiriems asmenims suteikiami sprendimų priėmimo įgaliojimai, atsižvelgiant į jų kompetencijos lygį.

Luminor valdymo organams reguliariai rengiamos ir teikiamos ataskaitos tam, kad jie galėtų stebėti ir sekti portfelio sudėtį, prisiimtos kredito rizikos lygį ir jo pokyčius bei atlikti koreguojamuosius veiksmus, kai tai yra reikalinga kredito rizikos valdymui portfelio lygmeniu.

COVID-19

Luminor klientai buvo tiesiogiai arba netiesiogiai paveikti pandemijos. Reaguodamas į tai, *Luminor* teikė pagalbą savo klientams, įskaitant dalyvavimą susitarimuose dėl moratoriumo, kuriuos 2020 m. pristatė Europos bankininkystės institucija (EBI). Pelnas (nuostoliai) dėl pakeitimų buvo nereikšmingi ataskaitiniu ir palyginamuoju laikotarpiais.

Nors pradinis susirūpinimas dėl kredito kokybės pablogėjimo iki šiol nepasitvirtino, daugiausia dėka didelės paklausos ir vyriausybės paramos, *COVID-19* sukeltas neapibrėžtumas vis dar išlieka. 2021 m. ketvirtąjį ketvirtį *Luminor* atnaujino makroekonominis scenarijus ir pakeitė tikimybės svorio prielaidas, įtraukė kolektyvinio reikšmingo kredito rizikos padidėjimo (angl. *SICR*) indikatorius taikymą paskoloms, kurioms atlikti pakeitimai dėl *COVID-19*, taip pat pakeitė kolektyviai vertinamų 3 lygio pozicijų metodiką, įvesdamas dinامينius (didėjančius) įkeisto turto vertės sumažinimo koeficientus (angl. *haircuts*) atsižvelgiant į neveiksnių paskolų statuso trukmę (angl. *vintage*).

Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas buvo sumažintas iki 11,9 mln. EUR. Toks sprendimas priimtas atsižvelgus į susirūpinimą dėl *COVID-19* omikron ir delta atmainų išplitimo, neapibrėžtumą dėl skiepų nuo naujų atmainų veiksmingumo ir į naujus apribojimus, taikomus įvairiose pasaulio šalyse. Šis sprendimas buvo pagrįstas tuo, kad santykinai trūksta efektyvių išankstinio įspėjimo rodiklių, leidžiančių prognozuoti kredito kokybės pokyčius dabartinės pandemijos metu, taip pat didesniu pradelstų paskolų lygiu pozicijoms, pakeistoms dėl *COVID-19*, ir infliacijos rizika.

Prielaidos, panaudotos apskaičiuojant vadovybės sprendimu atliktą koregavimą 2021 m. gruodžio 31 d., paremtos tuo, kad standartinio TKN modelio rezultatams reikalingas koregavimas dėl galimų kredito nuostolių, kuriuos lemia neapibrėžtumas ir rizikos, susiję su *COVID-19* pandemija (o ypač su omikron atmainos išplitimu). 2021 m. gruodžio 31 d. vadovybės sprendimu atliktas koregavimas yra susijęs su 2 lygio pozicijomis juridiniams asmenims, kurioms atlikti pakeitimai dėl *COVID-19* ir kurios gali būti perkeltos į 3 lygį, ir dėl tos priežasties jos gali kelti didesnę potencialių kredito nuostolių riziką. Apskaičiavimas paremtas numatoma galimų pasikeitimų tikimybe procentine išraiška ir vidutiniu atidėjinių padengimo lygiu 3 lygio pozicijoms juridiniams asmenims.

Kredito rizikos vertinimas

(a) Paskolos klientams

Kredito rizika valdoma atliekant kliento analizę prieš suteikiant jam paskolą bei stebint ją po paskolos išdavimo. *Luminor* kredito riziką vertina taikydamos reitingų modelius, kuriuose apskaičiuojami įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė (angl. *probability of default, PD*), nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo (angl. *loss given default, LGD*) ir pozicija esant įsipareigojimų neįvykdymui (angl. *exposure at default, EAD*).

Reitingų modeliai, kurių pagalba apskaičiuojama *PD* ir rizikos reitingas, naudojami įvertinti sandorio šalies įsipareigojimų neįvykdymo riziką, nustatyti, ar klientai bei jų pozicijos atitinka Kreditavimo politiką, taip pat apibrėžti reikalavimus, numatančius reguliaraus stebėsenos proceso vykdymo dažnumą. Vertinimas atliekamas naudojant atitinkamam klientų segmentui/produktui pritaikytus reitingų modelius, skirtus šioms šešioms homogeninėms klientų grupėms: didelės įmonės, įmonės, mažos ir vidutinės įmonės (MVI), mikro įmonės, juridinių asmenų vystomi nekilnojamojo turto projektai ir privatus klientai.

Visi Mažmeninės bankininkystės klientams suteikti kreditai perklasifikuojami naudojant šiuos reitingų modelius kiekvieną kartą, kai atnaujinamas įsipareigojimas. Tais atvejais, kai reitingų nustatymo procesas yra daugiau automatizuotas, rizikos įverčiai taip peržiūrimi kas ketvirtį. Reitingai klientų grupei „didelės įmonės“ įvertinami ir peržiūrimi mažiausiai kartą per metus.

Toliau lentelėje pateikta *Luminor* vidaus reitingų skalė įsipareigojimus vykdančioms klientams ir orientaciniai išorės reitingai:

Rizikos lygis	Reitingas	Įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė (PD)	Fitch, Standard & Poor's	Moody's
Žema rizika	1 -4	<0,75%	AAA – BB+	Aaa – Ba1
Vidutinė rizika	5-7	0,75% - 3%	BB – BB-	Ba2 – Ba3
Aukšta rizika	8-10	>3%	B+ – C	B1 - Ca
Neįvykdomi įsipareigojimai	11-12	100%	D	C

PD modeliams naudojama ir vidaus, ir išorės informacija. Vidaus informacija apima duomenis apie ne laiku atliekamus mokėjimus, kliento elgesį ir paskolos sudėtį, o išorės informacija apima socialinius demografinius aspektus, pradelstus mokėjimus, finansinius duomenis ir sveto rodiklį.

LGD modeliai paremti istoriškai realizuotais nuostoliais skirtingiems užtikrinimo priemonių rūšims, klientų segmentams ir kreditavimo priemonių tipams. *EAD* modeliai leidžia apskaičiuoti pozicijos vertę esant įsipareigojimų neįvykdymui ir jie skirstomi į segmentus pagal klientų tipus ir kreditavimo priemonių grupes.

Be sprendimų, susijusių su paskolų išdavimu, vidaus rizikos modeliai taip pat naudojami paskolų kainodaroje, paskolų portfelio kokybės stebėsenoje bei teikiamose rizikos ataskaitose, taip pat apskaičiuojant ekonominį kapitalą (pagal riziką pakoreguotą kapitalą (angl. *RAC*)). *RAC* naudojamas priimant sprendimus dėl strateginio kapitalo paskirstymo, t. y. nustatant strateginius segmentus skolinimo veikloje, taip pat *Luminor* kapitalo planavimui ir testavimui nepalankiausiomis sąlygomis.

Išduodant paskolas dideliems verslo klientams, apskaičiuojama pagal riziką pakoreguoto kapitalo grąža (angl. *RAROC*), kuri įvertinama ir atskirų paskolų, ir klientų lygmeniu. Tokie patys *RAC* pagrįstos kainodaros bei *RAROC* pagrįsto pelningumo vertinimo principai taikomi ir kitiems paskolų portfelio segmentams, naudojant standartizuotus kainodaros įrankius ar taisykles.

Luminor yra parengęs *ESG* rizikos vertinimo gaires, kuriose aprašytas *ESG* rizikų vertinimo procesas, kaip dalis bendro kreditingumo įvertinimo. Siekiant įvertinti kliento *ESG* rizikos lygį, buvo nustatyti *ESG* rizikos vertinimo principai. Taikytinų vertinimo procedūrų apimtį priklauso nuo pozicijos sumos, ekonominės veiklos sektoriaus, fizinių ir pereinamojo laikotarpio rizikų, socialinės atsakomybės ir valdymo rizikų. Tais atvejais, kai *ESG* rizika yra didelė, kai pozicija viršija tam tikrą sumą, sprendimas dėl paskolos išdavimo turi būti perkeliamas vienu lygmeniu aukščiau nei yra standartinis sprendimas priimančios organas.

(b) Gautinos sumos iš bankų ir kitų kredito įstaigų

Bankų ir finansų įstaigų sandorio šalies rizika valdoma nustatant limitus investicinių reitingą turinčioms sandorio šalims bei vykdančią jų vėlesnę stebėseną. Išimtiniais atvejais, kai nėra sandorio šalies su investiciniu reitingu, pasirenkamos geriausios turimos sandorio šalys.

Viso bankai korespondentai klasifikuojami pagal riziką ir jiems nustatomi rizikos limitai. Bankams ir teritorijoms suteiktas rizikos reitingas bei įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė (*PD*) visų pirma remiasi iš kredito reitingų agentūrų gauta rizikos klasifikacija. Jei išorinis reitingas sandorio šaliai nėra suteiktas, *Luminor* nustato vidaus reitingą. Šis vidaus reitingas atspindi sandorio šalies finansinį stiprumą, nustatomą atsižvelgiant į makroekonominis veiksnius, sandorio šalies mokumo ir likvidumo rodiklius bei

kokybinius nefinansinius aspektus. Bankams ir šalims suteiktas vidaus rizikos reitingas ir įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė grindžiami *Moody's*, *Standard & Poor's* bei *Fitch* rizikos klasifikacijomis.

Visi sandorio šalims ir šalims nustatyti limitai peržiūrimi bent kartą per metus, siekiant įvertinti sandorio šalies kreditingumą, peržiūrėti rizikos reitingą bei suteiktus limitus. Visos sandorio šalys ir teritorijos, turinčios išorės reitingą, stebimos kas ketvirtį. Svarbi reguliarios sandorio šalių stebėsenos dalis yra išankstinio įspėjimo signalų stebėseną, kas padeda identifikuoti galimą reikšmingą sandorio šalių kredito rizikos pasikeitimą.

(c) Skolos vertybiniai popieriai

Luminor investuoja į skolos vertybinius popierius, įtrauktus į prekybos knygą ir bankinę knygą. Į prekybos knygą įtraukti vertybiniai popieriai klasifikuojami kaip laikomi prekybai. Investicijos atliekamos vadovaujantis prekybos knygos strategija ir naudojamos antrinės rinkos likvidumui šalies investuotojams bei *Luminor* klientams teikiamoms paslaugoms užtikrinti.

Bankinėje knygoje investicijos į obligacijas paprastai yra laikomos iki išpirkimo ir klasifikuojamos kaip vertinamos tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais (klasifikuojamos pirminio pripažinimo metu arba laikomos privalomai), kaip vertinamos tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, arba kaip vertinamos amortizuota savikaina, priklausomai nuo verslo modelio ar kitų 9-ajame TFAS numatytų kriterijų. Investicijos į skolos vertybinius popierius bankinėje knygoje atliekamos vadovaujantis *Luminor* vidaus investavimo ir rizikos strategijomis.

Investicijos į skolos vertybinius popierius atliekamos atsižvelgiant į *Luminor* Valdybos ir Stebėtojų tarybos nustatytus limitus.

Rizikos limitų kontrolė ir rizikos mažinimo politika

(a) Koncentracijos rizika

Luminor apriboja riziką, kylančią iš klientų ir ekonominės veiklos sektorių, siekdamas valdyti koncentracijos riziką. *Luminor* produktų, susijusių su kredito rizika, kylančia iš skolinimo susijusių klientų grupėms ir vienam skolininkui, portfelis yra pakankamai diversifikuotas. Remiantis Kapitalo reikalavimų reglamentu, absoliutus įstatymų nustatytas skolinimo limitas negali viršyti 25 proc. nustatytus reikalavimus tenkinančio kapitalo. *Luminor* apriboja riziką, kylančią iš 10-ies didžiausių klientų grupių, taip, kad jų pozicijų suma neviršytų 70% viso *Luminor* nuosavo kapitalo. Be to, vieno pavadinimo koncentracijos limitas (neįskaitant valstybės ir savivaldybės rizikos) numato, kad *Luminor* maksimali rizika, kylanti iš vienos klientų grupės, neturėtų viršyti 150 mln. EUR (šiuo metu tai sudaro 10% nustatytus reikalavimus tenkinančio kapitalo).

Luminor apriboja riziką, kylančią iš ekonominės veiklos sektorių. Nekilnojamojo turto sektoriuje nustatytas 35% limitas skolinimui juridiniams asmenims, kuriame 10% limitas nustatytas statybos sektoriui ir 20% limitas nustatytas kitiems sektoriams. Per 2021 ir 2020 m. bei jų pabaigoje *Luminor* paskolų portfelis buvo gerai diversifikuotas pagal ekonominės veiklos sektorius ir nei vienas iš nustatytų limitų nebuvo pažeistas.

Ekonominės veiklos sektoriams nustatyti limitai, kaip procentinė skolinimo juridiniams asmenims dalis	Limitas 2021 12 31 ¹	Faktinis limitas	
		2020 12 31 ¹	2021 12 31 ¹
Nekilnojamojo turto sektoriaus limitas,	35%	29,3%	29,6%
įskaitant nekilnojamojo turto sektoriaus limitą pradėtiems vykdyti projektams	10%	3,5%	3,1%
Statybų sektoriaus limitas	10%	5,8%	5,7%
Mažmeninė prekyba	20%	3,0%	2,6%
Didmeninė prekyba	20%	15,0%	14,4%
Maisto perdirbimo sektorius	20%	1,8%	2,1%
Medienos ir metalo apdirbimo sektorius	20%	5,6%	5,5%
Kiti gamybos sektoriai	20%	3,3%	4,4%
Bet kurie kiti pramonės sektoriai	20%	<10% ²	<10% ²

¹ Tie patys limitai buvo taikomi visam ataskaitiniam laikotarpiui ir niekada nebuvo pažeisti. Visi juridiniams asmenims taikomi limitai yra apskaičiuojami nuo viso konsoliduotojo paskolų juridiniams asmenims portfelio (t. y. nuo rizikos pozicijų sumos (EAD)).

² Išskyrus žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektorių, kuris sudarė 10,2 proc. 2020 m. pabaigoje ir 10,1 proc. 2021 m. pabaigoje.

Geografinės koncentracijos rizika *Luminor* veikloje nėra laikoma reikšminga, kadangi *Luminor* teikia prioritetą vietos (Baltijos šalių) klientams.

(b) Užtikrinimo priemonės

Luminor kredito rizika mažinama naudojant užtikrinimo priemones. Priimant sprendimą dėl užtikrinimo priemonės rūšies, atsižvelgiama į paskolų grąžinimo terminus. Ilgalaikiam finansavimui ir skolinimui verslo klientams įprastai naudojamos užtikrinimo priemonės. Vartojimo paskoloms (įskaitant kredito kortelių limitus) privatiems klientams įprastai nenaudojamos užtikrinimo priemonės.

Užtikrinimo priemonių vertinimas

Pirminio paskolų klientams pripažinimo metu nustatoma užtikrinimo priemonės tikroji vertė. Nekilnojamojo turto atveju naudojama išorės vertintojų nustatyta rinkos vertė arba pirkimo kaina, žiūrint kuri iš jų yra mažesnė, tuo tarpu kilnojamojo turto atveju įprastai naudojama turto balansinė vertė. Statistinis perkainojimas, taikant atitinkamus nekilnojamojo turto indeksus, periodiškai atliekamas gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto užtikrinimo priemonėms. Nuomojamo turto atveju rinkos vertė pakoreguojama, atsižvelgiant į kilnojamojo turto nusidėvėjimą. Apskaičiuojant užtikrinimo priemonės realizavimo vertę, taikomas užtikrinimo priemonės vertės sumažinimo koeficientas (angl. *haircut*). Šio koeficiento dydis priklauso nuo įvairių veiksnių, tokių kaip užtikrinimo priemonės tipas, numatomas realizavimo laikas, rinkos sąlygos.

(c) Išvestinės finansinės priemonės

Luminor sandorio šalies kredito rizika reiškia galimas išvestinių finansinių priemonių sutarčių pakeitimo išlaidas, jei sandorio šalys neįvykdo savo įsipareigojimų. *Luminor* atlieka sandorio šalių vertinimą, kad galėtų kontroliuoti prisiimtą kredito rizikos lygį. Sandorio šalies kredito rizika visų pirma valdoma kiekvienai sandorio šaliai nustatant pozicijų limitus, reguliariai vertinant pozicijas ir užtikrinant pakankamą užtikrinimo priemonių lygį.

Išvestinės finansinės priemonės iš pradžių ir vėliau apskaitomos jų tikrąja verte. Jų pakartotinis įvertinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per mėnesį. Tikrosios vertės nustatomos atitinkamai pagal rinkoje kotiruojamas kainas diskontuojant pinigų srautus, taip pat gaunamos iš trečiųjų šalių. Ne biržinių išvestinių priemonių (angl. *OTC*) tikroji vertė yra koreguojama, siekiant atspindėti sandorio šalies kredito riziką.

Su klientais sudaromi susitarimai dėl garantinės įmokos. Siekiant užtikrinti šių finansinių priemonių kredito rizikos valdymą, klientams dažnai suteikiamos kredito linijos. Kartais, kaip užtikrinimo priemonė, naudojamas piniginis užstatas. Išvestinės finansinės priemonės naudojamos rinkos rizikos pozicijoms, kylančioms iš įprastinių bankinių operacijų ir išvestinių finansinių priemonių sandorių su klientais, apdrausti.

(d) Su kredito rizika susiję įsipareigojimai

Dėl su kredito rizika susijusių įsipareigojimų *Luminor* kyla tokia pati kredito rizika, kaip ir dėl paskolų. Šie įsipareigojimai paprastai užtikrinami arba klientų lėšomis *Luminor* sąskaitose, materialiuoju turtu, arba kitomis užtikrinimo priemonėmis, tokiomis kaip trečiosios šalies garantijos.

Vertės sumažėjimo politika

Luminor pripažįsta kredito nuostolius vadovaudamasis 9-ojo TFAS reikalavimais. Šiuo standartu nustatytas į ateitį orientuotas tikėtinų kredito nuostolių (TKN) metodas.

(a) Bendrieji TKN vertinimo principai

Luminor paskolas ir kitas kreditavimo priemones priskiria vienam iš šių lygių:

1 lygis – paskolos, kurių kredito kokybė nuo pirminio pripažinimo reikšmingai nepablogėjo arba pozicijos kredito rizika yra žema ir finansinė priemonė nelaikoma dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės. *Luminor* taiko žemos kredito rizikos išimtį centrinės valdžios institucijų, centrinių bankų, regioninės valdžios institucijų ir savivaldybės institucijų bei įstaigų pozicijoms, jei šios sandorio šalys turi investicinį reitingą. 1 lygio finansiniam turtui atidėjinys kredito nuostoliams yra lygus 12 mėn. TKN.

2 lygis – portfelio dalis, kurios kredito kokybė nuo pirminio pripažinimo reikšmingai pablogėjo, ką parodo reikšmingo kredito rizikos padidėjimo (angl. *SICR*) rodiklis, ir finansinė priemonė nelaikoma dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės.

3 lygis – dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės portfelio dalis. Visos nevykdančios įsipareigojimų pozicijos laikomos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės pozicijomis ir atvirkščiai. 2 ir 3 lygio finansinėms priemonėms atidėjinys kredito nuostoliams apskaičiuojamas galiojimo laikotarpio TKN pagrindu.

Papildoma ketvirta grupė yra įsigytas arba suteiktas dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansinis turtas (toliau – *POCI* finansinis turtas). *POCI* finansinio turto grupavimas nesikeičia, t. y. kartą priskyrus finansinį turtą šiai grupei, jis jai priskiriamas iki pripažinimo nutraukimo. TKN įvertinami galiojimo laikotarpiui iki termino pabaigos. Tikėtini nuostoliai pirminio pripažinimo metu yra vadinami pirminiu vertės sumažėjimu. Vėlesniais laikotarpiais pripažįstami tik sukaupti tikėtinų galiojimo laikotarpio kredito nuostolių pasikeitimai nuo pirminio pripažinimo.

Restruktūrizuotos paskolos

Jeigu yra įmanoma, *Luminor* stengiasi restruktūrizuoti paskolas, o ne perimti įkeistą turtą. Restruktūrizavimas dažniausiai apima paskolos gavėjo sudaryto paskolos mokėjimo grafiko koregavimą taip, kad jis atitiktų paskolos gavėjo finansines galimybes (laikina

sumažinant pagrindinės paskolos sumos mokėjimus, pratęsiant mokėjimo terminus) ir susitarimą dėl naujų paskolos sąlygų. Iš naujo persvarstius sąlygas ir jas vykdant, paskola nebelaikoma neveiksnia tol, kol skolininkas vykdo iš naujo persvarstytas sąlygas. Tokios paskolos nuolat peržiūrimos, siekiant užtikrinti, kad visi kriterijai bus vykdomi ir tikėtina, kad ateityje mokėjimai bus atlikti, o palūkanų ir mokesčių pajamos bus kaupiamos ir pripažįstamos taip, kaip ir kitoms veiksnio paskoloms.

(b) Įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis

Luminor nustato įsipareigojimų neįvykdymo faktą, kai kliento bet kurio reikšmingo įsipareigojimo *Luminor* įvykdymas yra pradelstas daugiau kaip 90 dienų arba tikėtina, kad klientas neįvykdys savo kreditinių įsipareigojimų *Luminor*, arba abiem šiais atvejais.

Pozicijų bankams atžvilgiu, įsipareigojimų neįvykdymas pripažįstamas, jei mokėjimai yra pradelsti daugiau kaip 7 dienas. Įsipareigojimo įvykdymo pradelstų dienų skaičiavimas kliento lygmeniu pradedamas tuomet, kai pradelsta suma kliento lygmeniu viršija reikšmingumo ribinę vertę. Privatiems klientams ribinė vertė yra daugiau nei 100 EUR ir daugiau nei 1% kreditinių įsipareigojimų *Luminor*. Verslo klientams ribinė vertė yra daugiau nei 500 EUR ir daugiau nei 1% kreditinių įsipareigojimų *Luminor*. Įsipareigojimų neįvykdymas pripažįstamas kliento lygmeniu.

Naudojami šie tikėtino kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo požymiai:

- kliento dideli finansiniai sunkumai (esantys arba tikėtini);
- kreditinių įsipareigojimų būtinas restruktūrizavimas (restruktūrizavimas lemia neveiksnių pozicijų statuso atsiradimą);
- specifinės kredito rizikos koregavimų pripažinimas dėl reikšmingu laikomo pozicijos kredito kokybės pablogėjimo;
- *Luminor* parduoda kreditinį įsipareigojimą patirdamas reikšmingą su kreditavimu susijusį ekonominį nuostolį;
- kliento bankrotas ar panaši apsaugos priemonė;
- nekaupimo statusas;
- finansinio turto aktyviosios rinkos išnykimas dėl kliento patiriamų finansinių sunkumų;
- kreditinis sukčiavimas;
- įsipareigojimų neįvykdymą indikuojantis išorės reitingas.

Grašinimas į įsipareigojimų įvykdymo statusą yra galimas ne anksčiau kaip po 3 mėnesių, kai nebelineka jokių įsipareigojimų neįvykdymo požymių. Per tuos 3 bandomojo laikotarpio mėnesius klientas turi užtikrinti laiku atliekamus mokėjimus. Būtinio restruktūrizavimo atveju tam, kad įsipareigojimas galėtų būti laikomas įvykdomu, turi praeiti bent 1 metai nuo restruktūrizavimo priemonių pritaikymo momento ir momento, kai klientas yra laikomas pajėgiu įvykdyti po restruktūrizavimo taikomas sąlygas.

(c) Reikšmingas kredito rizikos padidėjimas (angl. SICR)

Įprastai finansinio turto kredito rizika yra laikoma reikšmingai padidėjusia, jei po pirminio finansinės priemonės pripažinimo yra nustatomas bent vienas iš šešių reikšmingo kredito rizikos padidėjimo požymių, kurio nebuvo finansinės priemonės suteikimo metu. Visi reikšmingo kredito rizikos padidėjimo požymiai pripažįstami finansinės priemonės lygmeniu, siekiant stebėti kredito rizikos pokyčius nuo konkrečios finansinės priemonės pirminio pripažinimo, net jeigu kai kurie jų yra susiję su kliento ypatumais.

Reikšmingo kredito rizikos padidėjimo (*SICR*) požymiai yra šie:

- reikšmingas galiojimo laikotarpio įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės (*PD*) padidėjimas nuo pirminio pripažinimo iki finansinių ataskaitų sudarymo dienos (2,5 karto ir 0,6 procentinio punkto kartu);
- rizikos reitingas 9 arba 10 finansinių ataskaitų sudarymo dieną;
- pradelsta >30 dienų finansinių ataskaitų sudarymo dieną bet kurioje reikšmingoje (remiantis įsipareigojimo neįvykdymo apibrėžtyje numatytais reikšmingumo ribinėmis vertėmis) *Luminor* negrašintos sumos pozicijoje;
- restruktūrizuotos veiksnios pozicijos statusas finansinių ataskaitų sudarymo dieną (restruktūrizavimas nelemia neveiksnių pozicijų statuso atsiradimo);
- dėl *COVID-19* pakeistos pozicijos – bendro reikšmingo kredito rizikos padidėjimo veiksnys dėl *COVID-19* pakeistoms pozicijoms;
- buvimo stebimų klientų sąrašė statusas finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

2021 m. ketvirtąjį ketvirtį į TKN modelį buvo įtraukti kolektyvinio reikšmingo kredito rizikos padidėjimo indikatoriai, atspindintys kolektyvinį koregavimą dėl *COVID-19* pakeistoms pozicijoms. Visos dėl *COVID-19* pakeistos pozicijos priskiriamos bent 2 lygio pozicijoms.

Kaupiamoji galiojimo laikotarpio *PD* (įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė per finansinio turto galiojimo laiką), priklausanti nuo makroekonominių scenarijų, apskaičiuojama kaip svertinė suma tam tikru momentu (angl. *point in time, PIT*) į ateitį orientuotų įsipareigojimų neįvykdymo tikimybių, nustatytų kiekvieniems būsimiems metams iki finansinės priemonės termino pabaigos. Rodikliui, kai pradelsta daugiau kaip 30 dienų esant finansinės priemonės reikšmingam kredito rizikos padidėjimui, taikomi tie patys pradelstų dienų skaičiavimo principai, atsižvelgiant į reikšmingumo ribines vertes, kaip ir identifikuojant įsipareigojimų neįvykdymą, kaip aprašyta pirmiau. Mokėjimų atidėjimo atveju pradelstų dienų skaičiavimas atliekamas pagal pakeistą mokėjimų grafiką.

Gražinimas į 1 lygį yra galimas ne anksčiau kaip po 3 mėnesių, kai klientas nebetenkinta reikšmingo kredito rizikos padidėjimo (*SICR*) kriterijaus, susijusio su pradelsimu daugiau nei 30 dienų. Per tuos 3 bandomojo laikotarpio mėnesius klientas turi užtikrinti laiku atliekamus mokėjimus. Bandomasis laikotarpis netaikomas atgaliniam perkėlimui iš 2 lygio kitų *SICR* požymių atžvilgiu, kadangi bandomasis laikotarpis jau yra įtrauktas į tų *SICR* veiksmų atstatymą, pavyzdžiui, bandomasis laikotarpis restruktūrizuotoms veiksmams pozicijoms.

(d) Tikėtini 12 mėnesių ir galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai

Bendras vertės sumažėjimo vertinimas atliekamas visoms finansinėms priemonėms, kurių atžvilgiu vykdomi įsipareigojimai finansinių ataskaitų sudarymo dieną, t. y. jos priskiriamos 1 arba 2 lygiui, arba įsigytam ar suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės (*POCI*) turtui su įvykdytu įsipareigojimų statusu.

Tikėtini nuostoliai apskaičiuojami kaip pagal tikimybę įvertintas svertinis nuostolių, kurie tikėtini pagal skirtingus makroekonominis scenarijus, vidurkis. Tikėtini nuostoliai pagal konkretų makroekonominį scenarijų apskaičiuojami kaip *PD*, *LGD*, *EAD* ir kaupiamosios išankstinio gražinimo normos (angl. *cummulative prepayment rate*) sandauga ir diskontuojami taikant diskonto normą.

PD pagal makroekonominį scenarijų yra tikimybė, kad veiksmos pozicijos atžvilgiu bus nevykdomi įsipareigojimai per tam tikrą laikotarpį, su sąlyga, kad ji išliks veiksmi iki šio laikotarpio pradžios. *LGD* pagal makroekonominį scenarijų yra tikėtina pozicijos procentinė dalis, kuri būtų negražinama prarasta įsipareigojimų neįvykdymo atveju. *EAD* yra pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui parametras, kuris rodo bendrą poziciją pagal konkrečią priemonę esant įsipareigojimo neįvykdymui. Kaupiamoji išankstinio gražinimo norma parodo kaupiamąją tikimybę, kad pozicija bus pilnai padengta iš anksto (t. y. uždaryta nepasibaigus sutartyje numatytam terminui) per laikotarpį iki analizuojamo laikotarpio pabaigos. Kredito perskaičiavimo koeficientas (angl. *credit conversion factor*) atspindi procentinę dalį šiuo metu nepanaudotos nebalansinio įsipareigojimo sumos, kuri gali būti panaudota ir atitinkamai negražinta esant įsipareigojimų neįvykdymui.

Diskonto normos taikymo taisyklės priklauso nuo finansinės priemonės tipo ir nuo to, ar pagal sutartį yra sudaromas mokėjimų grafikas. Priemonėms, kurioms pagal sutartis yra sudaromi mokėjimų grafikai, efektyvi palūkanų norma arba jai artima norma (t. y. nominalioji palūkanų norma) yra taikoma kaip diskonto norma. Pozicijoms, kurioms pagal sutartis nesudaromi mokėjimų grafikai bei kurios apima tiek finansinį turtą, tiek nebalansinį straipsnį (pvz., kredito linijos, kredito kortelės), taikoma tokia norma, kuri yra artimiausia efektyviai palūkanų normai. Pozicijoms, kurioms pagal sutartis nesudaromi mokėjimų grafikai ir kurios apima nebalansinius produktus (garantijos, akredityvai), taikoma pagal sutartį nustatyta su pozicija susieta norma arba, jei šios nėra, atitinkama rinkos norma.

PD, *LD* ir *EAD* kreivės įvertinamos kiekvieniems ateinantiems metams iki priemonės termino pabaigos. Jei priemonė priskiriama 1 lygiui, tikėtini nuostoliai įvertinami per ne ilgesnį nei 12 mėn. laikotarpį. Jei priemonė priskiriama 2 lygiui, tikėtini nuostoliai įvertinami per laikotarpį iki priemonės termino pabaigos.

Įvertinant *PD* ir *LGD* kreives, atsižvelgiama į makroekonominę informaciją, orientuotą į ateitį. Šių rizikos parametrų vertinimo metodologija apima ryšio tarp rizikos parametrų ir makroekonominių kintamųjų modeliavimą. Makroekonominių kintamųjų prognozes pagal skirtingus scenarijus už 3 ateinančius metus rengia *Luminor* makroekonomistai. Šios prognozės naudojamos makroekonominiam modeliavimui. Pradedant nuo ketvirtųjų metų daroma prielaida, kad rizikos parametrai (*PD* ir *LGD*) susilygina su jų ilgo laikotarpio vidutiniais lygiais. Numatomi trys makroekonominiai scenarijai: optimistinis, bazinis / realistinis, ir pesimistinis scenarijus. *Luminor* makroekonomistai taip pat numato scenarijų tikimybę, didžiausią tikimybės svorį priskirdami baziniam / realistiniam scenarijui.

Į modeliavimą privačių klientų segmentui įtraukiami trys makroekonominiai kintamieji: metinis realaus BVP pokytis, nedarbo lygis ir metinis gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų pokytis, o du iš jų – metinis realaus BVP pokytis kartu su nedarbo lygiu – naudojami modeliavime verslo klientų segmentui.

Kiekvienai iš trijų Baltijos šalių parengiamos atskiros makroekonominių kintamųjų prognozės su prognozėmis ir prielaidomis trejų metų laikotarpiui. Paskutinį kartą makroekonominių kintamųjų prognozės trejų metų laikotarpiui ir istoriškai stebimų įsipareigojimų neįvykdymo dažnumo lygiai buvo peržiūrėti 2021 m. ketvirtąjį ketvirtį. Taip pat 2021 m. ketvirtąjį ketvirtį buvo atlikta reguliari 9-ajame TFAS numatytų rizikos parametrų peržiūra.

2021 m. ketvirtąjį ketvirtį buvo atlikta scenarijams nustatytų tikimybės svorių peržiūra, po kurios buvo pakeistos tikimybės svorių prielaidos optimistiniame ir pesimistiniame scenarijams. *Luminor* daro prielaidą, kad yra 10% (anksčiau 30%) tikimybė optimistiniame scenarijui, 60% tikimybė baziniam scenarijui ir 30% (anksčiau 10%) tikimybė pesimistiniame scenarijui. Ankstesni makroekonominiai kintamieji su prognozėmis ir prielaidomis yra pateikti *Luminor* banko 2021 m. III-iojo ketv. tarpinėje ataskaitoje. Toliau lentelėje nurodyti parametrai, kurie buvo naudojami makroekonominiam modeliavimui.

Toliau lentelėse pateikti scenarijai pagal šalis 2020 m. gruodžio 31 d.:

Estija %	Scenarijai											
	Optimistinis				Bazinis				Pesimistinis			
	2020p	2021p	2022p	2023p	2020p	2021p	2022p	2023p	2020p	2021p	2022p	2023p
Realus BVP ¹	-3,0	4,6	5,6	3,5	-4,0	3,7	4,8	3,3	-4,3	1,1	4,3	4,1
Nedarbo lygis	7,4	7,0	5,4	4,5	8,0	8,0	5,9	5,0	8,2	9,6	7,1	5,6
Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kaina ¹	5,7	4,1	6,7	6,2	4,5	2,2	5,0	5,8	4,1	-5,5	2,3	4,7

Latvija %	Scenarijai											
	Optimistinis				Bazinis				Pesimistinis			
	2020p	2021p	2022p	2023p	2020p	2021p	2022p	2023p	2020p	2021p	2022p	2023p
Realus BVP ¹	-4,2	4,5	6,4	4,2	-4,3	3,2	5,3	4,0	-4,4	-0,2	5,8	3,9
Nedarbo lygis	8,2	8,1	7,3	6,6	8,3	9,1	8,1	7,3	8,4	10,2	8,4	7,6
Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kaina ¹	1,7	3,7	8,7	7,9	1,5	1,1	6,2	5,7	1,1	-5,6	3,3	6,0

Lietuva %	Scenarijai											
	Optimistinis				Bazinis				Pesimistinis			
	2020p	2021p	2022p	2023p	2020p	2021p	2022p	2023p	2020p	2021p	2022p	2023p
Realus BVP ¹	-1,5	4,5	5,7	3,8	-1,7	2,7	4,5	3,1	-1,8	-2,5	3,5	2,6
Nedarbo lygis	8,6	8,3	7,1	6,9	8,8	10,0	8,4	7,5	9,0	12,5	10,3	8,5
Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kaina ¹	6,1	3,8	7,0	6,3	5,8	1,8	4,8	4,8	5,3	-4,0	2,0	4,8

Toliau lentelėse pateikti scenarijai pagal šalis 2021 m. gruodžio 31 d.:

Estija %	Scenarijai												
	2020f	Optimistinis				Bazinis				Pesimistinis			
		2021p	2022p	2023p	2024p	2021p	2022p	2023p	2024p	2021p	2022p	2023p	2024p
Realus BVP ¹	-3,0	9,2	5,9	5,0	3,0	9,2	4,6	3,7	3,5	9,2	-2,0	3,0	4,0
Nedarbo lygis	6,8	6,6	5,2	4,4	3,9	6,6	5,7	4,9	4,6	7,0	9,0	8,0	6,0
Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kaina ¹	4,8	14,2	12,8	8,8	4,7	14,2	8,3	6,8	5,4	14,2	-10,0	5,0	7,0

Latvija %	Scenarijai												
	2020f	Optimistinis				Bazinis				Pesimistinis			
		2021p	2022p	2023p	2024p	2021p	2022p	2023p	2024p	2021p	2022p	2023p	2024p
Realus BVP ¹	-3,6	5,2	7,8	5,3	3,5	5,5	5,5	4,5	3,6	5,1	-2,0	4,0	5,0
Nedarbo lygis	8,1	7,6	5,8	4,7	4,5	7,6	6,5	5,6	5,2	7,9	10,0	9,0	7,0
Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kaina ¹	2,2	7,0	11,2	11,6	8,3	6,6	7,8	7,7	5,7	5,8	-7,0	6,0	7,0

Lietuva %	Scenarijai												
	2020f	Optimistinis				Bazinis				Pesimistinis			
		2021p	2022p	2023p	2024p	2021p	2022p	2023p	2024p	2021p	2022p	2023p	2024p
Realus BVP ¹	-0,9	4,5	5,7	4,7	3,5	4,5	4,1	3,7	3,0	4,4	-1,0	3,0	5,0
Nedarbo lygis	8,6	7,5	6,3	5,4	5,1	7,5	6,8	6,2	5,9	7,9	10,0	9,0	7,0
Gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kaina ¹	9,4	18,0	10,0	6,0	4,0	18,0	7,0	5,0	3,0	18,0	-15,0	6,0	7,0

¹. Metinis pokytis

Paskutinės prognozių peržiūros atliktos pagrindu siekiant atspindėti prognozes dėl COVID-19. Šios peržiūros kartu su tuo pačiu metu atliktomis istoriškai stebimo įsipareigojimų neįvykdymo dažnumo lygio peržiūromis atskleidė papildomus TKN atstatymus, lyginant su 2020 m. pabaiga.

Nepaisant to, atsižvelgęs į beprecedentį neaiškumą dėl COVID-19 ir remdamasis tolesnėmis vadovybės atliktomis analizėmis, *Luminor* nusprendė iš dalies palikti vadovybės sprendimu atliktą koregavimą. Vadovybės sprendimu atlikto koregavimo pagrindinės priežastys, nurodytos *Luminor Bank AS* metinėje ataskaitoje 2020 m., išliko aktualios, kadangi, *Luminor* vadovybės nuomone, TKN modeliai, kurie remiasi istoriniais duomenimis su į ateitį orientuotais koregavimais, gali netiksliai atspindėti su COVID-19 susijusį kredito rizikos padidėjimą. Sprendimas iš dalies palikti vadovybės sprendimu atliktą koregavimą buvo priimtas atsižvelgus į susirūpinimą dėl COVID-19 omikron ir delta atmainų išplitimo, neapibrėžtumą dėl skiepų nuo naujų atmainų veiksmingumo ir į naujus apribojimus, taikomus įvairiose pasaulio šalyse. *Luminor* sprendimas iš dalies palikti vadovybės sprendimu atliktą koregavimą taip pat buvo pagrįstas infliacijos rizika ir tuo, kad santykinai trūko efektyvių išankstinio įspėjimo rodiklių, leidžiančių prognozuoti kredito kokybės pokyčius dabartinės beprecedentės pandemijos metu, ir nebuvo aiškių tendencijų dėl klientų elgesio pasibaigus lengvatiniam laikotarpiui.

Visos reikšmingos pozicijos nuolat peržiūrimos. Vertinimo dažnumas ir išsamumas priklauso nuo rizikos lygio ir pozicijos dydžio. Peržiūros tikslas – nustatyti potencialų būklės blogėjimą ir imtis ankstyvų veiksmų *Luminor* situacijai pagerinti bei nustatyti tikėtino kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo kriterijus. Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės didelės pozicijos, kurių suma viršija nustatytas reikšmingumo ribines vertes, peržiūrimos kiekvieną ketvirtį arba dažniau, jei to reikia atsižvelgiant į individualias aplinkybes. Vertinimas atnaujinamas, jei yra reikšmingų pinigų srautų pasikeitimų, o kitais atvejais – bent kartą per metus.

3 lygio pozicijoms (arba įsigytam ar suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės (*POCI*) turtui su įsipareigojimų neįvykdymo statusu), kurios priskiriamos prie reikšmingų, *Luminor* vertina vertės sumažėjimą atskirai (individualus vertinimas) pagal diskontuotų pinigų srautų metodą, atsižvelgiant tiek į būsimus pinigų srautus iš kliento veiklos, tiek į pinigų srautus iš užtikrinimo priemonės realizavimo. Paprastai naudojami du scenarijai – bazinis ir rizikos – su atitinkamais tikimybės svertais. Išimtiniais atvejais gali būti naudojamas vienas scenarijus, kai vertinami tik pinigų srautai iš užtikrinimo priemonės realizavimo ir neatsižvelgiama į pinigų srautus iš veiklos. Aplinkybės, kuriomis būtų priimtinas tik vienas scenarijus, galėtų būti paskolos restruktūrizavimas.

2021 m. ketvirtąjį ketvirtį *Luminor* pakeitė vertės sumažėjimo apskaičiavimo metodiką 3 lygio finansinio turto pozicijoms (įskaitant įsigytą arba suteiktą dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės (*POCI*) turtą su įsipareigojimų neįvykdymo statusu), kurios priskiriamos prie nereikšmingų. Šiuo pakeitimu vietoj fiksuotų vertės sumažinimo koeficientų buvo įvesti dinaminiai (didėjantys) vertės sumažinimo koeficientai (angl. *haircuts*), atsižvelgiant į neveiksnų paskolų statuso trukmę (angl. *vintage*). 2021 m. pabaigoje *Luminor* vertės sumažėjimo sumą įvertino kolektyviai. Kolektyvinis vertinimas šiuo atveju apibrėžiamas pagal turto rūšį, produktus ir neveiksnų paskolų statuso trukmę (angl. *vintage*). Anksčiau bendro vertinimo metodo taikymas priklausė nuo turto tipo. Vertės sumažėjimas skaičiuojamas taikant vertės sumažėjimo normą užtikrinimo priemonėmis neužtikrintai daliai. Vertės sumažėjimo nustatymo tikslams neužtikrinta dalis apskaičiuojama naudojant su pozicijos suma susietą ir vėliau diskontuotą užtikrinimo priemonės vertę, eliminuojant situacijas, kai paskolos, už kurias įkeisto turto vertė viršija paskolos sumą, turi visiškai užtikrintą dalį ir nulį vertės sumažėjimą. Skirtingos vertės sumažėjimo normos taikomos trimis išskirtoms homogeninėms grupėms, t. y. privatiems klientams suteiktoms būsto paskoloms ir kitoms paskoloms, kurių užtikrinimui įkeistas nekilnojamasis turtas, privatiems klientams suteiktoms vartojimo paskoloms ir kitoms paskoloms (įskaitant lizingą), ir verslo klientams suteiktoms paskoloms.

Daugiau kiekybinės informacijos apie paskolas klientams atskleista 12-oje pastaboje.

(e) Jautrumo analizė

Tikėtinų kredito nuostolių jautrumo analizė atliekama šiais trimis lygiais: reikšmingo kredito rizikos padidėjimo ribinių verčių pasikeitimų poveikis absoliučiajai ir santykinę *PD*; svertų poveikis pesimistiniams ir optimistiniams makroekonominiams scenarijams; ir *LGD* lygių alternatyvių pasikeitimų poveikis. Šiose lentelėse rezultatai pavaizduoti tiek kiekvienos šalies, tiek konsoliduotuoju lygmeniu.

Lentelėje pateikiamas *PD* ribinių verčių, naudojamų reikšmingam kredito rizikos padidėjimui nustatyti, pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams. 2020 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiami skaičiai) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

2020 m. gruodžio 31 d. TKN poveikis Mln. €	Taikoma faktinė santykinė ribinė vertė	Taikoma faktinė absoliuti ribinė vertė	Santykinės ribinės vertės pokytis	Absoliučios ribinės vertės pokytis	Apatinės ribinės vertės	Viršutinės ribinės vertės
Estija	2,5	60 b.p.	-/+ 20%	-/+ 12 b.p.	0,20	-0,15
Latvija	2,5	60 b.p.	-/+ 20%	-/+ 12 b.p.	0,02	0,00
Lietuva	2,5	60 b.p.	-/+ 20%	-/+ 12 b.p.	0,28	-0,08
<i>Luminor</i>	2,5	60 b.p.	-/+ 20%	-/+ 12 b.p.	0,50	-0,24

Lentelėje pateikiamas pesimistinio ir optimistinio scenarijų tikimybių pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams. 2020 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiami skaičiai) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

2020 m. gruodžio 31 d. TKN poveikis Mln. €	Taikoma pesimistinio scenarijaus tikimybė	Taikoma optimistinio scenarijaus tikimybė	Pesimistinio scenarijaus tikimybės absoliutus pokytis	Optimistinio scenarijaus tikimybės absoliutus pokytis	Apatinė pesimistinio scenarijaus tikimybės vertė	Viršutinė pesimistinio scenarijaus tikimybės vertė
Estija	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0,29	0,29
Latvija	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0,06	0,06
Lietuva	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0,23	0,23
Luminor	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0,58	0,58

Lentelėje pateikiamas PD ribinių verčių, naudojamų reikšmingam kredito rizikos padidėjimui nustatyti, pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams. 2021 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiami skaičiai) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

2021 m. gruodžio 31 d. TKN poveikis Mln. €	Taikoma faktinė santykinė ribinė vertė	Taikoma faktinė absoliuti ribinė vertė	Santykinės ribinės vertės pokytis	Absoliučios ribinės vertės pokytis	Apatinės ribinės vertės	Viršutinės ribinės vertės
Estija	2,5	60 b.p.	-/+ 20%	-/+ 12 b.p.	0,04	-0,07
Latvija	2,5	60 b.p.	-/+ 20%	-/+ 12 b.p.	0,43	-0,20
Lietuva	2,5	60 b.p.	-/+ 20%	-/+ 12 b.p.	0,25	-0,26
Luminor	2,5	60 b.p.	-/+ 20%	-/+ 12 b.p.	0,72	-0,53

Lentelėje pateikiamas pesimistinio ir optimistinio scenarijų tikimybių pasikeitimo poveikis TKN atidėjiniams. 2021 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiami skaičiai) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

2021 m. gruodžio 31 d. TKN poveikis Mln. €	Taikoma pesimistinio scenarijaus tikimybė	Taikoma optimistinio scenarijaus tikimybė	Pesimistinio scenarijaus tikimybės absoliutus pokytis	Optimistinio scenarijaus tikimybės absoliutus pokytis	Apatinė pesimistinio scenarijaus tikimybės vertė	Viršutinė pesimistinio scenarijaus tikimybės vertė
Estija	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0,04	0,04
Latvija	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0,09	0,13
Lietuva	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0,18	0,18
Luminor	30%	10%	-/+ 2%	+/- 2%	-0,31	0,35

Lentelėje pateikiamas LGD verčių pasikeitimo atskirų pozicijų lygmenyje poveikis TKN atidėjiniams. 2021 m. gruodžio 31 d. TKN padidėjimas (teigiami skaičiai) rodo didesnius atidėjinius vertės sumažėjimui, kurie būtų pripažinti.

2021 m. gruodžio 31 d. TKN poveikis Mln. €	Santykinis LGD pokytis	Apatinė LGD poveikio vertė	Viršutinė LGD poveikio vertė	Santykinis LGD pokytis	Apatinė LGD poveikio vertė	Viršutinė LGD poveikio vertė
Estija	-/+ 5%	-0,45	0,53	-/+ 10%	-0,93	1,02
Latvija	-/+ 5%	-0,79	0,82	-/+ 10%	-1,58	1,63
Lietuva	-/+ 5%	-0,88	1,39	-/+ 10%	-2,00	2,53
Luminor	-/+ 5%	-2,12	2,74	-/+ 10%	-4,51	5,18

Palyginamojo laikotarpio informacija LGD jautrumo analizei nėra pateikta dėl techninių apskaičiavimo metodo pakeitimų, kurie neleidžia tinkamai apskaičiuoti palyginamojo laikotarpio skaičių.

(f) Rizikos vertinimas dėl finansinio turto, kuriam atlikti pakeitimai

Kaip taisyklė, kiekvienu atveju, kai finansinei priemonei atliekamas pakeitimas dėl skolininko finansinių problemų, turi būti nustatytas naujas reitingas/vertinimas balais ir priskiriamas naujas PD rodiklis, ir paskola turi būti žymima kaip restruktūrizuojama, jei atitinka apibrėžtį pagal reguliavimo tikslams rengiamas ataskaitas. Todėl dėl pakeitimo paskola būtų priskiriama 2 lygiui, jei jai nustatytas restruktūrizuotos veiksnios pozicijos statusas (arba 3 lygiui, jei jai nustatytas

restruktūrizuotos neveiksnių pozicijos statusas) ir (arba) paskola būtų priskiriama 2 lygiui, jei *PD* pokytis būtų laikomas reikšmingu. Esminio pakeitimo atveju, kai nutraukiamas turto pripažinimas ir pripažįstamas naujas turtas, naujai pripažintas turtas priskiriamas įsigytam ar suteiktam dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės (*POCI*) finansiniam turtui (jei jis yra dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės) arba 1 lygiui (jei jis nėra dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės).

2021 m. ketvirtąjį ketvirtį į TKN modelį buvo įtraukti kolektyvinio reikšmingo kredito rizikos padidėjimo indikatoriai, atspindintys kolektyvinį reikšmingo kredito rizikos padidėjimo koregavimą dėl *COVID-19* pakeistoms paskoloms. Dėl šios priežasties visos dėl *COVID-19* pakeistos pozicijos nuo šiol priskiriamos bent 2 lygio pozicijoms.

(g) Nurašymo politika

Luminor nurašo visą finansinį turtą arba jo dalį, kuris vertinamas kaip neatgautinas. Tačiau, prieš nusprendžiant nurašyti finansinį turtą, *Luminor* atlieka tam tikrų rodiklių vertinimą, siekdamas įsitikinti, ar nėra pagrįstos turto išieškojimo tikimybės. Toks vertinimas, be visa ko, apima teisinio reikalavimo išieškojimo galimybės įvertinimą, galimų savanoriško išieškojimo sprendimų įvertinimą, atsižvelgiant į kliento norą ir gebėjimą padengti reikalavimą. Įprastai finansinis turtas laikomas neatgautinu tada, kai visos užtikrinimo priemonės (išskyrus fizinių asmenų garantijas) yra perduotos. Tačiau nurašymo faktas neapriboja *Luminor* galimybių įgyvendinti išieškojimo priemones konkrečaus kliento atžvilgiu. Finansinio turto, kuris buvo nurašytas per 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius metus, bet kuriam dar taikoma vykdymo užtikrinimo veikla, sutartyse numatyta negrąžinta suma siekė 9,8 mln. EUR (2020 m. – 15,3 mln. EUR).

(h) Didžiausia kredito rizikos pozicija, neatsižvelgiant į užtikrinimo priemones arba kitas prievolių įvykdymo užtikrinimo priemones

Luminor didžiausią kredito rizikos poziciją atspindi konsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje pateikto finansinio turto bendrosios vertės. Suteiktų finansinių ir įvykdymo garantijų, įsipareigojimų suteikti paskolas, nepanaudotų kredito linijų ir eksporto/importo akreditivų didžiausia kredito rizika lygi įsipareigojimų sumai.

Mln. €	Pastabos	2020 12 31	2021 12 31
Kredito rizikos pozicijos, susijusios su balansiniais turto straipsniais, kurioms atliekamas TKN vertinimas:		14 597,8	12 934,1
Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	11	4 926,5	2 494,2
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų		103,6	64,4
Skolos vertybiniai popieriai, priskiriami vertinamiems amortizuota savikaina ir tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis	13	0,0	326,9
Paskolos klientams		9 567,7	10 048,6
Privatūs klientai	12	5 449,8	5 680,1
Verslo klientai	12	3 846,9	3 983,8
Finansų įstaigos ir viešasis sektorius	12	271,0	384,7
Kredito rizikos pozicijos, susijusios su nebalansiniais straipsniais, kurioms atliekamas TKN vertinimas:		1 779,7	1 919,5
Suteikti kreditavimo įsipareigojimai	25	1 199,1	1 230,1
Suteiktos finansinės garantijos	25	433,5	498,9
Įvykdymo garantijos	25	147,1	190,5
Bendra kredito rizikos pozicijų vertė – finansinės priemonės, kurioms atliekamas TKN vertinimas		16 377,5	14 853,6
Kredito rizikos pozicijos, susijusios su balansiniais turto straipsniais, kurioms atliekamas TKN vertinimas:			
Prekybai laikomas finansinis turtas		9,1	15,5
Skolos vertybiniai popieriai	13	9,1	15,5
Skolos vertybiniai popieriai, pirminio pripažinimo metu priskiriami vertinamiems tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais		275,2	265,8
Vyriausybės	13	251,1	242,1
Kredito įstaigos	13	24,1	23,7
Išvestinės finansinės priemonės	23	43,4	75,5
Bendra kredito rizikos pozicijų vertė, kurioms neatliekamas TKN vertinimas		327,7	356,8
Bendra kredito rizikos pozicijų vertė		16 705,2	15 210,4

Pirmiau pateiktoje lentelėje atskleidžiamos kredito rizikos pozicijos 2021 m. gruodžio 31 d. ir 2020 m. gruodžio 31 d., neatsižvelgiant į kredito rizikos mažinimo priemones. Finansinio turto, kuriam atliekamas TKN vertinimas, kredito kokybė 2020 m. ir 2021 m. gruodžio 31 d. atskleista aiškinamojo rašto pastabose, nurodytose lentelėje pirmiau. Gryniesiems pinigams ir lėšoms centriniuose bankuose bei gautinoms sumoms iš kitų kredito įstaigų nustatyta žema kredito rizika su nereikšmingais TKN ir šios pozicijos priskiriamos 1 lygiui.

j) Informacija apie paskolų užtikrinimo priemones

Luminor atsižvelgia į valstybės išduotas garantijas, kitų šalių išduotas garantijas, kurios prilygsta valstybės garantijoms. Kitų asmenų (fizinį ir juridinių asmenų) išduotos garantijos, nors ir mažina riziką, laikomos nereikšmingomis.

Kai pozicija užtikrinama keliomis skirtingų rūšių užtikrinimo priemonėmis, jas pripažįstant prioritetą teikiamas jų likvidumui. Vertybiniai popieriai, piniginių lėšų ir garantijos laikomi likvidžiausiomis užtikrinimo priemonėmis, mažesnio likvidumo – gyvenamosios paskirties nekilnojamas turtas, po jo – kitas nekilnojamas turtas. Kilnojamas turtas, toks kaip transporto priemonės, įranga ir kitas turtas, laikomi žemiausio likvidumo priemonėmis.

2020 m. gruodžio 31 d.	Neužtikrintos paskolos	Užtikrintos paskolos				Iš viso
Mln. €		Gyvenamosios paskirties NT	Kitas NT	Kitos užtikrinimo priemonės	Iš viso užtikrintų paskolų	
Būsto paskolos	56,2	4 443,30	53,8	60,9	4 558,0	4 614,2
Lizingas	36,9	0,0	0,0	417,4	417,4	454,3
Vartojimo ir kitos paskolos	115,3	116,6	101,4	48,0	266,0	381,3
Privatūs klientai	208,4	4 559,9	155,2	526,3	5 241,4	5 449,8

Paskolos	245,3	69,8	1 834,9	673,1	2 577,8	2 823,1
Lizingas	105,7	0,0	0,8	736,5	737,3	843,0
Faktoringas	170,9	0,0	0,0	9,9	9,9	180,8
Verslo klientai	521,9	69,8	1 835,7	1 419,5	3 325,0	3 846,9
Finansų įstaigos ir viešasis sektorius	127,2	0,2	125,5	18,1	143,8	271,0
Iš viso	857,5	4 629,9	2 116,4	1 963,9	8 710,2	9 567,7

2021 m. gruodžio 31 d.	Neužtikrintos paskolos		Užtikrintos paskolos			Iš viso
Mln. €			Gyvenamosios paskirties NT	Kitas NT	Kitos užtikrinimo priemonės	Iš viso užtikrintų paskolų
Būsto paskolos	34,6	4 757,5	41,0	0,5	4 799,0	4 833,6
Lizingas	37,7	0,0	0,0	417,2	417,2	454,9
Vartojimo ir kitos paskolos	120,8	140,1	90,8	39,9	270,8	391,6
Privatūs klientai	193,1	4 897,6	131,8	457,6	5 487,0	5 680,1
Paskolos	390,6	86,8	2,062,2	297,5	2 446,5	2 837,1
Lizingas	129,0	0,0	0,5	760,2	760,7	889,7
Faktoringas	257,0	0,0	0,0	0,0	0,0	257,0
Verslo klientai	776,6	86,8	2 062,7	1 057,7	3 207,2	3 983,8
Finansų įstaigos ir viešasis sektorius	186,4	0,0	187,8	10,5	198,3	384,7
Iš viso	1 156,1	4 984,4	2 382,3	1 525,8	8 892,5	10 048,6

Toliau lentelėse dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolų suma pateikiama kartu su įkeisto turto, kuris laikomas kaip užtikrinimo priemonė, verte. Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos dažniausiai užtikrinamos nekilnojamuoju arba kilnojamuoju turtu. Tokios užtikrinimo priemonės vertė yra lygi jos rinkos vertei (ne likvidavimo vertei), kuri patikslinama nedelsiant po to, kai nustatomas įsipareigojimų neįvykdymo atvejis.

Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskolos

2020 m. gruodžio 20 d.
Mln. €

	Pozicijos bendroji vertė	Atidėjiniai vertės sumažėjimui	Pozicijos grynoji vertė	Užtikrinimo priemonių tikroji vertė
Verslo klientai ¹	148,8	-56,2	92,6	126,8
Privatūs klientai	156,6	-36,1	120,5	138,8
Iš viso	305,4	-92,3	213,1	265,6

2021 m. gruodžio 20 d.
Mln. €

	Pozicijos bendroji vertė	Atidėjiniai vertės sumažėjimui	Pozicijos grynoji vertė	Užtikrinimo priemonių tikroji vertė
Verslo klientai ¹	115,0	-37,7	77,3	91,2
Privatūs klientai	70,6	-18,9	51,7	63,6
Iš viso	185,6	-56,6	129,0	154,8

¹ Verslo klientams taip pat priskirtos ir viešojo sektoriaus, ir finansų įstaigų pozicijos.

Toliau lentelėse nurodoma apimtis, kuria užtikrinimo priemonės mažina paskolų, kurių vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos, kredito riziką, atskirai atskleidžiant užtikrinimo priemonių vertes turtui, kuomet užtikrinimo priemonių vertės yra lygios arba viršija pozicijos bendrąją balansinę vertę ir turtui, kuomet užtikrinimo priemonių vertės yra mažesnės nei turto balansinė vertė.

2020 m. gruodžio 20 d.
Mln. €

	Pilnai padengtas užstatu turtas		Nepilnai padengtas užstatu turtas	
	Pozicijos bendroji vertė	Užtikrinimo priemonės vertė	Turto bendroji balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė
Verslo klientai	94,4	240,8	54,4	32,3
Privatūs klientai	109,9	275,4	46,7	28,9
Iš viso	204,3	516,2	101,1	61,2

2021 m. gruodžio 20 d.
Mln. €

	Pilnai padengtas užstatu turtas		Nepilnai padengtas užstatu turtas	
	Pozicijos bendroji vertė	Užtikrinimo priemonės vertė	Turto bendroji balansinė vertė	Užtikrinimo priemonės vertė
Verslo klientai	72,5	347,8	42,4	19,7
Privatūs klientai	52,7	158,9	18,0	10,8
Iš viso	125,2	506,7	60,4	30,5

OPERACINĖ RIZIKA

Luminor operacinei rizikai išskiriama dvylika rizikos porūšių: teisinė rizika, atitikties rizika, išorės vagystės ir sukčiavimo rizika, pinigų plovimo, teroristų finansavimo, sankcijų ir ginklų platinimo finansinė rizika, etikos rizika, informacinių ir komunikacinių technologijų rizika, informacijos saugumo rizika, duomenų tvarkymo ir apsaugos rizika, žmoniškųjų išteklių rizika, trečiųjų šalių/veiklų papildančių paslaugų tiekėjų rizika, operacinė tęstinumo ir atsparumo rizika, procesų ir ataskaitų rengimo rizika. Operacinės rizikos valdymą *Luminor* reglamentuoja Operacinės rizikos valdymo politika ir kiti susiję operacinės rizikos valdymo sistemos dokumentai. Operacinės rizikos valdymo sistema nustato reikalavimus, kaip identifikuoti, valdyti, įvertinti, spręsti, stebėti ir rengti ataskaitas apie operacines rizikas. Pirminė atsakomybė už operacinės rizikos valdymą ir sistemos reikalavimų laikymąsi tenka verslo ir funkciniais padaliniais, kuriuose kyla tokia rizika. Tai apima tvirtos rizikos kultūros puoselėjimą atitinkamose jų atskaitomybės srityse, siekiant užtikrinti, kad darbuotojai suprastų savo atliekamas operacijas, joms būdingas rizikas ir jų vykdomų ar prižiūrimų kontrolės priemonių svarbą.

Operacinės rizikos departamentas prižiūri, kaip valdoma ši rizika. Jis nustato nukrypimus nuo *Luminor* rizikos apetito pagrindinių principų ir laiku užtikrina, kad nukrypimai būtų efektyviai valdomi, nesukeliant reikšmingos žalos *Luminor*, jo klientams ar kitoms suinteresuotosioms šalims.

Luminor naudoja reagavimo į COVID-19 padėtį sistemą, kuri leidžia *Luminor* operatyviai koreguoti su COVID-19 susijusius apribojimus, kaip atsaką į įvertintus grėsmės ir rizikos lygius. Esant skirtumams tarp apribojimų atitinkamoje atsako į COVID-19 priemonėje ir vietos valdžios nustatytų taisyklių ar rekomendacijų, pirmenybė būtų teikiama konservatyvesnei alternatyvai.

Luminor vadovybė nuolat informuojama apie operacinės rizikos būseną periodiškai ir pagal pareikalavimą jai rengiamose ataskaitose.

KAPITALO VALDYMAS

Luminor ataskaitiniu ir praėjusiu laikotarpiu laikėsi minimalaus kapitalo pakankamumo, kapitalo rezervo ir likvidumo reikalavimų. Valdomą kapitalą sudaro vien tik nuosavos lėšos. Kapitalo reikalavimai apima minimalaus kapitalo reikalavimus, kitoms sisteminės svarbos finansų institucijoms (angl. *O-SII*) nustatytus reikalavimus, 2019 m. bendruoju sprendimu dėl kapitalo Europos Centrinio Banko priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (angl. *SREP*) metu nustatytą 2-ojo ramsčio (angl. *Pillar 2*) reikalavimą bei Baltijos šalių priežiūros institucijų nustatytus sisteminės rizikos ir anticiklinės rizikos rezervų reikalavimus. Vadovaujantis šiais reikalavimais, *Luminor* kapitalas 2021 m. gruodžio 31 d. turėjo viršyti 10,1% bendro 1 lygio nuosavo kapitalo, 12,0 proc. 1 lygio nuosavo kapitalo ir 14,5% bendro kapitalo (tas pats taikytina 2020 m. gruodžio 31 d.), o bendro kapitalo pakankamumo rodiklis turėjo viršyti 14,5 proc.

Mūsų kapitalo rodikliai išlieka gerokai aukštesni nei reguliavimo institucijų nustatyti minimalūs kapitalo reikalavimai, kuriais vadovaujantis nuo 2022 m. kovo 1 d. turime išlaikyti bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo (*CET1*) rodiklį didesnę nei 10,24%, 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo (*Tier 1*) rodiklį – didesnę nei 12,2% ir bendro kapitalo pakankamumo rodiklį (*Total Capital*) – didesnę nei 14,7%. Tai apima 2-ojo ramsčio papildomų 2,2% nuosavų lėšų reikalavimą. Mes peržiūrėjome savo kapitalo reikalavimus ir padarėme išvadą, kad nuo 2022 m. kovo 1 d. mūsų nustatyti limitai bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodikliui, 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodikliui ir bendro kapitalo pakankamumo rodikliui sieks atitinkamai 12,94%, 14,9% ir 17,4% rizikos pozicijų sumos (*REA*). Šie limitai apima 2-ojo ramsčio rekomendacijas ir atsargas. *Luminor* taiko standartizuotą metodą kapitalo pakankamumo skaičiavimuose, siekdamas įvertinti rizikos pozicijų sumą kredito ir rinkos rizikų tikslams. Rizikos pozicijų suma operacinės rizikos tikslams apskaičiuojama taikant bazinio indikatoriaus metodą (angl. *Basic Indicator Approach*).

Nuosavos lėšos

2021 m. gruodžio 31 d. nuosavos lėšos iš viso siekė 1 429,8 mln. EUR (2020 m. – 1 586,4 mln. EUR) ir jas sudarė vien tik bendras 1 lygio nuosavas kapitalas (*CET1*).

RINKOS RIZIKA

Luminor rizikos apetitas rinkos rizikai yra žemas. Svarbiausios *Luminor* rinkos rizikos dalys yra palūkanų normos rizika ir kredito maržų rizika, kurios 2021 m. išliko nustatytų vidaus limitų ribose. Kitų rizikų svarba yra mažesnė, kadangi *Luminor* neturi atvirų prekybai skirtų nuosavybės priemonių pozicijų, o su klientais susiję pinigų srautai užsienio valiutomis yra kasdien apdraudžiami nuo rizikos ir visi išvestinių priemonių sandoriai su klientais yra apdraudžiami kompensaciniais sandoriais. Limitus bankinei ir prekybinei veiklai tvirtina *Luminor* banko Valdyba ir Stebėtojų taryba.

Palūkanų normos ir kredito maržų rizika

Palūkanų normos rizika gali materializuotis per būsimų pinigų srautų grynosios dabartinės vertės pokytį arba gryųjų palūkanų pajamų pokytį. *Luminor* stebi palūkanų normos jautrumą atskirai bankinėje ir prekybos knygoje. Palūkanų normos rizika bankinėje

knygoje matuojama remiantis nuosavo kapitalo ekonominės vertės (angl. *EVE*) ir gryųjų palūkanų pajamų (angl. *NII*) nepalankiausiomis sąlygomis rodikliais.

Palūkanų normos rizika prekybos knygoje matuojama baziniais punktais (b. p.), t. y. gryųjų pinigų srautų pasikeitimas rinkos palūkanų normoms lygiagrečiai pasikeitus vienu baziniu punktu (0,01 %) skirtingų valiutų atžvilgiu: EUR, USD ir visų kitų valiutų suma.

Kredito maržos rizika kyla tik dėl bankinės knygos obligacijų portfelyje esančių skolos vertybinių popierių, vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais arba kitomis bendrosiomis pajamomis, ir pozicijų, esančių prekybai skirtų skolos priemonių portfelyje. 2021 m. pabaigoje kredito maržos rizika atitiko vidaus rizikos apetito ribas.

Jautrumas palūkanų normos rizikai bankinėje knygoje

2021 m. pabaigoje jautrumas palūkanų normos rizikai bankinėje knygoje, išreikštas nuosavo kapitalo ekonominės vertės (*EVE*) ir gryųjų palūkanų pajamų (*NII*) nepalankiausiomis sąlygomis rodikliais, atitiko nustatytas vidaus ribas.

<i>Luminor EVE</i> ir <i>NII</i> nepalankiausiomis sąlygomis rodikliai bankinei knygai, mln. €	2020 m. ²	2021 m.
<i>NII</i> (lygiagretus padidėjimas +200 b.p.)	59,8	43,4
<i>EVE</i> (lygiagretus padidėjimas +200 b.p.)	-39,6	-28,7
<i>NII</i> (lygiagretus sumažėjimas -200 b.p.1)	-10,8	-4,1
<i>EVE</i> (lygiagretus sumažėjimas -200b.p.1)	52,1	118,3

¹ Neigiamo palūkanų normos scenarijaus apatinė riba siekė -1%, remiantis EBI rekomendacijomis.

² 2020 m. pabaigai rezultatų nebuvo, nes 2021 m. buvo įdiegta nauja jautrumo analizės metodologija. 2020 m. jautrumo skaičiams atlikta apytikslė supaprastinta analizė.

Jautrumas palūkanų normos rizikai prekybos knygoje

2021 ir 2020 m. pabaigoje jautrumas palūkanų normos rizikai prekybos knygoje, išreikštas baziniais punktais, atitiko nustatytas vidaus ribas. Jautrumas yra nereikšmingas ir nėra atskleistas dėl nereikšmingos priemonių prekybos knygoje apimtys.

Valiutos kursų rizika

Luminor didžiausia pozicija yra eurai, o pozicijos kitomis valiutomis nėra reikšmingos. *Luminor* taikomas konservatyvus valiutos kursų rizikos valdymo metodas. Ji vertinama kaip atvirųjų pozicijų užsienio valiuta, konvertuotų į eurus taikant ECB skelbiamus valiutos kursus, nominalioji vertė. *Luminor* taiko vienos prekybos dienos ir vienos nakties pozicijų limitus. *Luminor* yra patvirtinęs atskirus limitus pozicijai JAV doleriais (USD), kitų valiutų sumai, didžiausiai kitų valiutų pozicijai ir bendrajai užsienio valiutų pozicijai.

<i>Luminor</i> valiutos kursų rizikos pozicija, mln. €	2020 m.	2021 m.
Pozicija JAV doleriais	0,4	0,1
Didžiausia kitų valiutų pozicija ¹	0,0	0,1
Kitų valiutų suma ²	0,3	0,3
Bendroji užsienio valiutų pozicija³	0,6	0,3

¹ Didžiausia kitų valiutų pozicija – tai didžiausia absoliuti visų užsienio valiutų, išskyrus JAV dol., pozicija.

² Kitų valiutų suma – tai visų užsienio valiutų pozicijų suma, vertinant absoliučiais dydžiais, išskyrus JAV dol.

³ Bendroji užsienio valiutų pozicija – tai absoliuti didesnioji vertė iš šių sumų: visų atvirųjų užsienio valiutų teigiamų pozicijų suma ir neigiamų pozicijų suma.

Jautrumas valiutos kursų rizikai

Luminor taiko rizikos vertės (angl. *Var*) modelį, pagal kurį apskaičiuojami galimi nuostoliai dėl valiutos kursų pasikeitimų. Pagrįstas valiutos kursų pasikeitimas neturėtų reikšmingo poveikio konsoliduotajai pelno (nuostolių) ataskaitai.

LIKVIDUMO RIZIKA

Likvidumo rizika valdoma taip, kad būtų užtikrintas nuolatinis sutartinių įsipareigojimų vykdymas. *Luminor* naudoja įvairius likvidumo parametrus, kurie padeda išmatuoti, stebėti ir kontroliuoti likvidumo riziką, tokius kaip padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (angl. *Liquidity Coverage Ratio, LCR*), grynas pastovaus finansavimo rodiklis (angl. *Net Stable Funding Ratio, NSFR*), vidaus likvidumo limitai finansavimo koncentracijai, taip pat išgyvenimo termino (angl. *survival horizon*) parametras, kaip dalis testavimo nepalankiausiomis sąlygomis.

Likvidumo rizikos valdymas yra suskirstytas į vienos dienos, trumpo laikotarpio (nuo 1 savaitės iki 3 mėnesių) ir ilgo laikotarpio (1 metų) likvidumo rizikos valdymą. Vienos dienos ir trumpo laikotarpio likvidumo rizikos valdymas užtikrina atitiktį ECB nustatytiems rezervų ir likvidumo reikalavimams bei vidaus likvidumo limitams. Ilgo laikotarpio likvidumo rizikos valdymas

atliekamas analizuojant numatomus būsimus pinigų srautus, atsižvelgiant į indėlių ir paskolų portfelio augimą, taip pat galimus refinansavimo šaltinius.

Luminor yra nustatęs išankstinio įspėjimo rodiklius, leidžiančius laiku nustatyti likvidumo krizes. Taip pat yra parengti finansavimo nenumatytais atvejais planai, skirti *Luminor* likvidumui valdyti esant rinkos sutrikdymui. Likvidumo rizikos valdymo strategija peržiūrima bent kartą per metus arba po bet kokio reikšmingo vidaus ar išorės aplinkos, kurioje *Luminor* veikia, pasikeitimo.

Minimalus limitas *LCR* ir *NSFR* rodikliams yra 100 proc., tačiau *Luminor* likvidumo atsarga yra didelė ir palaikomi didesni nei reguliavimo reikalavimuose nustatyti rodikliai.

Toliau pateikiama *Luminor* pagrindinių balansinių straipsnių likvidumo rizikos analizė pagal iki sutartyse numatyto termino pabaigos likusius laikotarpius:

Balansinė vertė 2020 m. gruodžio 31 d., mln. €	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-12 mėn.	1-5 metai	Virš 5 metų	Iš viso
Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	4 926,5	0,0	0,0	0,0	0,0	4 926,5
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	81,0	5,8	4,4	12,4	0,0	103,6
Skolos vertybiniai popieriai	8,9	0,0	6,8	178,8	89,8	284,3
Paskolos klientams	270,2	340,5	1 658,8	3 782	3 379,3	9 430,8
Išvestinės finansinės priemonės	19,7	3,8	4,0	15,9	0,0	43,4
Nuosavybės priemonės	0,0	0,1	0,0	1,5	1,2	2,8
Kitas finansinis turtas	10,2	0,0	0,0	0,0	0,0	10,2
Finansinio turto iš viso	5 316,5	350,2	1 674	3 990,6	3 470,3	14 801,6
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	17,3	0,0	0,0	30,0	0,0	47,3
Klientų indėliai	11 101,4	214,0	451,2	49,0	6,1	11 821,7
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0,0	0,0	101,1	1 100	0,0	1 201,1
Išvestinės finansinės priemonės	20,5	6,8	6,9	16,4	0,0	50,6
Nuomos įsipareigojimai	0,5	1,1	4,3	20,9	22,9	49,7
Kiti finansiniai įsipareigojimai	14,7	0,0	0,0	0,0	0,0	14,7
Finansinių įsipareigojimų iš viso	11 154,4	221,9	563,5	1 216,3	29,0	13 185,1
Finansinis turtas / (įsipareigojimai) grynąja verte	-5 837,9	128,3	1 110,5	2 774,3	3 441,3	1 616,5
Nebalansiniai įsipareigojimai	1 779,7	0,0	0,0	0,0	0,0	1 779,7
Likvidumo spraga dėl finansinių priemonių	-7 617,6	128,3	1 110,5	2 774,3	3 441,3	-163,2

Balansinė vertė 2021 m. gruodžio 31 d., mln. €	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-12 mėn.	1-5 metai	Virš 5 metų	Iš viso
Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	2 494,2	0,0	0,0	0,0	0,0	2 494,2
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	61,8	0,0	0,0	2,6	0,0	64,4
Skolos vertybiniai popieriai	11,6	35,1	5,4	330,4	225,7	608,2
Paskolos klientams	242,1	371,4	1 634,4	4 053,9	3 644,9	9 946,7
Išvestinės finansinės priemonės	11,8	12,7	34,4	15,5	1,1	75,5
Nuosavybės priemonės	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	3,2
Kitas finansinis turtas	15,3	0,0	0,0	0,0	0,0	15,3
Finansinio turto iš viso	2 836,8	419,2	1 674,2	4 402,4	3 874,9	13 207,5
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	83,8	0,0	0,0	0,0	0,0	83,8
Klientų indėliai	9 818,0	195,5	248,3	37,0	6,6	10 305,4
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0,0	0,0	71,8	1 091,8	0,0	1 163,6
Išvestinės finansinės priemonės	10,2	10,7	30,7	17,6	1,1	70,3
Nuomos įsipareigojimai	0,5	0,9	4,2	19,9	17,9	43,4
Kiti finansiniai įsipareigojimai	29,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,0
Finansinių įsipareigojimų iš viso	9 941,5	207,1	355,0	1 166,3	25,6	11 695,5
Finansinis turtas / (įsipareigojimai) grynąja verte	-7 104,7	212,1	1 319,2	3 236,1	3 849,3	1 512,0
Nebalansiniai įsipareigojimai	1 919,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1 919,5
Likvidumo spraga dėl finansinių priemonių	-9 024,2	212,1	1 319,2	3 236,1	3 849,3	-407,5

Likvidumo spragą trumpalaikėje perspektyvoje lemia neterminuoti indėliai, kuriems nenustatytas sutartinis terminas, tačiau kurie yra istoriškai stabilūs.

Sutartyje numatytų nediskontuotų pinigų srautų atskleidimas įsipareigojimams:

2020 m. gruodžio 31 d., Mln. €	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-12 mėn.	1-5 metai	Virš 5 metų	Iš viso
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	17,3	0,0	0,0	29,8	0,0	47,1
Klientų indėliai	11 101,8	214,5	452,0	50,0	6,4	11 824,7
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0,0	0,1	107,4	1 108,9	0,0	1 216,4
Išvestinės finansinės priemonės (žr. lentelėje žemiau)	5,1	6,9	11,6	20,3	2,6	46,5
Nuomos įsipareigojimai	0,6	1,2	5,3	24,5	25,2	56,8
Kiti finansiniai įsipareigojimai	14,7	0,0	0,0	0,0	0,0	14,7
Įsipareigojimų iš viso	11 139,5	222,7	576,3	1 233,5	34,2	13 206,2
Išvestinės finansinės priemonės						
2021 m. gruodžio 31 d., mln. €	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-12 mėn.	1-5 metai	Virš 5 metų	Iš viso
Įplaukos	-130,2	-213,1	-170,4	-115,0	0,0	-628,7
Mokėjimai	135,0	219,7	175,7	127,3	0,0	657,7
Apmokėtų išvestinių priemonių bendroji vertė	4,8	6,6	5,3	12,3	0,0	29,0
Apmokėtų išvestinių priemonių grynoji vertė	0,3	0,3	6,3	8,0	2,6	17,5
Iš viso	5,1	6,9	11,6	20,3	2,6	46,5

2021 m. gruodžio 31 d., Mln. €	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-12 mėn.	1-5 metai	Virš 5 metų	Iš viso
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	83,8	0,0	0,0	0,0	0,0	83,8
Klientų indėliai	9 818,0	195,5	248,4	37,4	6,6	10 305,9
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0,0	0,0	75,9	1 106,9	0,0	1 182,8
Išvestinės finansinės priemonės (žr. lentelėje žemiau)	10,2	10,5	30,4	14,9	1,1	67,1
Nuomos įsipareigojimai	0,5	1,0	4,4	21,2	19,0	46,1
Kiti finansiniai įsipareigojimai	37,5	0,0	0,0	0,0	0,0	37,5
Įsipareigojimų iš viso	9 950,0	207,0	359,1	1 180,4	26,7	11 723,2

Išvestinės finansinės priemonės 2021 m. gruodžio 31 d., mln. €	Iki 1 mėn.	1-3 mėn.	3-12 mėn.	1-5 metai	Virš 5 metų	Iš viso
Įplaukos	-122,1	-143,7	-192,4	-128,7	0,0	-586,9
Mokėjimai	123,5	145,4	195,0	135,3	0,0	599,2
Apmokėtų išvestinių priemonių bendroji vertė	1,4	1,7	2,6	6,6	0,0	12,3
Apmokėtų išvestinių priemonių grynoji vertė	8,8	8,8	27,8	8,3	1,1	54,8
Iš viso	10,2	10,5	30,4	14,9	1,1	67,1

Likvidumo atsarga

Likvidumo atsargą sudaro lėšos centriniuose bankuose ir likvidumui palaikyti skirtų obligacijų portfelis.

Šalies rizika

Šalies rizika – tai rizika, kad tam tikri įvykiai šalyje gali turėti neigiamos įtakos *Luminor* tiesiogiai, t. y. sumažinant *Luminor* vertę, ir netiesiogiai, t. y. dėl įsipareigojančiojo asmens gebėjimo įvykdyti savo įsipareigojimus *Luminor*. Nustatomi šalies limitai, kai *Luminor* įsigyja valstybinių įstaigų skolą, prisiima riziką, už kurią garantuoja šalies vyriausybė, arba kai nustatomi kredito limitai užsienio finansų įstaigoms. Ataskaitiniu ir palyginamuoju laikotarpiais visos šalies pozicijos atitiko nustatytus limitus. *Luminor* yra apribojęs nereikšmingas pozicijas šalims, esančioms už Baltijos šalių rinkų ribų. Tačiau mes nenustatome šalies limitų savo šalių, kuriose vykdomė veiklą, rinkoms, taip pat ES šalims, kurių reitingas yra BBB ar aukštesnis, ir kitoms šalims, kurių reitingas yra AA- ar aukštesnis.

VEIKLOS TĘSTINUMAS

Luminor vadovybė parengė šias finansines ataskaitas, vadovaudamasi veiklos tęstinumo principu.

5. GRYNOSIOS PALŪKANŲ IR PANAŠIOS PAJAMOS

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Paskolos klientams, vertinamos amortizuota savikaina	225,4	215,9
Indėliai kituose bankuose	0,7	0,4
Neigiamos palūkanos už finansinius įsipareigojimus	0,5	7,2
Palūkanų pajamos, apskaičiuotos taikant efektyvios palūkanų normos metodą	226,6	223,5
Finansinė nuoma (lizingas)	46,5	42,0
Kitos palūkanos	0,6	0,9
Kitos panašios pajamos	47,1	42,9
Palūkanų ir panašios pajamos	273,7	266,4
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai ¹	-15,0	-15,1
Klientų indėliai	-8,2	-1,3
Apsidraudimo veiklos įtaka	-0,5	-1,2
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	-9,8	-7,5
Kita ²	-13,3	-2,1
Palūkanų ir panašios sąnaudos	-46,8	-27,2
Grynosios palūkanų ir panašios pajamos	226,9	239,2
¹ iš kurių palūkanos, sumokėtos už grynuosius pinigus ir lėšas centriniuose bankuose	-12,1	-14,7
² iš kurių palūkanų sąnaudos, susijusios su įsipareigojimais dėl buvusių patronuojančiųjų įmonių suteikto finansavimo	-10,6	-1,2
Geografinis palūkanų ir panašių pajamų pasiskirstymas (pagal pajamų šaltinio šalį), mln. €	2020 m.	2021 m.
Estija	69,5	65,8
Latvija	86,8	85,0
Lietuva	117,4	115,6
Iš viso	273,7	266,4

6. GRYNOSIOS PASLAUGŲ IR KOMISINIŲ PAJAMOS

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Kortelės	32,4	34,2
Kreditavimo produktai	5,4	4,9
Kasdienės bankininkystės planai	14,2	16,0
Indėlių produktai ir grynųjų pinigų valdymas	16,3	16,8
Draudimas	4,2	3,9
Investicijos	3,9	5,1
Pensijos	9,8	11,5
Prekybos finansavimas	8,3	8,9
Kitos paslaugų ir komisinių pajamos	1,3	0,8
Paslaugų ir komisinių pajamos	95,8	102,1
Kortelės	-17,2	-17,2
Kreditavimo produktai	-0,2	-0,6
Indėlių produktai ir grynųjų pinigų valdymas	-2,5	-2,9
Investicijos	-1,2	-1,4
Pensijos	-0,6	-1,3
Kitos paslaugų ir komisinių pajamos	-0,5	-0,2
Paslaugų ir komisinių sąnaudos	-22,2	-23,6
Kortelės	15,4	17,0
Kreditavimo produktai	5,2	4,3
Kasdienės bankininkystės planai	14,2	16,0
Indėlių produktai ir grynųjų pinigų valdymas	13,8	13,9
Draudimas	4,2	3,9
Investicijos	2,6	3,7
Pensijos	9,1	10,2
Prekybos finansavimas	8,3	8,9
Kitos paslaugų ir komisinių pajamos	0,8	0,6
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	73,6	78,5
Geografinis paslaugų ir komisinių pajamų paskirstymas (pagal pajamų šaltinio šalį), mln. €	2020 m.	2021 m.
Estija	15,3	15,8
Latvija	28,9	31,6
Lietuva	51,6	54,7
Iš viso	95,8	102,1

Paslaugų ir komisinių pajamos pagal produktų tipus ir pajamų pripažinimo būdus, mln. €	2020 m.			2021 m.		
	Per laikotarpį	Tam tikru momentu	Iš viso	Per laikotarpį	Tam tikru momentu	Iš viso
Kortelės	8,9	23,5	32,4	9,3	24,9	34,2
Kreditavimo produktai	2,8	2,6	5,4	1,6	3,3	4,9
Kasdienės bankininkystės planai	14,2	0,0	14,2	16,0	0,0	16,0
Indėlių produktai ir grynųjų pinigų valdymas	3,1	13,2	16,3	3,0	13,8	16,8
Draudimas	0,0	4,2	4,2	0,0	3,9	3,9
Investicijos	1,7	2,2	3,9	2,1	3,0	5,1
Pensijos	9,8	0,0	9,8	11,5	0,0	11,5
Prekybos finansavimas	7,4	0,9	8,3	8,1	0,8	8,9
Kitos paslaugų ir komisinių pajamos	0,2	1,1	1,3	0,0	0,8	0,8
Iš viso	48,1	47,7	95,8	51,6	50,5	102,1

7. GRYNOSIOS FINANSINĖS VEIKLOS PAJAMOS

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Grynasis pelnas (-nuostolis) iš investinių finansinių priemonių	-9,6	23,4
Grynasis pelnas (-nuostolis) iš operacijų užsienio valiuta	24,1	-7,9
Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos:	13,2	5,4
iš jų grynasis pelnas iš finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais	0,0	0,3
iš jų grynasis pelnas (-nuostolis) iš skolos vertybinių popierių, priskirtų prie vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais	8,4	-1,9
iš jų grynasis pelnas iš prekybai laikomo finansinio turto ir įsipareigojimų	4,8	7,0
Iš viso	27,7	20,9

Grynasis nuostolis iš operacijų užsienio valiuta pagrįste atspindi užsienio valiuta denominuotų klientų įsipareigojimų perskaičiavimą. Jis yra užskaitomas su teigiamu investinių priemonių, kuriomis mes apdraudžiame šiuos klientų įsipareigojimus, perskaičiavimo rezultatu.

8. KITOS VEIKLOS SĄNAUDOS

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Piniginiai įnašai į pertvarkymo fondus ir indėlių garantijų schemas ¹	-6,4	-10,6
Kitos sąnaudos	0,0	-0,7
Iš viso	-6,4	-11,3

¹ Sumokėtų sumų padidėjimas yra susijęs su apskaičiavimo metodikos pasikeitimu, atliktu vadovaujantis reguliavimo reikalavimais.

9. ATLYGINIMAI IR KITOS PERSONALO SĄNAUDOS

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Darbo užmokestis	-80,4	-81,7
Socialinio draudimo įmokų sąnaudos	-14,0	-14,1
Su darbuotojais susijusios netiesioginės sąnaudos (atranka, mokymai)	-5,5	-4,9
Įmokos į pensijų fondus	-0,3	-0,3
Iš viso	-100,2	-101,0

Socialinio draudimo įmokos apima įmokas į valstybinius pensijų fondus. *Luminor* neturi teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo atlikti pensijų ar kitus panašius mokėjimus, išskyrus socialinio draudimo įmokas.

10. KITOS ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Su IT susijusios sąnaudos	-106,4	-96,8
Konsultacijų ir profesinių paslaugų sąnaudos	-19,9	-24,8
Reklamos ir rinkodaros sąnaudos	-3,0	-6,5
Nekilnojamo turto sąnaudos	-5,2	-3,7
Mokesčiai ir rinkliavos	-8,1	-3,8
Kitos sąnaudos ¹	-20,5	-14,1
Iš viso	-163,1	-149,7

¹ Kitos sąnaudos daugiausia apima išlaidas, susijusias su inkasavimo paslaugomis, informacijos paslaugomis, pašto, transporto ir kitomis paslaugomis.

11. GRYNIEJI PINIGAI IR LĖŠOS CENTRINIUISE BANKUOSE

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Pinigai kasoje	123,8	136,1
Lėšos centriniuose bankuose	4 802,7	2 358,1
Iš viso	4 926,5	2 494,2
iš jų privalomojo rezervo reikalavimas	112,4	108,8

12. PASKOLOS KLIENTAMS

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Privatūs klientai	5 391,5	5 640,0
Verslo klientai	3 768,8	3 922,9
Finansų įstaigos ir viešasis sektorius	270,5	383,8
Iš viso	9 430,8	9 946,7
iš jų įkeistos paskolos (kaip parodyta toliau)	887,7	549,1

Įkeistos paskolos, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Prisiimti įsipareigojimai dėl buvusių patronuojamųjų įmonių suteikto finansavimo	292,8	0,0
Padengtoji obligacija ¹	548,5	549,1
Kita	46,4	0,0
Iš viso	887,7	549,1

¹ Daugiau informacijos apie tai pateikta 26-oje pastaboje.

Paskolos verslo klientams pagal ekonominės veiklos sektorius, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Nekilnojamojo turto operacijos	1 161,6	1 167,8
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	705,8	760,8
Gamyba	456,2	503,4
Transportas ir saugojimas	308,3	299,8
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	272,3	296,7
Statyba	151,6	214,3
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	179,8	124,9
Administracinė ir aptarnavimo veikla	190,0	187,5
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	117,9	78,4
Kiti sektoriai	225,3	289,3
Iš viso	3 768,8	3 922,9

Paskolų klientams bendroji vertė ir atidėjiniai tikėtiniems kredito nuostoliams:

2020 m. gruodžio 31 d. Mln. €	Bendroji balansinė vertė	Atidėjiniai vertės sumažėjimui	Grynoji balansinė vertė
Būsto paskolos	4 614,2	-44,2	4 570,0
Lizingas	454,3	-4,1	450,2
Vartojimo ir kitos paskolos	381,3	-10,0	371,3
Privatūs klientai	5 449,8	-58,3	5 391,5
Paskolos	2 823,1	-61,7	2 761,4
Lizingas	843,0	-14,3	828,7
Faktoringas	180,8	-2,1	178,7
Verslo klientai	3 846,9	-78,1	3 768,8
Finansų įstaigos ir viešasis sektorius	271,0	-0,5	270,5
Iš viso	9 567,7	-136,9	9 430,8

2021 m. gruodžio 31 d. Mln. €	Bendroji balansinė vertė	Atidėjiniai vertės sumažėjimui	Grynoji balansinė vertė
Būsto paskolos	4 833,6	-30,4	4 803,2
Lizingas	454,9	-2,0	452,9
Vartojimo ir kitos paskolos	391,6	-7,7	383,9
Privatūs klientai	5 680,1	-40,1	5 640,0
Paskolos	2 837,1	-47,5	2 789,6
Lizingas	889,7	-11,7	878,0
Faktoringas	257,0	-1,7	255,3
Verslo klientai	3 983,8	-60,9	3 922,9
Finansų įstaigos ir viešasis sektorius	384,7	-0,9	383,8
Iš viso	10 048,6	-101,9	9 946,7

**2020 m. gruodžio 31 d.
Privatūs klientai**

Būsto paskolos, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	3 768,4	36,3	0,0	2,9	3 807,6
Vidutinė rizika	506,2	48,1	0,0	0,6	554,9
Aukšta rizika	39,1	87,1	0,0	0,3	126,5
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	122,3	2,9	125,2
Bendroji balansinė vertė	4 313,7	171,5	122,3	6,7	4 614,2
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-5,4	-10,9	-27,6	-0,3	-44,2
Grynoji balansinė vertė	4 308,3	160,6	94,7	6,4	4 570,0

Lizingas, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	12,9	0,5	0,0	0,0	13,4
Vidutinė rizika	409,9	17,4	0,0	0,0	427,3
Aukšta rizika	4,3	5,1	0,0	0,0	9,4
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	4,0	0,2	4,2
Bendroji balansinė vertė	427,1	23,0	4,0	0,2	454,3
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-2,3	-0,5	-1,2	-0,1	-4,1
Grynoji balansinė vertė	424,8	22,5	2,8	0,1	450,2

Vartojimo ir kitos paskolos, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	122,0	3,4	0,0	0,5	125,9
Vidutinė rizika	148,3	31,3	0,0	0,3	179,9
Aukšta rizika	26,3	21,7	0,0	0,1	48,1
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	25,1	2,3	27,4
Bendroji balansinė vertė	296,6	56,4	25,1	3,2	381,3
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-1,7	-1,5	-6,3	-0,5	-10,0
Grynoji balansinė vertė	294,9	54,9	18,8	2,7	371,3

Verslo klientai

Paskolos, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	765,6	15,6	0,0	0,0	781,2
Vidutinė rizika	1 070,4	629,4	0,0	11,5	1 711,3
Aukšta rizika	32,5	148,0	0,0	21,2	201,7
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	118,3	10,6	128,9
Bendroji balansinė vertė	1 868,5	793,0	118,3	43,3	2 823,1
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-6,4	-5,9	-47,2	-2,2	-61,7
Grynoji balansinė vertė	1 862,1	787,1	71,1	41,1	2 761,4

Lizingas, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	119,5	7,9	0,0	0,1	127,5
Vidutinė rizika	474,4	118,9	0,0	0,2	593,5
Aukšta rizika	39,0	64,2	0,0	0,1	103,3
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	17,5	1,2	18,7
Bendroji balansinė vertė	632,9	191,0	17,5	1,6	843,0
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-4,4	-3,7	-5,9	-0,3	-14,3
Grynoji balansinė vertė	628,5	187,3	11,6	1,3	828,7

Faktoringas, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	45,1	0,0	0,0	0,0	45,1
Vidutinė rizika	102,6	21,4	0,0	0,0	124,0
Aukšta rizika	4,4	6,3	0,0	0,0	10,7
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0
Bendroji balansinė vertė	152,1	27,7	1,0	0,0	180,8
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-0,7	-0,5	-0,9	0,0	-2,1
Grynoji balansinė vertė	151,4	27,2	0,1	0,0	178,7

Finansų įstaigos ir viešasis sektorius

Mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	257,7	0,0	0,0	0,0	257,7
Vidutinė rizika	9,2	1,7	0,0	0,0	10,9
Aukšta rizika	0,5	1,9	0,0	0,0	2,4
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bendroji balansinė vertė	267,4	3,6	0,0	0,0	271,0
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-0,4	-0,1	0,0	0,0	-0,5
Grynoji balansinė vertė	267,0	3,5	0,0	0,0	270,5

**2021 m. gruodžio 31 d.
Privatūs klientai**

Būsto paskolos, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	4 125,0	187,9	0,0	3,0	4,315,9
Vidutinė rizika	233,0	39,7	0,0	1,0	273,7
Aukšta rizika	57,4	132,3	0,0	0,9	190,6
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	52,1	1,3	53,4
Bendroji balansinė vertė	4 415,4	359,9	52,1	6,2	4 833,6
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-8,2	-8,2	-13,8	-0,2	-30,4
Grynoji balansinė vertė	4 407,2	351,7	38,3	6,0	4 803,2

Lizingas, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	261,0	2,8	0,0	0,0	263,8
Vidutinė rizika	116,4	11,5	0,0	0,0	127,9
Aukšta rizika	44,0	16,5	0,0	0,0	60,5
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	2,7	0,0	2,7
Bendroji balansinė vertė	421,4	30,8	2,7	0,0	455,0
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-0,7	-0,7	-0,6	0,0	-2,0
Grynoji balansinė vertė	420,7	30,1	2,1	0,0	452,9

Vartojimo ir kitos paskolos, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	168,5	7,7	0,0	0,3	176,5
Vidutinė rizika	132,6	20,7	0,0	0,2	153,5
Aukšta rizika	15,5	31,3	0,0	0,3	47,1
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	13,1	1,4	14,5
Bendroji balansinė vertė	316,6	59,7	13,1	2,2	391,6
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-1,5	-1,9	-3,8	-0,5	-7,7
Grynoji balansinė vertė	315,1	57,8	9,3	1,7	383,9

Verslo klientai

Paskolos, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	806,6	80,4	0,0	0,0	886,9
Vidutinė rizika	1 164,2	558,7	0,0	5,6	1 728,5
Aukšta rizika	11,0	93,2	0,0	21,6	125,8
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	93,7	2,2	95,9
Bendroji balansinė vertė	1 981,7	732,3	93,7	29,4	2 837,1
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-3,1	-12,3	-31,4	-0,7	-47,5
Grynoji balansinė vertė	1 978,6	720,0	62,3	28,7	2 789,6

Lizingas, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	148,3	18,8	0,0	0,0	167,1
Vidutinė rizika	524,8	99,4	0,0	0,1	624,3
Aukšta rizika	31,3	49,4	0,0	0,6	81,4
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	16,7	0,2	16,9
Bendroji balansinė vertė	704,4	167,7	16,7	0,9	889,7
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-1,8	-5,2	-4,6	-0,1	-11,7
Grynoji balansinė vertė	702,6	162,5	12,1	0,8	878,0

Faktoringas, mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	70,9	4,6	0,0	0,0	75,5
Vidutinė rizika	166,0	12,0	0,0	0,0	178,0
Aukšta rizika	0,2	1,5	0,0	0,0	1,7
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	1,8	0,0	1,8
Bendroji balansinė vertė	237,1	18,1	1,8	0,0	257,0
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-0,7	-0,1	-0,9	0,0	-1,7
Grynoji balansinė vertė	236,4	18,0	0,9	0,0	255,3

Finansų įstaigos ir viešasis sektorius

Mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
Žema rizika	369,3	5,3	0,0	0,0	374,6
Vidutinė rizika	5,9	3,5	0,0	0,0	9,4
Aukšta rizika	0,2	0,1	0,0	0,0	0,3
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4
Bendroji balansinė vertė	375,4	8,9	0,4	0,0	384,7
Atidėjiniai vertės sumažėjimui	-0,3	-0,2	-0,4	0,0	-0,9
Grynoji balansinė vertė	375,1	8,7	0,0	0,0	383,8

Informacija apie atidėjinius kredito nuostoliams

Toliau pateiktose lentelėse atskleidžiami kredito nuostolių atidėjinių paskoloms klientams ir paskolų klientams bendrosios balansinės vertės pokyčiai nuo ataskaitinio laikotarpio pradžios iki pabaigos. Sudarydamas šias pokyčių lenteles, *Luminor* įvertino lygius ataskaitinės datos metu ir tai atspindi pervedimai tarp lygių. Pokyčiai tarp lygių vertinami ataskaitinio laikotarpio pradžioje.

2020 m.

Paskolų klientams iš viso Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	-16,5	-25,9	-138,9	-4,4	-185,7	9 131,1	846,1	364,9	66,1	10 408,2
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-7,8	6,4	1,4	0,0	0,0	195,2	-181,0	-14,2	0,0	0,0
į 2 lygį	4,2	-7,0	2,8	0,0	0,0	-907,2	924,3	-17,1	0,0	0,0
į 3 lygį	2,4	3,5	-5,9	0,0	0,0	-62,8	-74,5	137,3	0,0	0,0
Naujai suteiktos ar įsigytos paskolos	-11,6	0,0	0,0	0,0	-11,6	1 504,7	0,0	0,0	0,3	1 505,0
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas arba kurios buvo grąžintos	3,4	4,0	11,3	0,2	18,9	-1 902,7	-248,7	-121,2	-9,6	-2 282,2
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	17,1	4,3	-21,3	-0,9	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	-12,5	-8,4	0,0	-0,1	-21,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	-4,8	2,8	-11,7	-0,8	-14,5	-1 172,8	420,1	-15,2	-9,3	-777,2
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	61,5	1,8	63,3	0,0	0,0	-61,5	-1,8	-63,3
2020 m. gruodžio 31 d.¹	-21,3	-23,1	-89,1	-3,4	-136,9	7 958,3	1 266,2	288,2	55,0	9 567,7

¹ Iš visos atidėjinių kredito nuostoliams sumos *POCI* paskoloms 0,2 mln. EUR suma priskiriama dėl kredito rizikos nesumažėjusios vertės paskoloms ir 3,3 mln. EUR suma priskiriama dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskoloms. 37,8 mln. EUR bendroji balansinė vertė priskiriama dėl kredito rizikos nesumažėjusios vertės paskoloms ir 17,2 mln. EUR suma priskiriama dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskoloms.

Privatūs klientai

Būsto paskolos Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	-4,1	-15,8	-35,2	-1,0	-56,1	4 340,0	207,5	132,6	9,2	4 689,3
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-5,8	4,9	0,9	0,0	0,0	93,8	-83,4	-10,4	0,0	0,0
į 2 lygį	0,4	-2,3	1,9	0,0	0,0	-72,0	85,4	-13,4	0,0	0,0
į 3 lygį	0,7	2,5	-3,2	0,0	0,0	-17,6	-25,5	43,1	0,0	0,0
Naujai suteiktos ar įsigytos paskolos	-1,5	0,0	0,0	0,0	-1,5	337,8	0,0	0,0	0,1	337,9
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas arba kurios buvo grąžintos	0,2	1,8	2,8	0,0	4,8	-368,3	-12,5	-22,2	-2,1	-405,1
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	7,9	0,1	-2,2	0,2	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	-3,2	-2,1	0,0	0,0	-5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	-1,3	4,9	0,2	0,2	4,0	-26,3	-36,0	-2,9	-2,0	-67,2
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	7,4	0,5	7,9	0,0	0,0	-7,4	-0,5	-7,9
2020 m. gruodžio 31 d.	-5,4	-10,9	-27,6	-0,3	-44,2	4 313,7	171,5	122,3	6,7	4 614,2

Lizingas Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	-3,1	-0,6	-1,2	-0,1	-5,0	491,6	36,4	5,3	0,3	533,6
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	9,4	-8,3	-1,1	0,0	0,0
į 2 lygį	0,2	-0,4	0,2	0,0	0,0	-13,2	13,8	-0,6	0,0	0,0
į 3 lygį	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	-2,5	-1,9	4,4	0,0	0,0
Naujai suteiktas ar įsigytas turtas	-1,0	0,0	0,0	0,0	-1,0	114,2	0,0	0,0	0,0	114,2
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas arba kuris buvo grąžintas	0,5	0,1	0,2	0,0	0,8	-172,4	-17,0	-3,9	-0,1	-193,4
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	2,4	0,6	-0,5	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	-1,2	-0,3	0,0	0,0	-1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	0,8	0,1	-0,1	0,0	0,8	-64,5	-13,4	-1,2	-0,1	-79,2
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1
2020 m. gruodžio 31 d.	-2,3	-0,5	-1,2	-0,1	-4,1	427,1	23,0	4,0	0,2	454,3

Vartojimo ir kitos paskolos, mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	-1,3	-2,2	-8,7	-1,2	-13,4	355,6	72,5	24,6	5,3	458,0
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-0,8	0,6	0,2	0,0	0,0	18,9	-17,3	-1,6	0,0	0,0
į 2 lygį	0,2	-0,4	0,2	0,0	0,0	-30,3	31,6	-1,3	0,0	0,0
į 3 lygį	0,4	0,5	-0,9	0,0	0,0	-6,2	-9,8	16,0	0,0	0,0
Naujai suteiktos ar įsigytos paskolos	-0,9	0,0	0,0	0,0	-0,9	69,6	0,0	0,0	0,1	69,7
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas arba kurios buvo grąžintos	0,4	0,1	0,9	0,1	1,5	-111,0	-20,6	-8,4	-1,4	-141,4
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	1,0	0,7	-2,1	-0,3	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	-0,7	-0,8	0,0	0,0	-1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	-0,4	0,7	-1,7	-0,2	-1,6	-59,0	-16,1	4,7	-1,3	-71,7
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	4,1	0,9	5,0	0,0	0,0	-4,2	-0,8	-5,0
2020 m. gruodžio 31 d.	-1,7	-1,5	-6,3	-0,5	-10,0	296,6	56,4	25,1	3,2	381,3

Verslo klientai

Paskolos Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	-4,5	-3,8	-85,3	-2,0	-95,6	2 556,1	375,7	175,4	49,2	3 156,4
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	45,3	-45,3	0,0	0,0	0,0
į 2 lygį	1,4	-1,4	0,0	0,0	0,0	-574,4	574,5	-0,1	0,0	0,0
į 3 lygį	0,7	0,3	-1,0	0,0	0,0	-25,9	-31,7	57,6	0,0	0,0
Naujai suteiktos ar įsigytos paskolos	-3,5	0,0	0,0	0,0	-3,5	540,4	0,0	0,0	0,1	540,5
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas arba kurios buvo grąžintos	1,2	1,2	5,5	0,1	8,0	-673,0	-80,2	-67,4	-5,6	-826,2
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	1,7	0,6	-13,6	-0,6	-11,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	-3,0	-3,2	0,0	-0,1	-6,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	-1,9	-2,1	-9,1	-0,6	-13,7	-687,6	417,3	-9,9	-5,5	-285,7
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	47,2	0,4	47,6	0,0	0,0	-47,2	-0,4	-47,6
2020 m. gruodžio 31 d.	-6,4	-5,9	-47,2	-2,2	-61,7	1 868,5	793,0	118,3	43,3	2 823,1
Lizingas Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	-3,1	-3,3	-7,3	-0,1	-13,8	944,1	117,9	24,3	2,1	1 088,4
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-0,6	0,4	0,2	0,0	0,0	21,8	-21,1	-0,7	0,0	0,0
į 2 lygį	1,9	-2,4	0,5	0,0	0,0	-171,9	173,6	-1,7	0,0	0,0
į 3 lygį	0,5	0,1	-0,6	0,0	0,0	-10,3	-4,8	15,1	0,0	0,0
Naujai suteiktas ar įsigytas turtas	-4,2	0,0	0,0	0,0	-4,2	276,3	0,0	0,0	0,0	276,3
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas arba kuris buvo grąžintas	0,9	0,7	1,5	0,0	3,1	-427,1	-74,6	-17,0	-0,4	-519,1
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	3,3	2,4	-2,8	-0,2	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	-3,1	-1,6	0,0	0,0	-4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	-1,3	-0,4	-1,2	-0,2	-3,1	-311,2	73,1	-4,3	-0,4	-242,8
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	2,6	0,0	2,6	0,0	0,0	-2,5	-0,1	-2,6
2020 m. gruodžio 31 d.	-4,4	-3,7	-5,9	-0,3	-14,3	632,9	191,0	17,5	1,6	843,0

Faktoringas Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	-0,3	-0,2	-1,2	0,0	-1,7	243,0	33,3	2,2	0,0	278,5
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,5	-5,5	0,0	0,0	0,0
į 2 lygį	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-42,8	42,8	0,0	0,0	0,0
į 3 lygį	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,3	-0,8	1,1	0,0	0,0
Naujai suteiktas ar įsigytas turtas	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	22,2	0,0	0,0	0,0	22,2
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas arba kuris buvo grąžintas	0,1	0,1	0,4	0,0	0,6	-75,5	-42,1	-2,2	0,0	-119,8
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	-0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	-0,4	-0,4	0,0	0,0	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	-0,4	-0,3	0,2	0,0	-0,5	-90,9	-5,6	-1,1	0,0	-97,6
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1
2020 m. gruodžio 31 d.	-0,7	-0,5	-0,9	0,0	-2,1	152,1	27,7	1,0	0,0	180,8

Finansų įstaigos ir viešasis sektorius

Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	200,7	2,8	0,5	0,0	204,0
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	-0,1	-0,4	0,0	0,0
į 2 lygį	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,6	2,6	0,0	0,0	0,0
į 3 lygį	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Naujai suteiktas ar įsigytas turtas	-0,4	0,0	0,0	0,0	-0,4	144,2	0,0	0,0	0,0	144,2
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas arba kuris buvo grąžintas	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	-75,4	-1,7	-0,1	0,0	-77,2
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	0,9	-0,1	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	-0,9	0,0	0,0	0,0	-0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	-0,3	-0,1	0,0	0,0	-0,4	66,7	0,8	-0,5	0,0	67,0
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2020 m. gruodžio 31 d.	-0,4	-0,1	0,0	0,0	-0,5	267,4	3,6	0,0	0,0	271,0

2021 m.										
Paskolų klientams iš viso										
Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	-21,3	-23,1	-89,1	-3,4	-136,9	7 958,3	1 266,2	288,2	55,0	9 567,7
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-7,7	6,5	1,2	0,0	0,0	232,3	-222,2	-10,1	0,0	0,0
į 2 lygį	3,2	-12,1	8,9	0,0	0,0	-721,9	776,2	-54,3	0,0	0,0
į 3 lygį	0,7	1,3	-2,0	0,0	0,0	-19,0	-56,7	75,7	0,0	0,0
Naujai suteiktos ar įsigytos paskolos	-8,5	0,0	0,0	0,0	-8,5	1 984,9	0,0	0,0	2,8	1 987,7
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas arba kurios buvo grąžintos	2,7	3,9	9,6	0,2	16,4	-982,6	-386,1	-99,4	-16,8	-1 484,9
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	2,1	-1,9	-3,7	-0,4	-3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	12,5	-3,2	0,0	-0,2	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	5,0	-5,5	14,0	-0,4	13,1	493,7	111,2	-88,1	-14,0	502,8
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	19,6	2,3	21,9	0,0	0,0	-19,6	-2,3	-21,9
2021 m. gruodžio 31 d.¹	-16,3	-28,6	-55,5	-1,5	-101,9	8 452,0	1 377,4	180,5	38,7	10 048,6

¹ Iš visos atidėjinių kredito nuostoliams sumos *POCI* paskoloms, 0,4 mln. EUR suma priskiriama dėl kredito rizikos nesumažėjusios vertės paskoloms ir 1,1 mln. EUR suma priskiriama dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskoloms. 33,6 mln. EUR bendroji balansinė vertė priskiriama dėl kredito rizikos nesumažėjusios vertės paskoloms ir 5,1 mln. EUR suma priskiriama dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės paskoloms. Pirminis per 2021 m. suteiktų *POCI* paskolų vertės sumažėjimas sudarė 5,3 mln. EUR, iš kurių 3,5 mln. EUR suma priskiriama 1 pozicijai, kuri buvo refinansuota 2021 m. ir nebėra portfelio dalis.

Privatūs klientai

Būsto paskolos										
Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	-5,4	-10,9	-27,6	-0,3	-44,2	4 313,7	171,5	122,3	6,7	4 614,2
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-4,6	3,9	0,7	0,0	0,0	69,7	-62,4	-7,3	0,0	0,0
į 2 lygį	0,5	-7,3	6,8	0,0	0,0	-243,3	284,3	-41,0	0,0	0,0
į 3 lygį	0,1	0,4	-0,5	0,0	0,0	-4,7	-5,0	9,7	0,0	0,0
Naujai suteiktos ar įsigytos paskolos	-0,9	0,0	0,0	0,0	-0,9	662,6	0,0	0,0	0,8	663,4
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas arba kurios buvo grąžintos	0,4	0,9	3,5	0,0	4,8	-382,6	-28,5	-28,6	-1,2	-440,9
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	-1,5	2,7	0,3	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	3,2	2,1	0,0	0,0	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	-2,8	2,7	10,8	0,0	10,7	101,7	188,4	-67,2	-0,4	222,5
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	3,0	0,1	3,1	0,0	0,0	-3,0	-0,1	-3,1
2021 m. gruodžio 31 d.	-8,2	-8,2	-13,8	-0,2	-30,4	4 415,4	359,9	52,1	6,2	4 833,6

Lizingas Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	-2,3	-0,5	-1,2	-0,1	-4,1	427,1	23,0	4,0	0,2	454,3
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	5,1	-4,7	-0,4	0,0	0,0
į 2 lygį	0,3	-0,6	0,3	0,0	0,0	-28,0	29,1	-1,1	0,0	0,0
į 3 lygį	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	-1,7	-0,8	2,5	0,0	0,0
Naujai suteiktas ar įsigytas turtas	-0,7	0,0	0,0	0,0	-0,7	164,5	0,0	0,0	0,0	164,5
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas arba kuris buvo grąžintas	0,3	0,1	0,3	0,1	0,8	-145,6	-15,8	-2,3	-0,2	-163,9
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	0,7	-0,2	0,1	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	1,2	0,2	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	1,6	-0,2	0,6	0,1	2,1	-5,7	7,8	-1,3	-0,2	0,6
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2021 m. gruodžio 31 d.	-0,7	-0,7	-0,6	0,0	-2,0	421,4	30,8	2,7	0,0	454,9

Vartojimo ir kitos paskolos, mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	-1,7	-1,5	-6,3	-0,5	-10,0	296,6	56,4	25,1	3,2	381,3
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-0,7	0,5	0,2	0,0	0,0	21,0	-19,6	-1,4	0,0	0,0
į 2 lygį	0,3	-1,5	1,2	0,0	0,0	-35,0	42,1	-7,1	0,0	0,0
į 3 lygį	1,2	0,1	-1,3	0,0	0,0	-5,4	-0,9	6,3	0,0	0,0
Naujai suteiktos ar įsigytos paskolos	-1,7	0,0	0,0	0,0	-1,7	113,9	0,0	0,0	0,3	114,2
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas arba kurios buvo grąžintos	0,3	0,3	0,7	0,1	1,4	-74,5	-18,3	-9,0	-1,2	-103,0
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	0,1	-0,5	0,9	-0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	0,7	0,7	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	0,2	-0,4	1,7	-0,1	1,4	20,0	3,3	-11,2	-0,9	11,2
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	0,8	0,1	0,9	0,0	0,0	-0,8	-0,1	-0,9
2021 m. gruodžio 31 d.	-1,5	-1,9	-3,8	-0,5	-7,7	316,6	59,7	13,1	2,2	391,6

Verslo klientams

Paskolos Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	-6,4	-5,9	-47,2	-2,2	-61,7	1 868,5	793,0	118,3	43,3	2 823,1
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	75,1	-75,0	-0,1	0,0	0,0
į 2 lygį	1,0	-1,3	0,3	0,0	0,0	-256,2	259,8	-3,6	0,0	0,0
į 3 lygį	0,1	0,2	-0,3	0,0	0,0	-3,1	-33,1	36,2	0,0	0,0
Naujai suteiktos ar įsigytos paskolos	-2,5	0,0	0,0	0,0	-2,5	428,4	0,0	0,0	1,7	430,1
Paskolos, kurių pripažinimas buvo nutrauktas arba kurios buvo grąžintos	1,0	1,8	3,9	0,0	6,7	-131,0	-212,4	-41,4	-13,5	-398,3
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	1,4	-2,9	-3,8	-0,4	-5,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	3,0	-4,9	0,0	-0,2	-2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	3,3	-6,4	0,1	-0,6	-3,6	113,2	-60,7	-8,9	-11,8	31,8
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	15,7	2,1	17,8	0,0	0,0	-15,7	-2,1	-17,8
2021 m. gruodžio 31 d.	-3,1	-12,3	-31,4	-0,7	-47,5	1 981,7	732,3	93,7	29,4	2 837,1

Lizingas Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	-4,4	-3,7	-5,9	-0,3	-14,3	632,9	191,0	17,5	1,6	843,0
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	-1,5	1,2	0,3	0,0	0,0	56,7	-55,8	-0,9	0,0	0,0
į 2 lygį	1,2	-1,5	0,3	0,0	0,0	-142,5	144,0	-1,5	0,0	0,0
į 3 lygį	0,5	0,3	-0,8	0,0	0,0	-8,3	-5,2	13,5	0,0	0,0
Naujai suteiktas ar įsigytas turtas	-3,3	0,0	0,0	0,0	-3,3	401,3	0,0	0,0	0,0	401,3
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas arba kuris buvo grąžintas	0,7	1,0	2,3	0,0	4,0	-235,7	-106,3	-11,8	-0,7	-354,5
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	1,9	-1,0	-0,9	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	3,1	-1,5	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	2,6	-1,5	1,2	0,2	2,5	71,5	-23,3	-0,7	-0,7	46,8
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,1
2021 m. gruodžio 31 d.	-1,8	-5,2	-4,6	-0,1	-11,7	704,4	167,7	16,7	0,9	889,7

Faktoringas Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	-0,7	-0,5	-0,9	0,0	-2,1	152,1	27,7	1,0	0,0	180,8
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,3	-4,3	0,0	0,0	0,0
į 2 lygį	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	-11,0	11,0	0,0	0,0	0,0
į 3 lygį	0,0	0,2	-0,2	0,0	0,0	0,0	-11,4	11,4	0,0	0,0
Naujai suteiktas ar įsigytas turtas	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	115,9	0,0	0,0	0,0	115,9
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas arba kuris buvo grąžintas	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	-24,2	-4,9	-10,6	0,0	-39,7
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	-0,5	-0,1	0,1	0,0	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	0,4	0,4	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	0,0	0,4	0,0	0,0	0,4	85,0	-9,6	0,8	0,0	76,2
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2021 m. gruodžio 31 d.	-0,7	-0,1	-0,9	0,0	-1,7	237,1	18,1	1,8	0,0	257,0

Finansų įstaigos ir viešasis sektorius

Mln. €	Atidėjiniai kredito nuostoliams					Bendroji balansinė vertė				
	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	POCI	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	-0,4	-0,1	0,0	0,0	-0,5	267,4	3,6	0,0	0,0	271,0
Pokyčiai, turintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Perklasifikavimai tarp lygių:										
į 1 lygį	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	-0,4	0,0	0,0	0,0
į 2 lygį	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-8,1	8,1	0,0	0,0	0,0
į 3 lygį	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,3	0,4	0,0	0,0
Naujai suteiktas ar įsigytas turtas	-0,8	0,0	0,0	0,0	-0,8	136,3	0,0	0,0	0,0	136,3
Turtas, kurio pripažinimas buvo nutrauktas arba kuris buvo grąžintas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-20,5	-2,1	0,0	0,0	-22,6
TKN modeliui naudotų prielaidų pasikeitimai, lygių pasikeitimų įtaka ir kt.	0,0	0,1	-0,4	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vadovybės sprendimu atliktas koregavimas	0,9	-0,2	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	0,1	-0,1	-0,4	0,0	-0,4	108,0	5,3	0,4	0,0	113,7
Pokyčiai, neturintys įtakos kredito nuostolių atidėjiniams										
Nurašymai	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2021 m. gruodžio 31 d.	-0,3	-0,2	-0,4	0,0	-0,9	375,4	8,9	0,4	0,0	384,7

Investicijų į finansinę nuomą (lizingą) bendroji ir grynoji vertė	Iki 1 metų	Antrais metais	Trečiais metais	Ketvirtais metais	Penktais metais	Po 5 metų	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.							
Investicijos bendroji vertė	507,1	391,4	272,8	129,0	70,6	10,6	1 381,5
Neuždirbtos būsimos finansinės veiklos pajamos iš finansinės nuomos (lizingo)	-22,0	-19,7	-11,0	-5,1	-1,9	-0,3	-60,0
Investicijos į finansinę nuomą (lizingą) grynoji vertė	485,1	371,7	261,8	123,9	68,7	10,3	1 321,5
2021 m. gruodžio 31 d.							
Investicijos bendroji vertė	473,9	390,3	252,6	169,3	135,1	9,2	1 430,4
Neuždirbtos būsimos finansinės veiklos pajamos iš finansinės nuomos (lizingo)	-28,1	-20,5	-12,2	-6,7	-2,9	-0,3	-70,7
Investicijos į finansinę nuomą (lizingą) grynoji vertė	445,8	369,8	240,4	162,6	132,2	8,9	1 359,7

13. SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI

2020 m. gruodžio 31 d. Mln. €	Vertinami amortizuota savikaina ¹	Pirminio pripažinimo metu vertinami tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais ²	Privalomai vertinami tikrąją vertę, kurios pasikeitimai pripažįstami pelnu ar nuostoliais	Vertinami tikrąją vertę, kurios pasikeitimai pripažįstami kitomis bendrosiomis pajamomis	Iš viso
Valdžios sektorius	0,0	251,1	2,5	0,0	253,6
Kredito įstaigos	0,0	24,1	0,0	0,0	24,1
Kitos finansų įmonės	0,0	0,0	6,2	0,0	6,2
Įmonių obligacijos	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4
Iš viso	0,0	275,2	9,1	0,0	284,3
2021 m. gruodžio 31 d. Mln. €	Vertinami amortizuota savikaina¹	Pirminio pripažinimo metu vertinami tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais²	Privalomai vertinami tikrąją vertę, kurios pasikeitimai pripažįstami pelnu ar nuostoliais	Vertinami tikrąją vertę, kurios pasikeitimai pripažįstami kitomis bendrosiomis pajamomis	Iš viso
Valdžios sektorius	242,7	242,1	1,4	1,4	487,6
Kredito įstaigos	37,4	23,7	5,2	0,0	66,3
Kitos finansų įmonės	0,0	0,0	7,9	0,0	7,9
Įmonių obligacijos	45,4	0,0	1,0	0,0	46,4
Iš viso	325,5	265,8	15,5	1,4	608,2

¹ 2021 m. *Luminor* išplėtė savo likvidumui palaikyti skirtą portfelį investicijomis į skolos vertybinius popierius, kurios buvo priskirtos vertinamoms amortizuota savikaina. Investicijos atliktos į aukštos kokybės vyriausybės ir padengtasias obligacijas, kurios yra tinkamos kaip užtikrinimo priemonės Europos Centriniam Bankui tais atvejais, kai siekiama įgyti papildomo likvidumo, jei tik to prireiktų.

² Dėl neatitikimų apskaitoje dalis likvidumui palaikyti skirtų skolos vertybinių popierių portfelio pirminio pripažinimo metu buvo priskirta vertinamiems tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais. *Luminor* perka išvestines priemones (palūkanų normos apsikeitimo sandorius), siekdamas ekonominiu požiūriu apsidrausti skolos vertybinius popierius nuo palūkanų normos rizikos, kuri turi įtakos tikrajai vertei. Išvestinės priemonės įtrauktos į laikomų prekybai portfelį, kurio tikrosios vertės pasikeitimai pripažįstami pelnu ar nuostoliais, todėl, siekiant išvengti ar reikšmingai sumažinti neatitikimus apskaitoje, skolos vertybiniai popieriai pirminio pripažinimo metu priskiriami vertinamiems tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais.

Skolos vertybinių popierių portfelio, vertinamo tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais, tikrosios vertės pasikeitimas per metus sudarė 2,2 mln. EUR 2021 m. (2020 m. – 3,5 mln. EUR). Kredito rizika, priskiriama tikrosios vertės pasikeitimams, 2020 m. ir 2021 m. buvo artima nuliui. Daugiau informacijos apie tai pateikta 27-oje pastaboje.

Investicijų portfelį į skolos vertybinius popierius, priskiriamus vertinamiems amortizuota savikaina ir vertinamiems tikrąją vertę, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis, daugiausia sudaro investicijos į ES valstybių vyriausybių ir padengtasias obligacijas, nes jos laikomos žemos rizikos. Visas portfelis priskiriamas 1 lygiui ir visa per 2021 m. pripažinta TKN suma siekė 0,3 mln. EUR (2020 m. – 0 mln. EUR).

14. INVESTICIJOS Į ASOCIJUOTĄSIAS IR PATRONUOJAMĄSIAS ĮMONES

14.1 INVESTICIJOS Į ASOCIJUOTĄSIAS ĮMONES

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Balansinė vertė metų pradžioje	5,6	5,3
Ataskaitinių metų pelno dalis	1,0	1,8
Dividendai	-0,7	-0,7
Potencialus pelno mokestis nuo būsimų dividendų (ankstesnieji laikotarpiai)	-0,6	-0,0
Balansinė vertė metų pabaigoje	5,3	6,4

2020 m. gruodžio 31 d. Mln. €	Buveinės šalis	Nuosavas kapitalas	Grynasis pelnas už metus ¹	Akcinio kapitalo dalis, %	Balansinė vertė
UAB ALD Automotive	Lietuva	7,3	0,5	25,0	1,8
ALD Automotive Eesti AS	Estija	6,6	0,4	25,0	1,4
SIA ALD Automotive	Latvija	9,7	0,5	25,0	2,0
SIA Kredītinformācijas Birojs	Latvija	0,3	0,0	22,6	0,1
Iš viso					5,3

2021 m. gruodžio 31 d. Mln. €	Buveinės šalis	Nuosavas kapitalas	Grynasis pelnas už metus ¹	Akcinio kapitalo dalis, %	Balansinė vertė
UAB ALD Automotive	Lietuva	8,7	0,5	25,0	2,3
ALD Automotive Eesti AS	Estija	7,9	0,4	25,0	1,7
SIA ALD Automotive	Latvija	10,8	0,6	25,0	2,3
SIA Kredītinformācijas Birojs	Latvija	0,6	0,0	19,8	0,1
Iš viso					6,4

¹ Luminor tenkanti asocijuotųjų įmonių pelno dalis

14.2 INVESTICIJOS Į PATRONUOJAMĄSIAS ĮMONES

Pavadinimas	Buveinės šalis	Veiklos pobūdis	2020 12 31	2021 12 31
Luminor Liising AS	Estija	Lizingas, faktoringas	100%	100%
Luminor Pensions Estonia AS	Estija	Pensijų fondų valdymas	100%	100%
Luminor Līzings SIA	Latvija	Lizingas, faktoringas	100%	100%
Luminor Līzings Latvija SIA	Latvija	Lizingas, faktoringas	100%	100%
Luminor Latvijas atklātais pensiju fonds AS	Latvija	Pensijų fondų valdymas	100%	100%
Luminor Asset Management IPAS	Latvija	Turto valdymas	100%	100%
Luminor Lizingas UAB	Lietuva	Lizingas, faktoringas	100%	100%
Intractus UAB	Lietuva	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	100%
Luminor Investicijų Valdymas UAB	Lietuva	Pensijų fondų valdymas	100%	100%

Patronuojamosios įmonės, kurios buvo likviduojamos 2021 m. gruodžio 31 d.

Pavadinimas	Buveinės šalis	Veiklos pobūdis	2020 12 31	2021 12 31
Promano Lat SIA	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	100%
Salvus SIA	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	100%
Salvus 3 SIA	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	100%

<i>Salvus 4 SIA</i>	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	100%
<i>Industrius UAB</i>	Lietuva	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	100%
<i>PROMANO LIT UAB</i>	Lietuva	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	100%

Patronuojamosios įmonės, kurios buvo likviduotos 2021 m.

Pavadinimas	Likvidavimo data	Buveinės šalis	Veiklos pobūdis	2020 12 31	2021 12 31
<i>Promano Est OÜ</i>	2021 03 03	Estija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	0%
<i>Luminor Finance SIA</i>	2021 08 16	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	0%
<i>Realm SIA</i>	2021 08 18	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	0%
<i>Salvus 2 SIA</i>	2021 07 28.	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	0%
<i>Salvus 6 SIA</i>	2021 09 22	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	0%
<i>Trioleta SIA</i>	2021 08 16	Latvija	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	0%
<i>Baltic Īpašums SIA</i>	2021 08 12.	Latvija	Nuosavo ar nuomojamo ilgalaikio nekilnojamojo turto nuoma ir eksploatavimas	100%	0%
<i>RECURSO UAB</i>	2021 07 30	Lietuva	Nuosavo nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas	100%	0%

15. NEMATERIALUSIS TURTAS

Mln. €	Iš viso ²
Įsigijimo savikaina 2020 m. sausio 1 d.	32,5
Įsigytas turtas	1,7
Perleistas ir (ar) nurašytas turtas	-1,0
Įsigijimo savikaina 2020 m. gruodžio 31 d.	33,2
Įsigytas turtas ¹	6,7
Perleistas ir (ar) nurašytas turtas	-0,5
Įsigijimo savikaina 2021 m. gruodžio 31 d.	39,4
Sukaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas 2020 sausio 1 d.	-24,4
Amortizacija	-2,2
Perleistas ir (ar) nurašytas turtas	0,6
Vertės sumažėjimas per metus	-0,5
Sukaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas 2020 gruodžio 31 d.	-26,5
Amortizacija	-3,1
Perleistas ir (ar) nurašytas turtas	0,5
Vertės sumažėjimas per metus	-0,3
Sukaupta amortizacija ir vertės sumažėjimas 2021 gruodžio 31 d.	-29,4
Balansinė vertė 2020 m. gruodžio 31 d.	6,7
Balansinė vertė 2021 m. gruodžio 31 d.	10,0

¹ 2021 m. 0,6 mln. EUR vertės vystymo sąnaudos buvo kapitalizuotos (2020 m. – 0 mln. EUR).

² Nematerialųjį turtą daugiausia sudaro kompiuterių programinė įranga ir prestižas (0,4 mln. EUR). Prestižui nebuvo pripažintas joks vertės sumažėjimas.

16. ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTO IR NAUDOJIMO TEISE VALDOMAS TURTAS

Mln. €	Nekilnojamas turtas	Įrengimai	Naudojimo teise valdomas turtas ¹	Iš viso
Įsigijimo savikaina 2020 m. sausio 1 d.	4,2	29,7	60,0	93,9
Įsigytas turtas	0,9	3,3	0,9	5,1
Perleistas ir (ar) nurašytas turtas	-3,9	-4,7	-2,1	-10,7
Įsigijimo savikaina 2020 m. gruodžio 31 d.	1,2	28,3	58,8	88,3
Įsigytas turtas ¹	0,0	1,1	0,2	1,3
Perleistas ir (ar) nurašytas turtas	-0,3	-13,0	-2,2	-15,5
Įsigijimo savikaina 2021 m. gruodžio 31 d.	0,9	16,4	56,8	74,1
Sukauptas nusidėvėjimas 2020 m. sausio 1 d.	-1,2	-19,6	-5,7	-26,5
Nusidėvėjimas	-0,1	-3,8	-6,0	-9,9
Perleistas ir (ar) nurašytas turtas	0,9	4,3	-0,5	4,7
Sukauptas nusidėvėjimas 2020 m. gruodžio 31 d.	-0,4	-19,1	-12,2	-31,7
Nusidėvėjimas	0,0	-3,5	-5,5	-9,0
Perleistas ir (ar) nurašytas turtas	0,2	12,0	1,4	13,6
Sukauptas nusidėvėjimas 2020 m. gruodžio 31 d.	-0,2	-10,6	-16,3	-27,1
Balansinė vertė 2020 m. gruodžio 31 d.	0,8	9,2	46,6	56,6
Balansinė vertė 2021 m. gruodžio 31 d.	0,7	5,8	40,5	47,0

¹ Didžiąją dalį naudojimo teise valdomo turto sudaro sutartys dėl pagrindinių būstinių nuomos Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje.

Toliau pateikiamos nuomos įsipareigojimų balansinės vertės ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį:

Mln. €	2020 m.
2019 m. gruodžio 31 d.	57,0
Nuomos pakeitimai	-0,2
Palūkanos	1,0
Mokėjimai	-8,1
2020 m. gruodžio 31 d.	49,7
Mln. €	2021 m.
2020 m. gruodžio 31 d.	49,7
Nuomos pakeitimai	-0,4
Nutrauktos nuomos sutartys	-0,8
Naujos nuomos sutartys	0,1
Palūkanos	1,0
Mokėjimai	-6,2
2021 m. gruodžio 31 d.	43,4

Nuomos įsipareigojimų analizė pagal mokėjimo terminus atskleista 4-oje pastaboje *Likvidumo rizika*. Trumpalaikė nuoma, mažos vertės turto nuoma, kintamieji nuomos mokesčiai ir pajamos iš subnuomos yra nereikšmingi ir dėl to neatskleidžiami.

17. KITAS TURTAS

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Nefinansinis turtas		
Atgautinas PVM ir kiti mokesčiai	1,3	2,1
Gautinos sumos	12,0	6,2
Sukauptos pajamos	9,3	6,3
Išankstiniai apmokėjimai	9,5	15,5
Perimtas turtas ¹	1,3	1,8
Kita	10,0	2,6
Finansinis turtas		
Pervedimai kelyje	10,2	15,3
Iš viso	53,6	49,8

¹ Dėl nuomos sutarčių nutraukimo konfiskuotas turtas bus realizuojamas bendradarbiaujant su partneriais.

18. KLIENTŲ INDĖLIAI

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Terminuotieji indėliai	1 087,0	888,5
Indėliai iki pareikalavimo	10 734,7	9 416,9
Iš viso	11 821,7	10 305,4

Klientų indėliai pagal klientų tipą, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Privatūs klientai	4 509,4	4 788,6
Verslo klientai	4 272,9	4 044,8
Finansų įstaigos	345,0	246,9
Viešasis sektorius	2 694,4	1 225,1
Iš viso	11 821,7	10 305,4

19. IŠLEISTI SKOLOS VERTYBINIAI POPIERIAI

Mln. €	Anksčiausia pareikalavimo data	Išpirkimo data	Nominalioji suma	Balansinė vertė	
				2020 12 31	2021 12 31
1,5% pirmąsias obligacija ¹		2021 m. spalio	99,2	100,1	0,0
1,375% pirmąsias obligacija ²		2022 m. spalio	71,5	301,6	71,8
0,792% pirmąsias obligacija	2023 m. gruodis	2024 m. gruodis	300,0	297,5	298,3
0,539% pirmąsias obligacija	2025 m. rugsėjis	2026 m. rugsėjis	300,0	0,0	298,9
0,01% padengtoji obligacija		2025 m. kovas	500,0	502,0	494,6
Iš viso			1 270,7	1 201,2	1 163,6

¹ Pradinė nominalioji suma buvo 300 mln. EUR, kuri buvo sumažinta po atpirkimo 2020 m. gruodžio mėn.

² Pradinė nominalioji suma buvo 300 mln. EUR, kuri buvo sumažinta po atpirkimo 2021 m. rugsėjo mėn.

Skolos vertybinių popierių balansinės vertės pokyčių atskleidimas

Mln. €	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	651,7
Nauja emisija	800,0
Sandoriai tarp grupės įmonių	-0,5
Priedas	4,8
Sukauptos palūkanos	9,5
Sumokėtos palūkanos	-10,0
Sandorio išlaidų amortizacija, nuolaidos	-1,5
Atpirkimas	-250,8
Apsidraudimo poveikis	-2,0
2020 m. gruodžio 31 d.	1 201,2
Mln. €	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	1 201,2
Nauja emisija	300,0
Išpirkimas	-99,2
Sandoriai tarp grupės įmonių	0,0
Priedas	-0,7
Sukauptos palūkanos	7,5
Sumokėtos palūkanos	-7,9
Atpirkimas	-228,5
Apsidraudimo poveikis	-8,8
2021 m. gruodžio 31 d.	1 163,6

20. KITI ĮSIPAREIGOJIMAI

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Nefinansiniai įsipareigojimai		
Sukaupti įsipareigojimai	43,3	46,9
Gauti avansiniai mokėjimai	2,2	3,6
Kiti įsipareigojimai	14,6	9,3
Kiti mokesčių įsipareigojimai	1,8	1,4
PVM įsipareigojimai	2,3	1,7
Finansiniai įsipareigojimai		
Pervedimai kelyje	14,4	27,8
Kita	0,3	1,2
Iš viso	78,9	91,9

21. ATIDĖJINIAI

Pasikeitimai atidėjinių sąskaitoje yra pateikti toliau:

Mln. €	Kreditavimo įsipareigojimai ir garantijos	Teisiniai ginčai	Restruktūri- zavimas	Kita	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	3,5	0,1	0,6	0,2	4,4
Suformuoti per metus	10,45	0,3	0,0	0,1	10,8
Kiti pasikeitimai	-7,2	-0,1	-0,6	2,0	-5,9
2020 m. gruodžio 31 d.	6,7	0,3	0,0	2,3	9,3

Mln. €	Kreditavimo įsipareigojimai ir garantijos	Teisiniai ginčai	Restruktūri- zavimas	Kita	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	6,7	0,3	0,0	2,3	9,3
Suformuoti per metus	13,6	0,4	0,0	2,8	16,8
Kiti pasikeitimai	-15,2	-0,3	0,0	-1,5	-17,0
2021 m. gruodžio 31 d.	5,1	0,4	0,0	3,6	9,1

Teisminės bylos ir ieškiniai

Vykdydamas įprastinę veiklą, *Luminor* dalyvauja keliuose teismo procesuose, siekdamas atgauti negrąžintą kredito likutį ir išlaikyti užtikrinimo priemones. *Luminor* vadovybės nuomone, bet kokie vykstantys teismo procesai, dėl kurių nebuvo suformuoti atidėjiniai 2021 m. gruodžio 31 d., nelems reikšmingų nuostolių *Luminor*.

Kreditavimo įsipareigojimai ir garantijos

Mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
2019 m. gruodžio 31 d.	1,6	0,4	1,5	3,5
Suformuoti per metus	10,4	0,0	0,0	10,4
Pripažinimo nutraukimas ir kiti pasikeitimai ¹	-8,4	2,1	-0,9	-7,2
2020 m. gruodžio 31 d.	3,6	2,5	0,6	6,7

Mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
2020 m. gruodžio 31 d.	3,6	2,5	0,6	6,7
Suformuoti per metus	13,6	0,0	0,0	13,6
Pripažinimo nutraukimas ir kiti pasikeitimai ¹	-15,2	-0,2	0,2	-15,2
2021 m. gruodžio 31 d.	2,0	2,3	0,8	5,1

¹Didžiąją dalį pasikeitimų sudarė pripažinimo nutraukimas su nedideliu peržiūrėtų TKN vertinimo modelio prielaidų poveikiu.

Kreditavimo įsipareigojimų ir garantijų kredito kokybė

2020 m. gruodžio 31 d., mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
Žema rizika	566,6	20,5	0,0	587,1
Vidutinė rizika	809,5	255,2	0,0	1 064,7
Aukšta rizika	35,6	70,0	0,0	105,6
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	22,3	22,3
Iš viso	1 411,7	345,7	22,3	1 779,7
Atidėjiniai	-3,6	-2,5	-0,6	-6,7

2021 m. gruodžio 31 d., mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
Žema rizika	721,5	37,6	0,0	759,1
Vidutinė rizika	891,1	219,0	0,0	1 110,1
Aukšta rizika	14,7	22,3	0,0	37,0
Įsipareigojimų neįvykdymas	0,0	0,0	13,3	13,3
Iš viso	1 627,3	278,9	13,3	1 919,5
Atidėjiniai	-2,0	-2,3	-0,8	-5,1

22. IŠLEISTASIS KAPITALAS

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Akcinis kapitalas (mln. €)	34,9	34,9
Akcijų priedai (mln. €)	1 412,2	1 412,2
Akcinio kapitalo ir akcijų priedų iš viso (mln. €)	1 447,1	1 447,1
Akcijų skaičius	3 491 223	3 491 223
Vienos akcijos nominalioji vertė (EUR)	10	10

Visos akcijos yra išleistos ir pilnai apmokėtos.

23. IŠVESTINĖS FINANSINĖS PRIEMONĖS

2020 m. gruodžio 31 d. Mln. €	Nominali vertė	Tikroji vertė	
		Turtas	Įsipareigojimai
Su palūkanų norma susijusios sutartys	2 879,4	13,1	11,5
Su valiuta susijusios sutartys	1 147,1	28,8	37,6
Su biržos prekėmis susijusios sutartys	12,8	1,5	1,5
Iš viso	4 039,3	43,4	50,6

2021 m. gruodžio 31 d. Mln. €	Nominali vertė	Tikroji vertė	
		Turtas	Įsipareigojimai
Su palūkanų norma susijusios sutartys	2 023,7	7,6	10,0
Su valiuta susijusios sutartys	1 351,3	22,8	15,5
Su biržos prekėmis susijusios sutartys	170,1	45,1	44,8
Iš viso	3 545,1	75,5	70,3

Su biržos prekėmis susijusių sutarčių portfelis išaugo 2021 m. dėl klientų aktyvumo. Visos su biržos prekėmis susijusios sutartys su klientais yra atspindėtos su lygiaverčiais sandoriais.

APSIDRAUDIMO VEIKLA

Tikrosios vertės apsidraudimo sandoriai

Toliau lentelėje apibendrintos apsidraudimo priemonės (palūkanų normų apsikeitimo sandoriai) ir susiję apdraustieji objektai:

Mln. €	Įsigaliojimo data	Termino pabaiga	Mokama palūkanų norma	Nominali vertė	
Apdraustoji priemonė ir gaunama palūkanų norma				2020 12 31	2021 12 31
1,375% pirmieji obligacija ¹	2019 m. birželis	2022 m. spalio	6 mėn. EURIBOR + 1,732%	300,0	0,0
0,792% pirmieji obligacija	2020 m. gruodis	2023 m. gruodis	6 mėn. EURIBOR + 1,289%	300,0	300,0
0,01% padengtoji obligacija	2020 m. kovas	2025 m. kovas	6 mėn. EURIBOR + 0,289%	500,0	500,0
Iš viso				1 100,0	800,0

¹ Ankstesnis palūkanų normų apskaitos sandoris – 300 mln. EUR vertės – buvo užbaigtas 2021 m. rugsėjo mėn. vykdamas pirmųjų obligacijų atpirkimą.

Tarp apdraustojo objekto ir apsidraudimo priemonių egzistuoja ekonominiai ryšiai, nes palūkanų normų apskaitos sandorių sąlygos atitinka fiksuotos palūkanų normos paskolos sąlygas (t. y. nominali vertė, terminas, mokėjimo ir perskaičiavimo datos). Apsidraudimo ryšiams *Luminor* yra nustatęs 1:1 apsidraudimo santykį, nes palūkanų normų apskaitos sandorių pagrindinė rizika yra tokia pati, kaip ir apdraustosios rizikos komponentas. Siekdamas įvertinti apsidraudimo veiksmingumą, *Luminor* taiko hipotetinės išvestinės priemonės metodą ir lygina apsidraudimo priemonės tikrosios vertės pasikeitimą su apdraustajai rizikai priskiriamo apdraustojo objekto tikrosios vertės pasikeitimu. Per 2021 m. apsidraudimo veiklos bendram rezultatui įtakos turėjo vieno iš apdraustųjų objektų atpirkimas ir susijusi apsidraudimo priemonė buvo padengta dar iki suėjus terminui (žr. 5-ą pastabą). Tai nepakeitė išvados dėl apsidraudimo veiksmingumo.

Palūkanų normų apskaitos sandoriai, mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Nominalioji vertė	1 100,0	800,0
Balansinė vertė (išvestinių finansinių priemonių turtas/įsipareigojimai)	5,3	-3,5

24. PELNO MOKESTIS

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis	-8,1	-6,8
Ankstesnių laikotarpių pelno mokesčio koregavimas	-0,8	-0,2
Atidėtojo pelno mokesčio pasikeitimas	6,2	-0,7
Iš viso	-2,7	-7,7
Pelnas prieš apmokestinimą	35,8	82,4
Pasikeitimai, susiję su atidėtojo pelno mokesčio turtu	6,3	-0,7
Pelno mokestis, taikomas apmokestinamoms pajamoms užsienio šalių jurisdikcijose	-8,4	-9,1
Neatskaitomų sąnaudų/ neapmokestinamų pajamų poveikis	0,6	2,3
Dividendams taikomas pelno mokestis	-0,4	0,0
Ankstesnių laikotarpių pelno mokesčio koregavimas	-0,8	-0,2
Pelno mokestis už metus	-2,7	-7,7
Taikytinas mokesčio tarifas	8%	9%
Balanse pripažintas atidėtas pelno mokestis		
Likutis laikotarpio pradžioje, atidėtojo pelno mokesčio turtas	3,0	9,4
Pripažinta kitose bendrosiose pajamose	0,0	0,0
Kiti atidėtojo pelno mokesčio laikinieji pasikeitimai	1,3	-2,0
Keliami mokestiniai nuostoliai	5,1	1,3
Kita	0,0	0,0
Likutis laikotarpio pabaigoje, atidėtojo pelno mokesčio turtas	9,4	8,7
Likutis laikotarpio pabaigoje, atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai	-0,1	0,0

2021 m. gruodžio 31 d. *Luminor* nepaskirstytasis pelnas sudarė 97,9 mln. EUR (2020 m. gruodžio 31 d. – 215,1 mln. EUR). Nepaskirstytojo pelno paskirstymas akcininkams dividendų forma yra apmokestinamas taikant pelno mokestį, kurio maksimalus tarifas yra 20/80 nuo gryųjų dividendų išmokėtos sumos. Todėl, atsižvelgiant į grynosios nuosavoms lėšoms ir kapitalui taikomus nustatytus reikalavimus, iš nepaskirstytojo pelno finansinių ataskaitų sudarymo dieną akcininkams gali būti išmokėta 97,0 mln. EUR dividendų, o pelno mokestis atitinkamai sudarytų 16,0 mln. EUR. Potencialus mokestinis poveikis įvertintas atsižvelgiant į mokesčių režimą Lietuvoje, kur pelno mokestis yra mokamas nuo apskaitinio pelno. 2020 m. gruodžio 31 d., atsižvelgiant į grynosios nuosavoms lėšoms ir kapitalui nustatytus reikalavimus, palyginamojo laikotarpio sumos sudarytų atitinkamai 172,1 mln. EUR ir 43,0 mln. EUR. Pažymėtina, kad į šį pelno mokesčio skaičiavimą neįtraukiamas iš anksto sumokėtas avansinis pelno mokestis bei gauti dividendai, kuriems taikoma mokestinė išimtis.

25. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Nepanaudoti suteikti kreditavimo įsipareigojimai	1 199,1	1 230,1
Suteiktos finansinės garantijos	433,5	498,9
Įvykdymo garantijos	147,1	190,5
Iš viso	1 779,7	1 919,5

Visų nebalansinių straipsnių terminas yra trumpas. Visoms pozicijoms nustatytas atsiskaitymas iki pareikalavimo arba trumpesnis nei 1 mėn. terminas.

26. FINANSINIO TURTO IR FINANSINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ UŽSKAITA

2020 m. gruodžio 31 d. finansinės priemonės, kurioms taikoma užskaita, vykdytinų pagrindinių tarpusavio užskaitos sutartys ir panašūs susitarimai pateikti toliau lentelėje ir 21-oje pastaboje.

Mln. €	Bendroji vertė prieš užskaitą finansinės būklės ataskaitoje	Bendroji vertė, užskaityta finansinės būklės ataskaitoje	Grynoji vertė po užskaitos finansinės būklės ataskaitoje	Sumos, kurioms taikomos pagrindinės tarpusavio užskaitos sutartys ir panašūs susitarimai, neužskaitytos finansinės būklės ataskaitoje			Grynoji pozicijos vertė
				Finansinės priemonės	Gauta užtikrinimo priemonė grynaisiais pinigais	Įkeista užtikrinimo priemonė grynaisiais pinigais	
Turtas							
Išvestinės finansinės priemonės	43,4	0,0	43,4	0,0	3,9	0,0	39,5
Paskolos klientams	548,5	0,0	548,5	502,0	0,0	0,0	46,5
Iš viso	591,9	0,0	591,9	502,0	3,9	0,0	86,0
Įsipareigojimai							
Išvestinės finansinės priemonės	50,6	0,0	50,6	0,0	0,0	33,0	17,6
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	502,0	0,0	502,0	502,0	0,0	0,0	0,0
Iš viso	552,6	0,0	552,6	502,0	0,0	33,0	17,6

2021 m. gruodžio 31 d. finansinės priemonės, kurioms taikoma užskaita, vykdytinų pagrindinių tarpusavio užskaitos sutartys ir panašūs susitarimai pateikti toliau lentelėje.

Mln. €	Bendroji vertė prieš užskaitą finansinės būklės ataskaitoje	Bendroji vertė, užskaityta finansinės būklės ataskaitoje	Grynoji vertė po užskaitos finansinės būklės ataskaitoje	Sumos, kurioms taikomos pagrindinės tarpusavio užskaitos sutartys ir panašūs susitarimai, neužskaitytos finansinės būklės ataskaitoje			Grynoji pozicijos vertė
				Finansinės priemonės	Gauta užtikrinimo priemonė grynaisiais pinigais	Įkeista užtikrinimo priemonė grynaisiais pinigais	
Turtas							
Išvestinės finansinės priemonės	75,5	0,0	75,5	0,0	62,0	0,0	137,5
Paskolos klientams	549,1	0,0	549,1	494,6	0,0	0,0	54,5
Iš viso	624,6	0,0	624,6	494,6	62,0	0,0	192,0
Įsipareigojimai							

Išleisti skolos vertybiniai popieriai	494,6	0,0	494,6	494,6	0,0	0,0	0,0
Iš viso	494,6	0,0	494,6	494,6	0,0	0,0	0,0

Iškeista ir gauta užtikrinimo priemonė grynaisiais pinigais sudaro atitinkamai gautinų sumų iš kitų kredito įstaigų eilutės bei kredito įstaigų paskolų eilutės dalį. Užtikrinimo priemonių grynaisiais pinigais likučiai yra susiję su išvestinių finansinių priemonių pozicijomis ir jų suma skiriasi, priklausomai nuo pozicijų sumų su tam tikromis sandorio šalimis.

27. FINANSINIO TURTO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ TIKROJI VERTĖ

FINANSINIŲ PRIEMONIŲ TIKROSIOS VERTĖS NUSTATYMO HIERARCHIJA

Finansinių priemonių tikrosios vertės nustatymo hierarchija 2020 m. gruodžio 31 d.:

2020 m. gruodžio 31 d. Mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso	Balansinė vertė
Finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina, kuriam atskleidžiama tikroji vertė					
Pinigai kasoje	123,8	0,0	0,0	123,8	123,8
Lėšos centriniuose bankuose	0,0	4 802,7	0,0	4 802,7	4 802,7
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	0,0	103,6	0,0	103,6	103,6
Paskolos klientams	0,0	0,0	9 107,0	9 107,0	9 430,8
Kitas finansinis turtas	0,0	0,0	10,2	10,2	10,2
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte					
Prekybai laikomas finansinis turtas					
Skolos vertybiniai popieriai	2,9	0,0	6,2	9,1	9,1
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais					
Nuosavybės priemonės	0,0	2,7	0,0	2,7	2,7
Skolos vertybiniai popieriai, pirminio pripažinimo metu priskiriami vertinamiems tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais					
Valdžios įstaigos	251,1	0,0	0,0	251,1	251,1
Kredito įstaigos	24,1	0,0	0,0	24,1	24,1
Išvestinės finansinės priemonės	0,0	42,7	0,7	43,4	43,4
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis					
Nuosavybės priemonės	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
Iš viso	401,9	4 951,7	9 124,2	14 477,8	14 801,6
Finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina, kuriems atskleidžiama tikroji vertė					
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	0,0	47,3	0,0	47,3	47,3
Klientų indėliai	0,0	10 734,7	1 087,0	11 821,7	11 821,7
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	499,2	701,0	0,0	1 200,2	1 201,2
Kiti finansiniai įsipareigojimai	0,0	0,0	14,7	14,7	14,7
Finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte					
Išvestinės finansinės priemonės	0,0	49,3	1,3	50,6	50,6
Iš viso	499,2	11 532,3	1 103,0	13 134,5	13 135,5

Finansinių priemonių tikrosios vertės nustatymo hierarchija 2021 m. gruodžio 31 d.:

2021 m. gruodžio 31 d. Mln. €	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso	Balansinė vertė
Finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina, kuriam atskleidžiama tikroji vertė					
Pinigai kasoje	136,1	0,0	0,0	136,1	136,1
Lėšos centriniuose bankuose	0,0	2 358,1	0,0	2 358,1	2 358,1
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	0,0	64,4	0,0	64,4	64,4
Skolos vertybiniai popieriai	314,4	6,9	0,0	321,3	325,5
Paskolos klientams	0,0	0,0	9 740,6	9 740,6	9 946,7
Kitas finansinis turtas	0,0	15,3	0,0	15,3	15,3
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte					
Prekybai laikomas finansinis turtas					
Skolos vertybiniai popieriai	2,3	6,3	6,9	15,5	15,5
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais					
Nuosavybės priemonės	0,0	2,7	0,0	2,7	2,7
Skolos vertybiniai popieriai, pirminio pripažinimo metu priskiriami vertinamiems tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu ar nuostoliais					
Valdžios įstaigos	242,1	0,0	0,0	242,1	242,1
Kredito įstaigos	23,7	0,0	0,0	23,7	23,7
Išvestinės finansinės priemonės	0,0	74,9	0,6	75,5	75,5
Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas kitomis bendrosiomis pajamomis					
Skolos vertybiniai popieriai	0,0	1,4	0,0	1,4	1,4
Nuosavybės priemonės	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5
Iš viso	718,6	2 530,0	9 748,6	12 997,2	13 207,5
Finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina, kuriems atskleidžiama tikroji vertė					
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	0,0	83,8	0,0	83,8	83,8
Klientų indėliai	0,0	9 416,9	888,5	10 305,4	10 305,4
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	0,0	1 106,4	0,0	1 106,4	1 163,6
Kiti finansiniai įsipareigojimai	0,0	29,0	0,0	29,0	29,0
Finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte					
Išvestinės finansinės priemonės	0,0	70,3	0,0	70,3	70,3
Iš viso	0,0	10 706,4	888,5	11 594,9	11 652,1

3-iam lygiui priskirtų skolos vertybinių popierių pasikeitimai:

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Likutis laikotarpio pradžioje	12,9	6,2
Perleidimai	-7,2	0,0
Nerealizuotas pelnas / nuostoliai dėl laikomo turto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	0,5	0,7
Likutis laikotarpio pabaigoje	6,2	6,9

28. SUSIJUSIOS ŠALYS

Susijusios šalies apibrėžtis ir bendrieji identifikavimo principai atskleisti 1-oje pastaboje. Visi sandoriai su susijusiomis šalimis sudaromi vykdant įprastinę veiklą ir rinkos sąlygomis. 2021 m. ir 2020 m. gruodžio 31 d. nebuvo susijusių šalių įsiskolinimų, priskirtų 3-iam lygiui.

Patronuojančioji ir pagrindinė kontroliuojančioji šalis

2021 m. *Luminor* paskirstė 191,0 mln. EUR dividendų savo patronuojančiajai bendrovei (2020 m. – 0 mln. EUR).

Ūkio subjektai, turintys reikšmingos įtakos

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Palūkanų sąnaudos	-11,1	-7,9
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	-0,1	-0,2
Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos	-26,8	27,0
Kitos administracinės sąnaudos	-14,4	-4,0
Kitos pajamos ir sąnaudos	-1,4	0,4
Iš viso	-53,8	15,3

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	59,2	11,5
Išvestinės finansinės priemonės	18,7	54,8
Kitas turtas	0,1	0,3
Turto iš viso	78,0	66,6
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	3,1	63,1
Išvestinės finansinės priemonės	41,3	21,2
Kiti įsipareigojimai	4,4	0,0
Įsipareigojimų iš viso	48,8	84,3

Pelno nuostolių straipsnių ir balanso pozicijų pasikeitimai daugiausiai sietini su išvestinėmis priemonėmis ir susijusiomis užtikrinimo priemonių grynaisiais pinigais pozicijomis su atitinkamomis šalimis.

Pagrindiniai vadovai

Darbo santykių nutraukimo atveju Valdybos nariams ir kitiems pagrindiniams vadovaujantiems darbuotojams taikoma 6– 12 mėnesių nekonkuravimo sąlyga. Be pagal riziką koreguojamo ir veiklos rezultatais grindžiamo kintamojo atlygio netaikomos jokios kitos trumpalaikės ar ilgalaikės išmokos.

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Fiksuotojo ir kintamojo darbo užmokesčio mokėjimai	-2,8	-2,7

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Paskolos klientams	1,0	0,1
Klientų indėliai	1,1	0,9

Asocijuotosios įmonės

ALD Automotive (3 ūkio subjektai), mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Paskolos klientams	11,2	5,9
Klientų indėliai	0,8	0,5

29. INFORMACIJA APIE SEGMENTUS

Mln. €	2020 m.				2021 m.			
	Mažmeninė bankininkystė	Verslo bankininkystė	Kita	Iš viso	Mažmeninė bankininkystė	Verslo bankininkystė	Kita	Iš viso
Grynosios palūkanų ir panašios pajamos	114,2	123,2	- 10,5	226,9	110,2	125,8	3,2	239,2
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	49,2	24,3	0,1	73,6	52,8	25,3	0,4	78,5
Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos	6,1	8,0	13,6	27,7	7,2	9,7	4,0	20,9
Kitos pajamos	0,9	0,9	-1,8	0,0	0,3	0,3	-10,3	-9,7
Veiklos pajamų iš viso	170,4	156,4	1,4	328,2	170,5	161,1	-2,7	328,9
Veiklos sąnaudų iš viso	-173,7	-96,1	-5,6	-275,4	-170,3	-89,9	-2,6	-262,8
Atidėjiny s kredito nuostoliams	5,4	-24,0	1,0	-17,6	11,6	2,5	0,7	14,8
Kita	0,1	0,1	0,4	0,6	-0,1	1,7	-0,1	1,5
Pelnas (-nuostolis) prieš apmokestinimą	2,2	36,4	-2,8	35,8	11,7	75,4	-4,7	82,4

Paslaugų ir komisinių pajamos pagal segmentus

Mln. €	2020 m.				2021 m.			
	Mažmeninė bankininkystė	Verslo bankininkystė	Kita	Iš viso	Mažmeninė bankininkystė	Verslo bankininkystė	Kita	Iš viso
Kortelės	27,4	5,0	0,0	32,4	29,1	5,1	0,0	34,2
Kreditavimo produktai	0,9	4,6	-0,1	5,4	0,5	4,2	0,2	4,9
Kasdienės bankininkystės planai	13,9	0,2	0,1	14,2	15,3	0,3	0,4	16,0
Indėlių produktai ir grynųjų pinigų valdymas	8,3	7,4	0,6	16,3	8,5	8,1	0,2	16,8
Draudimas	2,9	1,2	0,1	4,2	3,0	0,9	0,0	3,9
Investicijos	1,9	1,1	0,9	3,9	2,8	1,6	0,7	5,1
Pensijos	9,7	0,0	0,1	9,8	11,3	0,2	0,0	11,5
Prekybos finansavimas	0,1	8,0	0,2	8,3	0,1	8,8	0,0	8,9
Kitos paslaugų ir komisinių pajamos	0,7	0,5	0,1	1,3	0,5	0,3	0,0	0,8
Iš viso	65,8	28,0	2,0	95,8	71,1	29,5	1,5	102,1

2020 m. gruodžio 31 d., mln. €	Mažmeninė bankininkystė	Verslo bankininkystė	Kita	Iš viso
Paskolos klientams ¹	5 251,8	4 307,8	31,9	9 591,5
Klientų indėliai	5 743,1	6 024,8	53,8	11 821,7

2021 m. gruodžio 31 d., mln. €	Mažmeninė bankininkystė	Verslo bankininkystė	Kita	Iš viso
Paskolos klientams ¹	5 436,5	4 627,9	19,3	10 083,7
Klientų indėliai	6 066,3	4 196,8	42,3	10 305,4

¹ Informacijoje apie segmentus į sumas neįtraukti atidėjiniai ir sukauptos palūkanos.

Šioje lentelėje pateiktas pirmiau nurodytos bendros paskolų klientams sumos sutikrinimas su grynąja balansine verte, nurodyta balanse:

Mln. €m	2020 12 31	2021 12 31
Pirmiau nurodyta bendra paskolų klientams suma	9 591,5	10 083,7
Sukauptos palūkanos	20,5	9,4
Atidėjiny s	-136,9	-101,9
Pradinis vertės sumažėjimas	-18,7	-15,7
Amortizuotas mokestis	-25,6	-28,8
Grynoji balansinė vertė	9 430,8	9 946,7

30. INFORMACIJA PAGAL ŠALIS

Pagal ES kapitalo reikalavimų direktyvos IV (KRD IV) 89 str. ES kredito įstaigos ir investicinės įmonės, kurių veiklą reglamentuoja KRD IV, taip pat jų patronuojamosios įmonės ir filialai kiekvienais metais privalo atskleisti tam tikrą informaciją pagal valstybes nares ir trečiąsias šalis, kuriose jie yra įsisteigę. Šis reikalavimas vietos mastu įgyvendinamas pagal Estijos Respublikos kredito įstaigų įstatymo §92 „Ataskaitų ir kitos informacijos atskleidimas“ 8 dalį ir pagal ją reikalaujama, kad kredito įstaiga metinėje ataskaitoje arba metinės ataskaitos atskleidimo datą ir atskleidimo vietoje atskleistų tokią informaciją, skirtą susitariančiosioms valstybėms ir trečiosioms valstybėms, kuriose yra kredito įstaigos veiklos vieta: geografinė vieta, ūkio subjekto pavadinimas ir veiklos pobūdis; apyvarta arba pardavimo pajamos; darbuotojų skaičius pagal pilno etato apskaitos duomenis; ikimokestinis pelnas arba nuostolis; pelno mokestis ar kitas nuo pelno arba nuostolių mokamas mokestis; ir gautos valstybės paramos dydis.

Luminor pagrindinė veikla, nepriklausomai nuo šalies, yra finansinių paslaugų teikimas. *Luminor* bankas veikia per savo pagrindinę buveinę Estijoje (*Luminor Bank AS*), taip pat per savo skyrius Latvijoje ir Lietuvoje (*Luminor Bank AS Latvijas filiāle* ir *Luminor Bank AS Lietuvos skyrius*). *Luminor* taip pat atstovaujamas per jo patronuojamąsias įmones. Informacija apie kiekvienos patronuojamosios įmonės geografinę buvimo vietą, ūkio subjekto pavadinimą ir veiklos pobūdį yra pateikta 17.2 pastaboje *Investicijos į patronuojamąsias įmones*. Nebuvo gauta jokia valstybės parama.

2020 m., mln. €	Estija	Latvija	Lietuva	Iš viso
Pardavimo pajamos ¹	84,8	115,7	169,0	369,5
Pelnas prieš apmokestinimą	-72,0	61,4	46,4	35,8
Pelno mokestis ar kitas nuo pelno ar nuostolių mokamas mokestis	-5,5	0,0	8,2	2,7
Darbuotojų skaičius pagal pilno etato apskaitos duomenis	594	823	961	2 378
2021 m., mln. €	Estija	Latvija	Lietuva	Iš viso
Pardavimo pajamos ¹	81,6	116,6	170,3	368,5
Pelnas prieš apmokestinimą	-73,0	64,6	90,8	82,4
Pelno mokestis ar kitas nuo pelno ar nuostolių mokamas mokestis	-1,3	0,0	9,0	7,7
Darbuotojų skaičius pagal pilno etato apskaitos duomenis	549	802	911	2 262

¹ Pardavimo pajamos yra palūkanų ir panašių pajamų bei paslaugų ir komisinių pajamų suma, eliminavus sandorius tarp grupės įmonių.

31. REIKŠMINGI ĮVYKIAI PO ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOS

Nuo sausio 1 d. p. Ottar Ertzeid buvo išrinktas į Stebėtojų tarybą, o vėliau į Tarybos Audito, Atlygio ir Rizikos komitetus. P. Ertzeid yra bankininkas, turintis daugiau nei 30 metų patirtį. Pastaruoju metu jis buvo *DNB ASA* ir *DNB Bank ASA* grupės finansų vadovas bei grupės valdybos narys. Prieš tai jis buvo *DNB* investicinės bankininkystės padalinio *DNB Markets* vadovas.

Sausio 31 d. pasirašėme sutartį dėl 99% pirmaujančio Baltijos regione e. prekybos mokėjimo paslaugų teikėjo *Maksekeskus* akcijų įsigijimo. Šiuo įsigijimu yra palaikomi mūsų strateginiai tikslai ir jis paskatins mūsų skaitmeninę transformaciją bei sustiprins mūsų buvimą sparčiai augančioje e. prekybos mokėjimų rinkoje. Šį sandorį tikimasi užbaigti artimiausiais mėnesiais ir jam turi pritarti Estijos institucijos.

Užbaigėme pirminį galimų invazijos į Ukrainą padarinių mūsų paskolų portfeliui aukšto lygio įvertinimą. Įvertinome klientų nuosavybės struktūras, pardavimo rinkas, žaliavų tiekimo rinkas, gamybos padalinių ar veiklos vietą ir energijos intensyvumą. Padarėme išvadą, kad rizika, kylanti iš mūsų klientų pozicijų, yra ribota, o mūsų klientų (juridinių asmenų), turinčių nuosavybės sąsają su paveiktu regionu, skaičius yra ribotas. Mokėjimų srautai į Baltarusiją, Rusiją ar Ukrainą ir iš jų sudaro mažiau nei 2% viso mūsų klientų mokėjimų srauto. Rizika, susijusi su žaliavų tiekimu, gamybos padalinių ar veiklos vieta, daugeliu atvejų yra sumažinama. Daugumos klientų pardavimo rinkos yra diversifikuotos. Tačiau taip pat pažymime, kad padėtis yra nenusipėjama, pavyzdžiui, dėl galimo energijos srauto sumažinimo ar sankcijų, todėl neįmanoma pateikti galutinio įvertinimo.

32. LUMINOR BANK AS, KAIP ATSKIRO SUBJEKTO, PAGRINDINĖS ATASKAITOS

Patronuojančiosios bendrovės nekonsoliduotosios pagrindinės finansinės ataskaitos yra parengtos pagal Estijos Respublikos apskaitos įstatymą ir jos nesudaro *Luminor Bank AS* atskirųjų finansinių ataskaitų pagal 27-ojo TAS „Atskirosios finansinės ataskaitos“ reikšmę.

LUMINOR BANK AS PELNO (NUOSTOLIŲ) IR KITŲ BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA UŽ 2021 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIUS METUS

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Palūkanų pajamos, apskaičiuotos taikant efektyvios palūkanų normos metodą	250,5	238,0
Kitos panašios pajamos	0,6	0,9
Palūkanų ir panašios sąnaudos	-46,7	-27,1
Grynosios palūkanų ir panašios pajamos	204,4	211,8
Paslaugų ir komisinių pajamos	82,6	87,3
Paslaugų ir komisinių sąnaudos	-21,6	-21,7
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	61,0	65,6
Grynasis pelnas iš išvestinių finansinių priemonių	-9,6	23,4
Grynasis pelnas iš operacijų užsienio valiuta	21,6	-7,9
Grynosios kitos finansinės veiklos pajamos	15,7	5,0
Dividendų pajamos	47,7	6,5
Kitos veiklos pajamos	6,8	6,4
Kitos veiklos sąnaudos	-6,4	-10,8
Grynosios kitos veiklos pajamos	75,8	22,6
Veiklos pajamų iš viso	341,2	300,0
Atlyginimai ir kitos personalo sąnaudos	-95,3	-96,4
Kitos administracinės sąnaudos	-158,7	-146,8
Nusidėvėjimas ir amortizacija	-11,5	-11,4
Veiklos sąnaudų iš viso	-265,5	-254,6
Atidėjinyk kredito nuostoliams, neįskaitant nebalansinių įsipareigojimų	-10,8	11,0
Nebalansinių įsipareigojimų atidėjinyk kredito nuostoliams	-2,6	1,8
Kitos nepagrindinės veiklos sąnaudos	-0,2	1,8
Pelnas prieš apmokestinimą	62,1	60,0
Mokesčių sąnaudos	-1,8	-6,7
Grynasis pelnas už laikotarpį	60,3	53,3
Bendrųjų pajamų iš viso	60,3	53,3

LUMINOR BANK AS 2021 M. GRUODŽIO 31 D. FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA

Mln. €	2020 12 31	2021 12 31
Turtas		
Grynieji pinigai ir lėšos centriniuose bankuose	4 926,5	2 494,2
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų	103,6	64,4
Skolos vertybiniai popieriai	284,3	608,2
Paskolos klientams	9 305,3	9 827,0
Išvestinės finansinės priemonės	43,4	75,5
Nuosavybės priemonės	0,1	0,5
Investicijos į patrunuojamąsias įmones	260,8	226,8
Nematerialusis turtas	4,5	8,4
Ilgalaikis materialusis turtas	54,8	45,3
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio turtas	0,5	2,6
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	9,4	8,7
Kitas turtas	46,1	38,9
Turto iš viso	15 039,3	13 400,5
Įsipareigojimai		
Kredito įstaigų paskolos ir indėliai	47,3	83,8
Klientų indėliai	11 963,7	10 442,6
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	1 201,2	1 163,6
Išvestinės finansinės priemonės	50,6	70,3
Mokesčių įsipareigojimai	0,2	0,0
Nuomos įsipareigojimai	49,7	43,4
Kiti įsipareigojimai	71,8	79,8
Atidėjiniai	9,0	8,9
Įsipareigojimų iš viso	13 393,5	11 892,4
Nuosavas kapitalas		
Akcinis kapitalas ir akcijų priedai	1 447,1	1 447,1
Nepaskirstytasis pelnas	195,7	57,2
Kiti rezervai	3,0	3,8
Nuosavo kapitalo iš viso	1 645,8	1 508,1
Įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo iš viso	15 039,3	13 400,5

LUMINOR BANK AS 2021 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIŲ METŲ NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

Mln. €	Akcinis kapitalas ir akcijų priedai	Nepaskirsty- tasis pelnas	Kiti rezervai	Nuosavo kapitalo iš viso
Likutis 2020 m. sausio 1 d.	1 447,1	137,1	1,2	1 585,4
Grynasis pelnas už laikotarpį	0,0	60,3	0,0	60,3
Bendrųjų pajamų iš viso	0,0	60,3	0,0	60,3
Pervedimai į privalomąjį rezervą	0,0	-1,7	1,7	0,0
Kita	0,0	0,0	0,0	0,0
Likutis 2020 m. gruodžio 31 d.	1 447,1	195,7	2,9	1 645,7
Likutis 2020 m. gruodžio 31 d.	1 447,1	195,7	3,0	1 645,8
Grynasis pelnas už laikotarpį	0,0	53,3	0,0	53,3
Bendrųjų pajamų iš viso	0,0	53,3	0,0	53,3
Pervedimai į privalomąjį rezervą	0,0	-0,8	0,8	0,0
Kita	0,0	0,0	0,0	0,0
Dividendai	0,0	-191,0	0,0	-191,0
Likutis 2021 m. gruodžio 31 d.	1 447,1	57,2	3,8	1 508,1
Mln. €	2020 12 31		2021 12 31	
Patronuojančiosios bendrovės nuosavas kapitalas	1 645,7		1 508,1	
Patronuojamųjų įmonių vertė patronuojančiosios bendrovės nekonsoliduotojoje finansinės būklės ataskaitoje (su minuso ženklu)	-260,8		-226,8	
Patronuojamųjų įmonių vertė pagal nuosavybės metodą	280,2		265,9	
Iš viso	1 665,1		1 547,2	

LUMINOR BANK AS 2021 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGUSIŲ METŲ PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Mln. €	2020 m.	2021 m.
Pelnas prieš apmokestinimą	62,1	60,0
Nepiniginių straipsnių koregavimai:		
Atidėjiny s kredito nuostoliams	13,5	-12,8
Nusidėvėjimas ir amortizacija	11,5	11,4
Kiti nepiniginiai straipsniai	-2,7	-1,8
Palūkanų ir kitos panašios pajamos	-251,1	-238,9
Palūkanų ir kitos panašios sąnaudos	46,7	27,1
Turto / įsipareigojimų iš pagrindinės veiklos pasikeitimas:		
Paskolų klientams padidėjimas (-) / sumažėjimas (+)	688,3	-522,1
Kito turto padidėjimas (-) / sumažėjimas (+)	-42,3	-311,1
Klientų indėlių padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)	715,0	-1 483,3
Įsipareigojimų padidėjimas (+) / sumažėjimas (-)	-47,5	25,9
Gautos palūkanos	241,0	249,0
Sumokėtos palūkanos	-46,0	-27,4
Sumokėtas pelno mokestis	-10,1	-8,3
Dividendų pajamos	-47,7	-6,5
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai	1 330,7	-2 238,8
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas	-4,4	-7,1
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto pardavimo pajamos	3,5	0,3
Investicinio turto pardavimo pajamos	1,5	0,0
Patronuojamųjų įmonių pardavimo pajamos	0,0	35,8
Gauti dividendai	47,7	6,5
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai	48,3	35,5
Išleisti skolos vertybiniai popieriai	802,8	299,3
Skolos vertybinių popierių atpirkimas	-254,9	-235,5
Skolos vertybinių popierių apmokėjimas suėjus terminui	0,0	-100,8
Pagrindinės nuomos sumos mokėjimai	6,1	-6,2
Išmokėti dividendai	0,0	-191,0
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai	554,0	-234,2
Grynasis pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)	1 933,0	-2 437,5
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje	2 948,7	4 884,7
Užsienio valiutos perskaičiavimo įtaka pinigams ir pinigų ekvivalentams	3,1	0,0
Grynasis pinigų ir pinigų ekvivalentų padidėjimas (sumažėjimas)	1 932,9	-2 437,5
Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje	4 884,7	2 447,2
Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro:		
Pinigai kasoje	123,8	136,1
Neapribota einamoji sąskaita centriniuose bankuose	4 690,3	2 249,3
Gautinos sumos iš kitų kredito įstaigų, kurių grąžinimo terminas yra iki trijų mėnesių	70,6	61,8
Iš viso	4 884,7	2 447,2

Nepriklausomo auditoriaus išvada

AS „Luminor Bank“ akcininkui

Išvada dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų audito

Mūsų nuomonė

Mūsų nuomone, konsoliduotosios finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai parodo AS „Luminor Bank“ (toliau – Bendrovė) ir jos patronuojamųjų įmonių (toliau visos kartu – Grupė) 2021 m. gruodžio 31 d. konsoliduotosios finansinės būklės ir tuomet pasibaigusį metų Grupės konsoliduotųjų finansinių veiklos rezultatų bei konsoliduotųjų pinigų srautų vaizdą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, patvirtintus taikyti Europos Sąjungoje.

Mūsų nuomonė atitinka 2022 m. kovo 1 d. papildomą ataskaitą Audito komitetui.

Mūsų audito apimtis

Grupės konsoliduotąsias finansines ataskaitas sudaro:

- 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį metų konsoliduotoji pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų ataskaita;
- 2021 m. gruodžio 31 d. konsoliduotoji finansinės būklės ataskaita;
- 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį metų konsoliduotoji nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį metų konsoliduotoji pinigų srautų ataskaita; ir
- konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, apimantis pagrindinius apskaitos principus ir kitą aiškinamąją informaciją.

Pagrindas nuomonei pareikšti

Auditą atlikome pagal Tarptautinius audito standartus (TAS). Mūsų atsakomybė pagal TAS toliau aprašyta mūsų išvados pastraipoje „Auditoriaus atsakomybė už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą“.

Manome, kad gauti audito įrodymai suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei.

Nepriklausomumas

Esame nepriklausomi nuo Grupės vadovaujantis Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos parengtu Tarptautiniu buhalterijų profesionalų etikos kodeksu (įskaitant Tarptautinius nepriklausomumo reikalavimus) (toliau – TBESV kodeksas). Taip pat laikomės kitų TBESV kodekse numatytų etikos reikalavimų.

Remdamiesi savo žiniomis ir įsitikinimu, pareiškiame, kad ne audito paslaugos, kurias suteikėme Bendrovei ir jos patronuojamosioms įmonėms, atitinka Estijos Respublikoje taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus. Taip pat pareiškiame, kad nesuteikėme ne audito paslaugų, kurios yra draudžiamos pagal Estijos Respublikos auditorių veiklos įstatymo § 59¹ straipsnį.

Ne audito paslaugos, kurias laikotarpiu nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. suteikėme Bendrovei ir jos patronuojamosioms įmonėms, atskleistos laiške vadovybei.

Mūsų audito metodika

Apžvalga

- Bendras reikšmingumo lygis Grupei yra 10,8 mln. eurų, kas sudaro 0,7 % nuo konsoliduotojo viso nuosavo kapitalo 2021 m. gruodžio 31 d.
- Pilnos apimties auditą atliko „PwC“ Estijoje arba, vadovaujantis mūsų instrukcijomis, kitos „PwC“ tinklo firmos narės; auditas, įtraukus Grupės įmones, apėmė iš esmės visą Grupės konsoliduotąjį turtą ir pajamas. Pasirinktos audito procedūros atliktos likusiems likučiams, siekiant gauti pakankamų ir tinkamų įrodymų nuomonei pareikšti apie Grupės finansines ataskaitas kaip visumą.
- Pagrindinis audito dalykas yra susijęs su paskolų klientams vertės sumažėjimu.

Planuodami auditą nustatėme reikšmingumo lygį ir įvertinome reikšmingo iškraipymo konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose rizikas. Būtent, atsižvelgėme į tas sritis, kuriose Valdyba priėmė subjektyvius sprendimus: pavyzdžiui, sprendimus dėl reikšmingų apskaitinių įverčių, kuriems nustatyti buvo remtasi prielaidomis ir atsižvelgta į būsimus įvykius, kurie savo prigimtimi yra neapibrėžti. Kaip ir visų kitų mūsų auditų metu, įvertinome vadovybės vidaus kontrolės procedūrų nesilaikymo riziką, taip pat, be kitų dalykų, įvertinome, ar buvo tam tikrą tendencingumą patvirtinančių įrodymų, kurie liudytų apie reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės riziką.

Reikšmingumo lygis

Mūsų audito apimčiai įtakos turėjo mūsų taikomas reikšmingumo lygis. Audito paskirtis – gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų. Iškraipymai gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos. Iškraipymai yra laikomi reikšmingais, jei galima pagrįstai numatyti, kad kiekvienas atskirai ar visi kartu jie turės įtakos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų naudotojų priimamiems ekonominiams sprendimams remiantis šiomis konsoliduotosiomis finansinėmis ataskaitomis.

Remdamiesi savo profesiniu sprendimu nustatėme tam tikras kiekybines ribas reikšmingumo lygiui, įskaitant bendrą Grupės reikšmingumo lygį konsoliduotosioms finansinėms ataskaitoms kaip visumai, kuris pateiktas lentelėje toliau. Šios kiekybinės ribos kartu su kokybiniais aspektais padėjo mums apibrėžti audito apimtį bei audito procedūrų pobūdį, atlikimo laiką ir aprėptį, taip pat įvertinti kiekvieno atskirai ir visų kartu iškraipymų, jei tokių buvo, poveikį finansinėms ataskaitoms kaip visumai.

Bendras reikšmingumo lygis Grupei	10,8 mln. eurų
Kaip mes jį nustatėme	0,7 % nuo konsoliduotojo nuosavo kapitalo 2021 m. gruodžio 31 d.
Taikyto reikšmingumo lygio išaiškinimas	Kaip kriterijų reikšmingumo lygiui nustatyti pasirinkome visą nuosavą kapitalą, nes, mūsų nuomone, tai yra pagrindinis kriterijus vertinant Grupės veiklos rezultatus ir pagrindinis veiklos rodiklis, skirtas Valdybai, Stebėtojų tarybai ir reguliavimo institucijoms.

Pagrindiniai audito dalykai

Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie mūsų profesiniu sprendimu buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą. Šiuos dalykus nagrinėjome atlikdami konsoliduotųjų finansinių ataskaitų kaip visumos auditą ir formuluodami apie jas savo nuomonę, todėl apie šiuos dalykus mes nepareiškiame jokios atskiros savo nuomonės.

Pagrindinis audito dalykas	Kaip audito metu nagrinėjome pagrindinį audito dalyką
Paskolų klientams vertės sumažėjimas (žr. 1 pastabą „Pagrindiniai apskaitos politikos principai“, 2 pastabą „Reikšmingi apskaitiniai įverčiai ir sprendimai“, 4 pastabą „Bendroji rizikos valdymo politika“ ir 12 pastabą „Paskolos klientams“). Paskolų klientams grynoji balansinė vertė 2021 m. gruodžio 31 d. buvo lygi 9 947 mln. eurų, o su jomis susijęs atidėjinys vertės sumažėjimui siekė 102 mln. eurų. 2021 m. paskolų klientams atžvilgiu Grupė pripažino vertės sumažėjimo atstatymą, kurio grynoji vertė siekė 13,1 mln. eurų. Pagrindinį dėmesį skyrėme šiai sričiai, nes vadovybė taiko sudėtingus modelius, kuriuose naudojami subjektyvūs įvesties duomenys, skirti įvertinti tikėtinų kredito nuostolių (TKN) atsiradimo laiką ir sumą. Pagrindinės sritys, kuriose vadovybei tenka priimti sprendimus ir taikyti modelius, yra šios: - kriterijų, skirtų įvertinti reikšmingą kredito rizikos padidėjimą, įvertinimas ir paskolų priskyrimas 1, 2 arba 3 lygiams; - apskaitinio aiškinimo ir modeliavimo	Mes įvertinome, ar Grupės apskaitos principai ir metodologija, taikyti apskaičiuojant paskolų klientams vertės sumažėjimą, atitiko 9-ąją TFAS. Mes įvertinome pagrindinių kontrolės procedūrų, taikomų TKN duomenims ir atitinkamiems skaičiavimams, sistemą bei veiksmingumą, įskaitant: - IT bendrąsias kontrolės procedūras, taikomas susijusioms sistemoms; - IT taikomąsias kontrolės procedūras pozicijų likučiams ir pradelsimų informacijai; - automatizuotą paskolų priskyrimo tam tikram lygiui taikymą; - automatizuotą TKN apskaičiavimą 1 ir 2 lygiams; - automatizuotą TKN apskaičiavimą 3 lygiui priskirtoms nereikšmingoms pozicijoms, kurios vertinamos kolektyviai; - klientams suteiktų kredito rizikos reitingų peržiūrą ir patvirtinimą; - užtikrinimo priemonių verčių peržiūrą ir

- prielaidų, naudojamų TKN apskaičiavimo modeliams kurti, vertinimas;
- pagrindinių TKN modelio parametrų modeliavimas ir apskaičiavimas, įskaitant įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę (angl. *PD*), nuostolį dėl įsipareigojimų neįvykdymo (angl. *LGD*) ir paskolos dydį (rizikos poziciją) įsipareigojimų neįvykdymo atveju (angl. *EAD*);
 - makroekonominių rodiklių nustatymas ir į ateitį orientuotos informacijos įtraukimas į TKN modelį;
 - pirmiau nurodytų rodiklių įvertinimas, aprėpiant patikimą ateities laikotarpį ir taikant tris skirtingus scenarijus (atskaitos, optimistinių ir pesimistinių) ir tikimybės nustatymas pagal tuos scenarijus;
 - TKN įvertinimas pagal atskaitos ir rizikos scenarijus individualiai vertinamam 3 lygio turtui ir tikimybės nustatymas minėtiems scenarijams; ir
 - vadovybės priimami reikšmingi sprendimai vertinant vadovybės sprendimu atliktus koregavimus (pvz., kai koreguojami TKN modelio rezultatai, siekiant spręsti TKN modelio ribotumus ir (arba) atsižvelgti į naujai kylančias tendencijas).
- patikslinimą;
- reguliarias klientų peržiūras;
 - paskolų nuostolių apskaičiavimų peržiūrą ir patvirtinimą atskiroms reikšmingoms pozicijoms (3 lygis).
- Mes atlikome detaliuosius testus, siekdami patikrinti:
- TKN apskaičiavimo sistemoje naudojamų duomenų pilnumą ir tikslumą;
 - pagrindinių TKN skaičiavimuose naudojamų įvesties duomenų atitiktį 9-ojo TFAS metodologijai;
 - duomenų, naudojamų paskolų priskyrimui lygiams, tikslumą ir pilnumą (įskaitant kriterijus, skirtus reikšmingam kredito rizikos padidėjimui nustatyti, ir įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimo taikymą);
 - vidinį kredito rizikos reitingų priskyrimą paskolų verslo klientams, kurie naudojami kaip įvesties duomenys paskolų verslo klientams TKN apskaičiavimo modelyje;
 - informacijos apie užtikrinimo priemones ir jų vertes paskolų sistemoje teisingumą, kuri naudojama kaip įvesties duomenys TKN apskaičiavimo modelyje; ir
 - 3 lygiui priskirtų paskolų įvertinimo ir susijusių TKN skaičiavimų pilnumą.
- Mes įvertinome vadovybės pagrindinių prielaidų pagrįstumą, kurios naudojamos kaip svarbūs įvesties duomenys TKN apskaičiavimo modelyje, tokias kaip skirtingų scenarijų tikimybė, verslo klientų portfeliui taikomi *PD* įverčiai tam tikru momentu, pagrindinės makroekonominės informacijos prognozės ir skirtingiems scenarijams naudojami koeficientai.
- Be to, įvertinome 2021 m. gruodžio 31 d. vadovybės sprendimu atliktų koregavimų validumą ir pagrįstumą.

Kaip pritaikėme Grupės audito apimtį

Audito apimtį pritaikėme taip, kad mūsų atlikti darbai būtų pakankami, kad galėtume pareikšti savo nuomonę apie konsoliduotąsias finansines ataskaitas kaip visumą, atsižvelgiant į Grupės struktūrą, apskaitos procesus ir kontroles, taip pat į verslo sektorių, kuriame Grupė vykdo savo veiklą.

Grupę sudaro eilė įmonių, veikiančių Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje (daugiau informacijos apie Grupės struktūrą pateikta konsoliduotųjų finansinių ataskaitų 14-oje pastaboje). Remdamiesi savo rizikos ir reikšmingumo įvertinimu, nustatėme įmones, kurioms reikia atlikti pilnos apimties auditą, atsižvelgiant į kiekvienos įmonės santykinį reikšmingumą Grupei ir bendrą padengimą, pasiektą kiekvienos reikšmingos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų eilutės atžvilgiu. Pilnos apimties auditą atliko „PwC“ Estijoje arba, vadovaujantis mūsų instrukcijomis, kitos „PwC“ tinklo firmos narės, kuris, įtraukus Grupės įmones, apėmė iš esmės visas pajamas ir turtą.

Kai darbą atliko komponentų auditoriai, mes nustatėme, kokiame lygyje norėtume, kad jie dalyvautų atliekant ataskaitas rengiančių ūkio subjektų auditą, kad galėtume padaryti išvadą, jog gauti audito įrodymai suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų nuomonei apie Grupės finansines ataskaitas kaip visumą. Grupės lygmeniu mes taip pat atlikome konsoliduotųjų procesų auditą ir atrinktas audito procedūras likusiems likučiams, kad surinktume įrodymų nuomonei pareikšti apie Grupės finansines ataskaitas kaip visumą.

Išvada apie kitą informaciją, įskaitant Vadovybės ataskaitą

Už kitą informaciją yra atsakinga Valdyba. Kita informacija apima šiuos skyrius: „Apžvalga“, „Vadovo pranešimas“, „Vadovybės ataskaita“, „Kontaktiniai duomenys“ ir „Žodynėlis“ (tačiau neapima konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir mūsų auditoriaus išvados apie šias ataskaitas).

Mūsų nuomonė apie konsoliduotąsias finansines ataskaitas neapima kitos informacijos, įskaitant Vadovybės ataskaitą.

Mums atliekant konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą mūsų atsakomybė – perskaityti pirmiau minėtą kitą informaciją ir įvertinti, ar yra reikšmingas nesuderinamumas tarp kitos informacijos ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ar per auditą mūsų įgytų žinių ir ar kitaip nepaaiškėja, kad šioje kitoje informacijoje yra reikšmingų iškraipymų.

Vadovybės ataskaitos atžvilgiu taip pat atlikome procedūras, reikalaujamas pagal Auditorių veiklos įstatymą. Šios procedūros apima įvertinimą, ar Vadovybės ataskaita visais reikšmingais atžvilgiais atitinka konsoliduotąsias finansines ataskaitas ir yra parengta laikantis Apskaitos įstatyme nustatytų reikalavimų.

Remiantis audito metu atliktu darbu, mūsų nuomone:

- Vadovybės ataskaitoje pateikta finansinių metų, už kuriuos parengtos finansinės ataskaitos, informacija visais reikšmingais atžvilgiais atitinka konsoliduotąsias finansines ataskaitas; ir
- Vadovybės ataskaita yra parengta laikantis Apskaitos įstatyme nustatytų reikalavimų.

Be to, privalome informuoti, ar, atsižvelgiant į audito metu gautą informaciją ir įgytą supratimą apie Grupę bei jos aplinką, nustatėme reikšmingų iškraipymų Vadovybės ataskaitoje, kurią gavome iki šios auditoriaus išvados išleidimo dienos. Šiuo atžvilgiu nėra nieko, apie ką turėtume informuoti.

Valdybos ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už konsoliduotąsias finansines ataskaitas

Valdyba yra atsakinga už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų, kurios pateikia tikrą ir teisingą vaizdą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, patvirtintus taikyti Europos Sąjungoje, parengimą bei už tokią vidaus kontrolės sistemą, kuri, Valdybos nuomone, yra būtina konsoliduotųjų finansinių ataskaitų parengimui be reikšmingų iškraipymų, galinčių atsirasti dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama konsoliduotąsias finansines ataskaitas Valdyba privalo įvertinti Grupės gebėjimą toliau tęsti veiklą ir atitinkamai atskleisti dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai Valdyba ketina likviduoti Grupę ar nutraukti jos veiklą arba yra priversta tai padaryti, neturėdama jokios kitos realios alternatyvos.

Už valdymą atsakingi asmenys privalo prižiūrėti Grupės finansinių ataskaitų rengimo procesą.

Auditoriaus atsakomybė už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą

Mūsų tikslas – gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar konsoliduotosios finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir parengti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, tačiau jis nėra garantija, kad auditas, atliktas pagal TAS, visada atskleis reikšmingą iškraipymą, jei toks yra. Iškraipymai, galintys atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jei galima pagrįstai numatyti, kad kiekvienas atskirai ar visi kartu jie gali turėti įtakos finansinių ataskaitų naudotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis šiomis konsoliduotosiomis finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priimame profesinius sprendimus ir vadovaujamės profesinio skepticizmo principu. Taip pat:

- nustatome ir įvertiname konsoliduotųjų finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės ar klaidos rizikas, suplanuojame ir atliekame procedūras kaip atsaką į tokias rizikas ir surenkame audito įrodymus, kurie suteikia pakankamą ir tinkamą pagrindą mūsų audito nuomonei. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidos neaptikimo rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klastojimas, tyčinis praleidimas, klaidingas aiškinimas arba vidaus kontrolių nepaisymas;
- išsiaiškiname su auditu susijusią vidaus kontrolę, kad galėtume parengti esant konkrečioms aplinkybėms tinkamas audito procedūras, tačiau ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Grupės vidaus kontrolės efektyvumą;
- įvertiname taikomų apskaitos principų tinkamumą bei Valdybos naudojamų apskaitinių įvertinimų ir susijusių atskleidimų pagrįstumą;
- padarome išvadą dėl Valdybos taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais audito įrodymais, egzistuoja reikšmingas neapibrėžtumas, susijęs su įvykiais ar sąlygomis, dėl kurių gali kilti reikšmingų abejonių dėl Grupės gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose arba, jei tokių atskleidimų nepakanka, privalome modifikuoti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, surinktais iki auditoriaus išvados išleidimo dienos. Tačiau būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Grupė negalės toliau tęsti savo veiklos;
- įvertiname bendrą konsoliduotųjų finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose pagrindžiantys sandoriai bei įvykiai pateikti taip, kad atitiktų teisingo pateikimo koncepciją;
- surenkame pakankamų ir tinkamų audito įrodymų apie įmonių finansinę informaciją ar jų vykdomą veiklą Grupėje, kad galėtume pareikšti nuomonę apie konsoliduotąsias finansines ataskaitas. Atsakome už vadovavimą Grupės auditui, jo priežiūrą ir atlikimą. Tik mes atsakome už pareikštą audito nuomonę.

Mes, be kitų dalykų, informuojame už valdymą atsakingus asmenis apie planuojamą audito apimtį, audito atlikimo laiką ir reikšmingus pastebėjimus audito metu, įskaitant visus svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatome audito metu.

Be to, už valdymą atsakingiems asmenims patvirtiname, kad laikėmės visų svarbių etikos reikalavimų dėl nepriklausomumo, taip pat informavome juos apie visus ryšius ir kitus dalykus, kurie galėtų būti pagrįstai vertinami kaip turintys įtakos mūsų nepriklausomumui ir, jei reikia, apie susijusias apsaugos priemones.

Iš visų dalykų, apie kuriuos informavome už valdymą atsakingus asmenis, išskyrėme tuos, kurie buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio konsoliduotųjų finansinių ataskaitų auditą ir kurie dėl to laikomi pagrindiniais audito dalykais. Šiuos dalykus aprašome savo auditoriaus išvadoje, nebent pagal įstatymą ar kitą teisės aktą būtų draudžiama juos viešai atskleisti arba, labai retomis aplinkybėmis, nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateikiamas mūsų išvadoje dėl to, kad galime pagrįstai tikėtis, jog neigiamos tokio atskleidimo pasekmės nusvers visuomenės gaunamą naudą.

Išvada dėl kitų teisinių ir priežiūros reikalavimų

Paskyrimas ir mūsų audito užduoties vykdymo laikotarpis

AS „Luminor Bank“ auditoriais pirmą kartą buvome paskirti 2018 m. gegužės 31 d. už 2018 m. gruodžio 31 d. pasibaigusius finansinius metus ir visas mūsų nenutrūkstanto užduoties vykdymo laikotarpis apima ketverius metus. Vadovaujantis Estijos Respublikos audito veiklos įstatymu ir Reglamentu (ES) Nr. 537/2017, mūsų paskyrimas AS „Luminor Bank“ auditoriais gali būti pratęstas iki už finansinius metus, pasibaigiančius 2027 m. gruodžio 31 d., o po naujai paskelbto konkurso – už finansinius metus, pasibaigiančius 2037 m. gruodžio 31 d.

AS „PricewaterhouseCoopers“ vardu

Ago Vilu

Atestuotasis atsakingas auditorius, auditoriaus pažymėjimo Nr.325

2022 m. kovo 1 d.
Talinas, Estija

PELNO PASKIRSTYMO PROJEKTAS

Remdamasi audituotais finansiniais rezultatais, Valdyba rekomenduoja Metiniam akcininkų susirinkimui paskirstyti *Luminor* 2021 m. 74,7 mln. EUR grynąjį pelną už 2021 m. ir 23,2 mln. EUR nepaskirstytąjį ankstesnių finansinių laikotarpių pelną, iš viso 97,9 mln. EUR, tokia tvarka:

Mln. €

Grynasis pelnas už 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusį laikotarpį	74,7
Nepaskirstytasis ankstesnių laikotarpių pelnas	23,2
Nepaskirstytojo pelno iš viso	97,9
Mokėtini dividendai	0,0
Nepaskirstytasis pelnas	97,9

2021 M. METINĖS ATASKAITOS TVIRTINIMAS VALDYBOS PARAŠAIS

Luminor Bank AS Valdyba patvirtino 2021 m. Vadovybės ataskaitą ir Metines finansines ataskaitas.

Valdybos parengtą Metinę ataskaitą sudaro konsoliduotojo pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų ataskaita, konsoliduotoji finansinės būklės ataskaita, konsoliduotoji nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita, konsoliduotoji pinigų srautų ataskaita ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, pelno paskirstymo projektas ir auditoriaus išvada. Metinę ataskaitą peržiūrėjo *Luminor Bank AS* Stebėtojų taryba ir patvirtino ją teikti Visuotiniam akcininkų susirinkimui.

2022 m. kovo 1 d.

Peter Bosek
Valdybos pirmininkas

Georg Jürgen Kaltenbrunner
Valdybos narys

Mari Mõis
Valdybos narė

Andrius Načajus
Valdybos narys

Palle Nordahl
Valdybos narys

Ilja Sovetov
Valdybos narys

Kerli Vares (buvusi Gabrilovica)
Valdybos narė

ŽODYNĖLIS

Sąnaudų ir pajamų santykis

Visų veiklos sąnaudų ir visų veiklos pajamų santykis procentais.

Sąnaudų ir pajamų santykis, neįskaitant nenumatytųjų sąnaudų

Visų veiklos sąnaudų, atėmus nenumatytąsias sąnaudas, ir visų veiklos pajamų santykis procentais.

Bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo rodiklis (*CET1 ratio*)

Akcininkų nuosavybės, kuriai taikomi reguliavimo koregavimai, ir bendros rizikos pozicijų sumos, santykis procentais.

Nenumatytosios sąnaudos

Sąnaudos, susijusios su konkrečiais projektais, kurie yra trumpalaikio pobūdžio ir kuriuos tvirtina Stebėtojų taryba kaip dalį mūsų finansinio plano. Tai apima investicijas į IT veiklą kaip dalį mūsų skaitmeninės transformacijos, kredito rizikos analizę ir verslo plėtrą.

Sverto koeficientas

1 lygio kapitalo ir viso turto bei nebalansinių straipsnių, kuriems taikomi reguliavimo koregavimai, santykis procentais.

Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (*LCR*)

Aukštos kokybės likvidaus turto ir įvertintų grynųjų netenkamų pinigų srautų sumažėjimo per ateinančius 30 kalendorinių dienų santykis procentais.

Grynasis pastovaus finansavimo rodiklis (*NSFR*)

Turimo pastovaus finansavimo ir reikalaujamo pastovaus finansavimo vienerių metų laikotarpiu santykis procentais.

Neveiksnių paskolų rodiklis

3 lygio paskolų bendrosios balansinės vertės ir visų paskolų bendrosios balansinės vertės santykis procentais.

Įsigytos ar suteiktos dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės (*POCI*) paskolos

Paskolos, kurios įsigijimo ar suteikimo metu buvo nuvertėjusios dėl kredito rizikos.

Nuosavo kapitalo grąža

Grynojo pelno už laikotarpį (metinio ekvivalento) ir vidutinės akcininkų nuosavybės už tą laikotarpį santykis procentais. Vidutinė akcininkų nuosavybė apskaičiuojama naudojant laikotarpio pradžios ir laikotarpio pabaigos likučius.

Nuosavo kapitalo grąža, neįskaitant nenumatytųjų sąnaudų

Grynojo pelno už laikotarpį (metinio ekvivalento), neįskaitant dėl mokesčių pakoreguotų nenumatytųjų sąnaudų, ir vidutinės akcininkų nuosavybės už tą laikotarpį santykis.

KONTAKTINIAI DUOMEYS

Luminor Bank AS

Registracijos šalis:	Estijos Respublika
Pagrindinė veikla:	Kredito įstaiga
Prekybos registro kodas:	11315936
Telefonas:	+372 628 3300
SWIFT/BIC:	RIKOE22
El. pašto adresas:	info@luminor.ee
El. pašto adresas investuotojams:	ir@luminorgroup.com
Balanso data:	2021 m. gruodžio 31 d.
Ataskaitinis laikotarpis:	2021 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d.
Finansinių ataskaitų valiuta:	eurai

A woman with shoulder-length brown hair and a young boy with short blonde hair are posed in a studio. The woman is standing behind the boy, her hands resting on his shoulders. Both are wearing dark clothing. The boy is sitting on a grey block, looking directly at the camera. The woman is looking slightly off-camera. To the left, a studio light stand is visible. The background is a dark, textured wall.

Luminor

Luminor Bank AS
Liivalaia 45
10145 Tallinn
Eesti
www.luminor.ee